

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

FUTBOL ALTYAPI ANTRENÖRLERİNİN ALTYAPI EĞİTİMİNDE
KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Ahmet KUBAT

Danışman
Prof. Dr. Özer YILDIZ

Konya 2021

ÖN SÖZ

Antrenörlerin sorunlarının futbolcularının gelişimlerini etkilediği bilinmektedir. Bu nedenle bu çalışmada futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri incelenmek istenmiştir.

Bu çalışmanın konusunun belirlenmesinde ve hazırlanma sürecinin her aşamasında değerli bilgilerini ve zamanını benden esirgemeyerek bana güvenini ve desteğini her daim hissettiren, çalışmamla yakından ilgilenen, yapıcı eleştirileriyle yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Özer YILDIZ'a

Araştırmanın başından sonuna kadar; çalışmamın şekillenmesinde, verilerin toplanmasında, verilerin analizlerinde ve çalışmanın düzenlenmesinde emeği geçen Öğr. Gör. Ahmet DEVECİ'ye,

Beni bu süreçte yalnız bırakmayan Muhammet Munir DADI ve Musa ŞANVERDİ'ye

Ayrıca, çalışma boyunca beni yalnız bırakmayan dün olduğu gibi bugün de desteklerini hep arkamda hissettiğim annem Mine KUBAT ve babam Haydar KUBAT'a;

Çalışma sırasındaki yoğun günlerimde değerli vakitlerinden çalmama rağmen beni hep destekleyen ve motivasyonunu artıran çok kıymetli eşim Semra KUBAT ve kızım İkra KUBAT'a teşekkürlerimi sunarım.

Ahmet KUBAT
KONYA - 2021

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	vi
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vii
KISALTMALAR SAYFASI	viii
ÖZET	ix
ABSTRACT	xi
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Araştırmanın Önemi	4
1.4 Sayıtlar	4
1.5 Sınırlılıklar	4
1.6 Tanımlar	5
2 ALAN YAZIN	6
2.1 Futbol Kavramı	6
2.2 Futbolun Tarihçesi	9
2.2.1 Türkiye’de Futbolun Tarihi	11
2.3 Futbolun Toplumdaki Yeri	13
2.3.1 Futbolun Kültürel Boyutu	14
2.3.2 Futbolun Ekonomik Boyutu	15
2.3.3 Futbolun Sosyal Boyutu	16
2.4 Futbolda Altyapı	17
2.4.1 Türk Futbolundaki Altyapı Sorunları	19
2.4.2 Futbolda Altyapının Önemi	20
2.4.3 Dünya Futbolunda Altyapı ve Önemi	21
2.4.4 Türkiye’de Futbol Altyapısı	24
2.4.5 Altyapıdan Oyuncu Yetiştirme	27
2.4.6 Altyapının İhtiyaçları	27
2.4.7 Altyapı Harcamaları	28
2.4.8 Türkiye’de Futbol Federasyonu ve Altyapı Ligleri	29

2.5	Antrenörün Tanımı.....	30
2.5.1	Antrenörlük Kavramı ve Özellikleri	31
2.5.2	Antrenör Sporcu İletişiminin Rolü.....	32
2.5.3	Antrenörlük Stilleri	32
2.5.4	Futbol Antrenör Yeterlilikleri	34
2.6	Antrenör Eğitimi	37
2.6.1	Üniversiteler Tarafından Verilen Eğitim.....	38
2.6.2	Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı'nca Gerçekleştirilen Kurslar Tarafından Verilen Eğitim.....	38
3	YÖNTEM.....	39
3.1	Araştırmanın Modeli	39
3.2	Araştırma Grubu	40
3.3	Veri toplama araçları.....	42
3.3.1	Kişisel Bilgi Formu	42
3.3.2	Görüşme Formu	42
3.4	Verilerin Toplanması	43
3.5	Verilerin Analizi	44
3.6	Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği.....	45
3.7	Araştırmacının Rolü	49
4	BULGULAR.....	50
4.1	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular.....	50
4.2	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular.....	55
4.3	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular	58
4.4	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliği ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular.....	62
4.5	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular.....	65
4.6	Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İlde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular	69
5	TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	73
5.1	Tartışma	73
5.1.1	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma.....	73

5.1.2	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Tartışma	75
5.1.3	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma77	
5.1.4	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliğine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma	82
5.1.5	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma	85
5.1.6	Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İlde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma.....	88
5.2	Sonuç.....	91
5.2.1	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar.....	91
5.2.2	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar	93
5.2.3	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar94	
5.2.4	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliğine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar	95
5.2.5	Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar	96
5.2.6	Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İlde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar.....	98
5.3	Öneri.....	99
KAYNAKÇA.....		101
EKLER.....		107
EK-1 Kişisel Bilgi Formu		107
EK-2 Görüşme Formu.....		108
EK-3 Etik Kurul Onayı		109

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri başlıklı tez çalışmamın İç Kapak, Özetler, Ekler ve Ana Bölümlerden (Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler) oluşan toplam 100 sayfalık kısmına ilişkin, 22/08/2021 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %17 olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç,
2. Tez çalışması orijinallik raporu hariç,
3. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
4. Önsöz hariç,
5. İçindekiler hariç
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç,
7. Kaynakça hariç,
8. Alıntılar dâhil,
9. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre intihal içermediği; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

22/08/2021
Ahmet KUBAT

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

24/08/2021

Ahmet KUBAT

KISALTMALAR SAYFASI

- TFF : Türkiye Futbol Federasyonu
TÜFAD : Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği
TL : Türk Lirası
MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

FUTBOL ALTYAPI ANTRENÖRLERİNİN ALTYAPI EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Futbol 21. yüzyıl itibarıyla 200'den fazla ülkede milyonlarca lisanslı sporcu tarafından oynanan, dünyanın en popüler spor dallarından biridir. Futbol günümüzde önemli bir spor branşı olmakla birlikte çok önemli bir sosyal olgu olmuş, toplumsal bir nitelik kazanmıştır. Yönetimsel ve sistemsel birçok eksikliğin sonucu olarak ülkemizdeki altyapıda yetenekli futbolcuların yetiştirilme süreçlerindeki aksaklıklar, yetenekli birçok Türk futbolcusunun fark edilmeden kaybolup gitmesine neden olmaktadır. Bu nedenle araştırmada futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimine ilişkin karşılaştıkları problemler ve çözüm önerilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın Covid-19 pandemisi sürecinde gerçekleştirilmiş olması örneklem yönteminin seçiminde önemli bir etken olmuştur. Bu nedenle araştırmada katılımcıların belirlenmesinde kolay ulaşılabılır örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma verileri Covid-19 pandemisi sürecinde toplandıktan katılımcılarla görüşmeler uzaktan, interaktif iletişim araçları ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında Zoom programı kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Antrenman Saatleri”, “Yanlış Algı”, “Tedirginlik”, “Kontrolsüz Baskı” ve “Bilgi Yetersizliği” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; “Antrenman Saatleri” sorununa yönelik “Antrenmanın Akşam Saatlerine Alınması ve MEB’in ve Okul Yönetiminin Lisanslı Sporcuları İzinli Sayması”, “Yanlış Algı” sorununa yönelik “Akademik Başarıyı Yüksek Sporcuların Örnek Gösterilmesi, Sporun Önemi Hakkında Bilgilendirme ve Yeteneğin Fiziksel Gelişimle Doğrusal Olmayabileceğini Anlatma”, “Tedirginlik” sorununa yönelik “Veliler ile Konuya İlişkin Toplantılar Yapılması”, “Kontrolsüz Baskı” sorununa yönelik “Velilerin Sözel ve Davranışsal Olarak Uyarılması” son olarak “Bilgi Yetersizliği” sorununa yönelik “Velilere Seminer Verilmesi” şeklinde görüş bildirdikleri, altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Tesisleşme Yetersizliği” ve “Bütçe” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; “Tesisleşme Yetersizliği” sorununa yönelik “Tesislerin Belirli Şartlara Göre Açılması, Fonksiyonel Tesisler İnşa Edilmesi, Tesislerin Teknolojik İmkanlarla Donatılması, Tesis İnşasında Bilirkişilere Danışılması, Tesislerde Beslenme ve Barınma İmkanlarının Sağlanması, Tesislerin İçinde Sporcuların Öğrenim Görecekları Okulların Açılması” son olarak “Bütçe” sorununa yönelik “Altyapıya Daha Fazla Bütçe Ayrılması ve TFF’nin Altyapı Harcama Denetleme Birimi Oluşturması” şeklinde görüş bildirdikleri, altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Ekonomik Sıkıntı”, “Yanlış Politika” ve “Yetersiz Eğitim” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; “Ekonomik Sıkıntı” sorununa yönelik “Karşılıksız Maddi Desteğin Sağlanması, A Takımlara Harcanan Paradan Pay Ayrılması, Tesis Yapımı, Antrenman ve Müsabaka Kıyafetleri için Maddi Desteğin Sağlanması, Kulüplerin Altyapılarından Çıkardıkları Oyunculara Oranla Altyapıya Teşvik Verilmesi”, “Yanlış Politika” sorununa yönelik “İdarecilerin Futbolun İçinden Gelmesi ve Antrenör Eğitimlerinin Niteliklerinin Artırılması” son olarak “Yetersiz Eğitim” sorununa yönelik “Küçük Yaş Gruplarına ve Antrenörlere Yönelik Nitelikli Eğitim Verilmesi” şeklinde görüş bildirdikleri, altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Tecrübesizlik”, “Eğitim Eksikliği” ve “Kolay Belge Verilmesi” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; “Tecrübesizlik” sorununa yönelik “Başka Bir Antrenör Gözetiminde Çalışma

İmkânının Yaratılması”, “Eğitim Eksikliği” sorununa yönelik “Antrenör Eğitimlerinde Verilen İçeriğin Dünya Standartlarına Uygun Olması” son olarak “Kolay Belge Verilmesi” sorununa yönelik “Her Önüne Gelenin Antrenörlük Belgesi Almaması için Antrenörlük Sınavlarının Ciddiyet ve Sorumluluk Bilinciyle Yapılması” şeklinde görüş bildirdikleri, altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Bilgisiz Yöneticilik”, “Üslup Problemi”, “Vizyon” ve “Maaş Ödemede Gecikme” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; “Bilgisiz Yöneticilik” sorununa yönelik “Yöneticilerin Çoğunun Sporun İçinden Gelmemesi Dolayısıyla Spor Yönetimine İlişkin Okul Ortamında Eğitim Almaları”, “Üslup Problemi” sorununa yönelik “Yöneticilere İnsan İlişkilerinde İletişim Eğitiminin Verilmesi”, “Vizyon” sorununa yönelik “Futbolda Altyapı Sorunlarının ve Bu Sorunlara Yönelik Yapıcı Çözümler Üretmenin, Kulübün Gelecek Hedeflerine Sıkı Sıkıya Bağlı Futbol Geçmişine Sahip Yöneticilerle Mümkün Olacağı” son olarak “Maaş Ödemede Gecikme” sorununa yönelik “Yöneticilerin Maaş Ödemelerini Aksatmaması Adına, Kulüp Paydaşlarına Yönelik Ayrı Bir Ödenek Oluşturması” şeklinde görüş bildirdikleri, altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında sırasıyla; “Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı”, “Tesis Yetersizliği”, “Maddi Destek Sağlanmaması” ve “Eşit İmkân Sağlanmaması” temalarını ifade ettikleri, bu sorunların çözümüne ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altında sırasıyla; Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı” sorununa yönelik “Tesis ile İlgili Yapılacak Tüm Yatırımların Öncesinde Bölge Yapısının Tüm Yönleriyle Dikkate Alınması Gerektiği”, “Tesis Yetersizliği” sorununa yönelik “Yeni Tesislerin İnşası, Mevcut Tesislerin Güçlendirilmesi veya Çeşitlendirilmesi”, “Maddi Destek Sağlanmaması” sorununa yönelik “Kulüplere Sponsorlar veya Belediyeler Tarafından Maddi Destek Sağlanması” son olarak “Eşit İmkân Sağlanmaması” sorununa yönelik “Devlet Politikası Olarak Her Kulübe Eşit İmkânların Sağlanması ve Bu İmkânların Sağlanıp Sağlanmadığının Denetlenmesi” şeklinde görüş bildirdikleri tespit edilmiştir

Anahtar Kelimeler: Futbol, Antrenör, Futbol Altyapı Eğitimi, Sorun, Çözüm

ABSTRACT

Department of Physical Education and Sports
Physical Education and Sports
Master's Thesis

PROBLEMS ENCOUNTERED BY FOOTBALL INFRASTRUCTURE TRAINERS IN INFRASTRUCTURE TRAINING AND SUGGESTIONS FOR SOLUTIONS

Football is one of the most popular sports in the world, played by millions of licensed athletes in more than 200 countries as of the 21st century. Although football is an important sport branch today, it has become a very important social phenomenon and gained a social quality. As a result of many managerial and systemic deficiencies, the disruptions in the training processes of talented football players in the infrastructure of our country cause many talented Turkish football players to disappear unnoticed. For this reason, it is aimed to investigate the problems and solution suggestions faced by football infrastructure coaches regarding infrastructure education in this research. The fact that the research was carried out during the Covid-19 pandemic process has been an important factor in the selection of the sampling method. For this reason, easily accessible sampling method was used to determine the participants in the study. Research data were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. Since the research data were collected during the Covid-19 pandemic, interviews with the participants were conducted remotely, with interactive communication tools. Zoom program was used to collect the research data. The data obtained in the research were analyzed with the content analysis method. According to the results of the research, the problems faced by the youth coaches regarding the families of the athletes in the infrastructure training and their thoughts on the solution proposals are under the category of “Problems”, respectively; Under the category of “Solution Suggestions” for the solution of these problems, in which they express the themes of “Training Hours”, “Misperception”, “Anxiety”, “Uncontrolled Pressure” and “Insufficient Knowledge”; For the problem of “Training Hours”, “Taking Training to Evening Hours and Allowing Licensed Athletes by the Ministry of National Education and School Administration”, “Example of Athletes with High Academic Success, Informing about the Importance of Sports and Explaining that Talent May Not Be Linear with Physical Development” for the problem of “Misperception”, “Meetings with Parents on the Subject” for the problem of “Irritability”, “Verbal and Behavioral Warning of the Parents” for the problem of “Uncontrolled Pressure”, and finally, “Giving a Seminar to the Parents” for the problem of “Lack of Information”, infrastructure coaches. In the opinions of the participants about the problems they encounter with the facilities of the clubs they give and their solution suggestions, under the category of “Problems”, respectively; Under the category of “Solution Proposals” for the solution of these problems, in which they express the themes of “Insufficient Installation” and “Budget”, respectively; “Opening Facilities According to Certain Conditions, Building Functional Facilities, Equipping Facilities with Technological Opportunities, Consulting Experts in the Construction of Facilities, Providing Nutrition and Shelter Opportunities in Facilities, Opening Schools for Athletes to Study Inside the Facilities” for the problem of “Insufficient Facility” and finally to the “Budget” problem. Under the category of “Problems”, the participants expressed their opinions as “Allocating More Budget to Infrastructure and Establishment of an Infrastructure Expenditure Control Unit” by the TFF, and in their thoughts on the problems faced by the infrastructure coaches regarding the practices of the Football Federation in infrastructure training and on the solution proposals; Under the category of “Solution Suggestions” for the solution of these problems, in which they expressed the themes of “Economic Distress”, “Wrong Policy” and “Insufficient Education”; For the problem of “Economic Distress”, “Providing Unrequited Financial

Support, Allocating a Share of the Money Spent to the A Teams, Providing Financial Support for the Construction of Facilities, Training and Competition Clothes, Giving Incentives to the Infrastructure Compared to the Players Removed by the Clubs from their Infrastructure”, “Problems” of the participants in their thoughts on the problems faced by the youth trainers regarding the adequacy of the trainers who provide infrastructure training and in which they expressed their opinion as “Qualified Training for Young Age Groups and Coaches” on the problem of “Insufficient Education”. Under the category, respectively; Under the category of “Solution Suggestions” for the solution of these problems, in which they express the themes of “Inexperience”, “Lack of Education” and “Easy Documentation”; “Creating the Opportunity to Work under the Supervision of Another Trainer” for the problem of “Inexperience”, “Conformity of the Content Given in Trainer Trainings to World Standards” for the problem of “Lack of Education” Under the category of “Problems”, the participants expressed their views on the problems they encountered with the managers of the clubs where the infrastructure coaches gave infrastructure training, and on the solution suggestions; Under the category of “Solution Suggestions” for the solution of these problems, in which they express the themes of “Ignorant Management”, “Problem of Style”, “Vision” and “Delay in Payment of Salary”; For the problem of “Ignorant Management”, “Most of the Managers Do Not Come From Sports, so They Get Training in the School Environment on Sports Management”, “Providing Communication Training for Managers in Human Relations” for the problem of “Style Problem”, “Infrastructure Problems in Football and For These Problems” for the problem of “Vision” It is possible to produce constructive solutions with managers who have a football background who are firmly committed to the future goals of the club, and lastly, on the problem of “delay in payment of salaries”, it is stated that “A separate allowance should be created for club stakeholders so that managers do not delay their salary payments”. Under the category of “Problems”, the participants’ thoughts on the problems they encountered in the province where they gave education and their solution proposals were respectively; Under the category of “Solution Suggestions” for the solution of these problems, they express the themes of “Differentiation of the Regional Structure in terms of Transportation, Weather Conditions, Facilities and Culture”, “Insufficient Facilities”, “Not Providing Financial Support” and “Not Providing Equal Opportunities”; “Construction of New Facilities, Strengthening or Diversification of Existing Facilities” for the problem of “Differentiation of Regional Structure in terms of Transportation, Weather Conditions, Facilities and Culture”, It has been determined that they have expressed an opinion on the problem of “Not Providing Financial Support” as “Providing Financial Support to Clubs by Sponsors or Municipalities” and finally “Providing Equal Opportunities for Every Club as a State Policy and Checking Whether These Opportunities Are Provided” on the problem of “Not Providing Equal Opportunities”.

Key Words: Football, Coach, Football Infrastructure Training, Problem, Solution

1 GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumuna, amacına, önemine, sayıltılarına, sınırlılıklarına ve tanımlarına yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Günümüzde spor denildiğinde akla gelen spor dalı futboldur (Erpolat, 2007). Dünya tarihinin gelişim sürecinde pek çok spor insanları etkisi altına almasına rağmen hiçbir spor branşı futbol kadar popüler olmamıştır. Buna göre futbol günümüzde spor olmanın yanında büyük bir endüstri haline gelmiştir. 21. Yüzyılın başlarından itibaren futbol, Dünya genelinde en çok izlenen, büyük bir ticari kapasiteye ve endüstriye ulaşmıştır. Bu endüstri ile birlikte kulüpler dev şirketlere dönüşerek amaçlarına ulaşabilmek için daha fazla paralar harcamışlardır (Ongan ve Demiröz, 2010).

Ülkelerin sportif başarıları, kendilerini tanıtmaya ve prestij kazanmalarıyla beraber ülkelerin politik ve ekonomik gelişmelerine de olumlu katkı sağlamaktadır. Sporun önemini erken kavramış ülkeler, spora çok geniş tabanlı yatırımlar yapmışlar ve bunun sonucu olarak da uluslararası başarılar elde etmişlerdir. Bu başarının en önemli etkenleri, altyapı çalıştırmalarıyla beraber altyapı ve altyapı seçiminde uygun yaş ve uygun spora yetenekli gençlerin yönlendirilmesidir (Açıkada ve Ergen,1990). Elit bir sporcunun yetiştirilebilmesi için sporcunun iyi antrenörler tarafından uzun yıllar planlı ve programlı çalıştırılması ve bu çalışmaların iyi malzeme ve tesis ile yapılması gerekmektedir (Akşar ve Kutlu, 2008). Futbol antrenörleri, futbol takımlarını toplu halde ya da takımdaki futbolcuları bireysel olarak eğiten, danışmanlık yapan, yol gösteren, antrene eden kişiler anlamına gelmektedir. Gerekli belgeleri ve donanımları olan kişiler futbol antrenörlüğü yapabilmektedir. Antrenör kısaca takım ya da bireysel olarak kişileri belirlenen seviyeye getirmeyi hedefler (Yaşar, 2015).

Günümüzde genç futbolcu yetiştirmede dünya çapında kabul gören altyapı kavramı gibi ortak değerler bulunmaktadır (Bayraktar, 2017). Altyapı, kulüplerin küçük yaşta bünyesine kattığı futbolcuları A takımlarında oynayacak seviyeye

getirmek, bu seviyelere gelmeleri için onları yetiştirmek ve hazırlamak için yapılan sistemli bir çalışma süreci olarak tanımlanabilmektedir (Akkoyunlu, 2014).

Futbolcu geliştirme ve yetiştirmedeki doğru prensipler açık bir şekilde bilinmektedir. Kulüpler tarafından bu prensiplerin uygulanması ve detaylandırılmasının başarıyı getireceği düşünülmektedir. Genç futbolcu adayları için altyapıda geçirdiği sürede aldığı eğitim ve as takıma çıkış süreci büyük önem taşımaktadır. Bu süreç hem kulüp hem futbolcu açısından iyi değerlendirdiğinde değer yaratma konusunda başarıya ulaşılabilir. Dünya çapında kulüpler, ekonomik sebepler ve kulübe katkı sağlayacak futbolcular yetiştirme amacıyla altyapıya önem vermektedirler (Bayraktar, 2017). Türkiye'deki futbol kulüplerinin altyapıya her ne kadar yatırım yapmaya başladıklarını söyleyebilirsek de bu yatırım odak haline gelmemiştir. Hiçbir kulüp kendisini altyapı odaklı bir sistemle tanımlamamakta ve birincil hedefinin altyapıdan oyuncu üretmek olduğunu dile getirmemektedir (Akkoyun, 2014). Bu bağlamda Türkiye'de futbolda altyapıya gerekli önemin verilmediği söylenebilir.

Türk Millî Futbol Takımının son yıllarda başarısız olmasının önemli nedenlerinden biri de altyapıdan çıkan kilit mevkieledeki oyuncuların azlığı ve yeterli kalitede olmadıklarıdır. Buna karşın geçmişteki altyapıdan çıkan kilit oyuncuların yeterli sayıda ve kalitede olduğunu görülebilir. Türkiye Milli Takımının geçmişte gösterdiği başarılı performanslara baktığımızda kadroda yer alan kilit isimlerin kendi yetiştikleri kulüplerin formasını giydikleri görülmektedir (<https://ruveydacenk.com>).

Futbolda başarının formülünün, elit futbolcu yetiştirilmesinden geçtiği bilinmektedir. Buna bağlı olarak da, üst düzeydeki futbol takımlarının altyapılarında kaliteli ve yetenekli futbolcuları ortaya çıkartması gerekmektedir. Dünyada büyük bir sektör olan futbol branşında kulüpler pahalı transferler yaparak futbolculara büyük paralar ödemektedirler. Bu kadar maliyetli bir durumdan kurtulabilmek için kulüplerin kendi altyapılarından futbolcu yetiştirerek yüksek maliyetlerden kurtulabilecekleri söylenebilir (Çevik ve Onağ, 2019).

Şu bir gerçektir ki altyapı her ne kadar kulüplerin organizasyonu ile gelişse de uzun vadede Türk futbolunu ileriye taşıyacak bir hamledir. Bu nedenle de kulüplerin TFF ile bir arada olması, çalışmalarını TFF ile iç içe yürütmesi her iki tarafında da kazanıma olacaktır. Altyapıya yatırım yapmak isteyen kulüplere bu nedenle Türkiye Futbol Federasyonu'ndan ihtiyaç duyulması halinde finansman sağlanmalıdır. İyi bir organizasyon, akademik, bilimsel veriler ışığında işin uzmanları ile hazırlanmış bir projeye TFF'nin kredi vermesi, maddi yardımda bulunması Türk futbolunun gelişimi açısından elzem bir durum haline gelmiştir. TFF'nin bu finansal yardımı desteklemek için oluşturacağı bir "Altyapı fonu" olmalı, kulüplerden her yabancı transferi için bu fona ödeme yapması istenmelidir. Aynı şekilde TFF tarafından konulacak tavan fiyatın üzerinde yapılan iç/dış transferler için de fona ödeme yapılması koşulu getirilmelidir. Bu sayede altyapı fonu kendi kendisini de besleyebilecektir (Akkoyun, 2014).

Futbolda başarı sağlanmak isteniyor ise altyapı eğitimlerinin daha kaliteli ve verimli olması gerekir. Bu bağlamda altyapı eğitimlerinin daha kaliteli ve verimli olabilmesi için fiziksel şartların yeterliliği ve kullanım alanlarının çokluğuna ihtiyaç vardır. Ayrıca antrenörlerin özgüveninin ve eğitim seviyesinin yüksek olması, yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaları yetenekli futbolcu sayısının artmasına sebep olacak bunun sonucunda başarı ve ekonomik kazanç kaçınılmaz olacaktır.

Sonuç olarak Türk futbolunun kurtuluşu, Avrupa'nın çok uzun zaman önce keşfettiği altyapıda yatmaktadır. Eğer Türk kulüpleri Avrupalı rakipleri ile başa baş mücadele etmek istiyorsa önlerinde iki yolları bulunmaktadır: Ya onlar gibi neredeyse Türkiye ekonomisine eş değer bütçeler kurmak ya da bu bütçeyi kuramayan yine Avrupalılar gibi altyapı yatırımı yapmaktır. İlk yol Türk futbolu için çok zor, zahmetli ve birçok farklı kalemin bir araya gelmesi ile sağlanacaktır ki, bunların içerisinde ülke ekonomisinin büyümesi gibi futbol sektörünün doğrudan müdahale şansı olmayan alanlarda bulunmaktadır. O halde Türk futbolunun kurtuluşu, altyapı yatırımından geçmektedir. Bilimsel verilerle, akademik çalışmalarda desteklenmiş, doğru bir takvimle planlanmış, kısa-orta-uzun vadeli olarak bu planları saptanmış, saptanan plan doğrultusunda da istikrar ve sabırla

yatırım yapılıp zaman ayrılmış ve altyapı organizasyonun, başarılı yönetilmesi sonucunda futbolculara, kulüplere ekonomik ve sportif başarı sağlanacak bu durum aynı zamanda ülke futbolunun da sınıf atlama başarısını beraberinde getirecektir (Akkoyun, 2014).

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunların neler olduğunu tespit etmek ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerisi getirerek Türk futbol altyapısına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

1.3 Araştırmanın Önemi

Futbol altyapı çalışmalarının oyuncu yetiştirmede ne kadar önemli olduğu bilinmektedir. Altyapıdan futbolcu yetiştirmenin temel taşı da altyapının geliştirilmesidir. Bu nedenle futbol altyapı antrenörlerinin sorunlara çözüm önerileri getirerek altyapı uygulamalarına kaynak sunması, bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

1.4 Sayıtlar

Araştırma kapsamında, geliştirilen ölçme aracı ‘Görüşme Formu’nun antrenörlerin “Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” hakkındaki görüşlerini ölçtüğü, örneklem grubunu oluşturan antrenörlerin araştırmaya yapacakları katkılarının bilgi ve tecrübe bakımından yeterli olduğu ve antrenörlerin görüşme formundaki sorulara doğru cevaplar verdiği varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı süper lig ve TFF 1. Ligden profesyonel takımların altyapı antrenörleri ile,
- Her takımdan bir antrenör ile,
- Ölçümler “Görüşme Formu” ile sınırlandırılmıştır.

1.6 Tanımlar

Futbol: Futbol, İngilizcede “foot” ve “ball” kelimelerinin birleşiminden adını alan “ayak topu” anlamına gelmektedir. Onbirer kişiden oluşan iki takım arasında oynanır. Oyuncular küre şekline benzeyen topu, ayak, vücut ve kafa vuruşlarıyla rakibin kalesine sokmak için birbirleriyle mücadele ederler (Yardımcı, 1996).

Futbolda Altyapı: Altyapıyı tanımlamak gerekirse, “kulüplerde yer alan küçük yaştaki oyuncuları kalitatif ve kantitatif olarak A Takıma yetiştirmeye ve hazırlamaya yönelik çalışan sistemsel bir süreç ve organizasyon olarak tanımlanabilir.” (Akşar ve Merih, 2008).

Antrenör: Antrenörler teorik bilgileriyle deneyimlerini bir araya getirerek sporcuların becerilerine uygun şekilde yön veren, çalıştıran, maçlara hazır konuma getiren, onlara liderlik yapan spor insanıdır (Doğan, 2004).

2 ALAN YAZIN

Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili literatürde yer alan çeşitli konulara yer verilmiş ve bu konular başlıklar halinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1 Futbol Kavramı

İngilizce bir kavram olarak football, ayak ve top kelimelerinin bir araya gelmesinden oluşmuştur ve Türkçe'ye futbol olarak geçmiştir (Arıkan, 2007). Günümüzde futbol gündelik yaşamın bir parçası olarak nitelendirilmektedir (Stone, 2007).

Futbol, on bir kişiden oluşan iki farklı takım arasında, önceden belirlenmiş bir takım kuralları çerçevesinde oynanan bir top oyunudur. Dünyadaki açık ara en popüler spor dalı olan futbol küresel anlamda milyarlarca dolarla ölçülen yüksek marka değerleri yaratarak önde gelen bir iş alanı oluşturmaktadır (Bridgewater ve Stray, 2002). Futbolun sahip olduğu diğer özellikler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır;

- Futbol vücut dengesinin önemli olduğu atlama, sıçrama ve yön değiştirme gibi çeşitli hareketlerle oynanan bir oyundur.
- Anlık gerçekleşen pozisyonlara ayak uydururken makul alternatiflere ihtiyaç duyulduğu zamanlarda etkili kararlar vermenin gerekli olduğu bir oyundur.
- Oyun süresince sarf edilecek enerjinin dengeli olarak oyun boyunca verimli kullanılmasının büyük önem teşkil ettiği bir oyundur.
- Topla hareketlerin yanı sıra, topsuz gerçekleştirilen aksiyonların rakip takımdan gol yememek için yapılması gereken bir oyundur.
- Saha içinde rakip takıma sayı üstünlüğü sağlama gerekliliğine dayanan bir oyun türüdür.
- Futbolcuların sahada yaptıkları ya da kaçırdıkları pozisyonlarla ilgili olarak seyircilerin çeşitli tepki geliştirebildiği bir oyundur.
- Oyun sahası içindeki aynı takım oyuncularının ortak bir hedef doğrultusunda ortak davranışlarda bulunmaları gereken bir oyundur.

- Zihinsel becerilerini de kullanarak her oyuncunun hareketlilik, esneklik, denge gibi motorik özelliklere sahip oldukları bireysel niteliklerini, gerçekleşen anlık pozisyonlara uydurması gereken bir oyundur (İnal, 2013).

Futbolun geçmişten günümüze gelen kimliğinin yanı sıra, özellikle ulusal ve uluslararası platformda sergilediği rol önemini gittikçe arttırmaktadır. Spor dünyası içinde olmayan birçok bireyin de çeşitli yönlerden ilgisini çeken futbol, sadece bir spor karşılaşması özelliğinin dışında bir niteliğe sahiptir. Futbol bilimsel açıdan ele alınırsa tıp ve sağlık gibi bilimsel alanlardan ayrılamayacağını söylemek yanlış olmayacaktır. Spor bilimcilerinin bakış açısına göre ise, çeşitli bilim dallarının yakından ilgilendiği futbol branşı, fizyoloji, anatomi, sosyoloji, psikoloji gibi birçok farklı özelliklere sahip bilim dalları açısından tıp ve sosyal bilimlerle ilgili yönüyle birlikte, spor bilimlerinin alt branşlarını meydana getiren, spor ve sağlık bilimleri, hareket ve antrenman bilimleri, sporda psiko-sosyal alanlar, beden eğitimi ve spor öğretimi gibi alanlar bakımından da bilimsel araştırmalarda ve incelemelerde çok geniş yer bulmaktadır. Bu yüzden, “futbol bir bilimdir” şeklindeki yanılığa düşmek yerine “bilimsel açıdan futbol” şeklinde bir bakış açısı edinerek futbol ve bilim ilişkisine vurgu yapmak yaklaşım olarak daha doğru kabul edilmektedir (Topkaya ve Tekin, 2011).

Günümüz dünyasında futbolun kazandığı bu şöhreti yalnızca sporun niteliklerine dayanarak açıklamak yetersiz kalacaktır. Futbolun edindiği bu şöhret çeşitli etkenlerin katkısıyla oluşmuştur. Teknolojideki yaşanan hızlı gelişmeler spor karşılaşmalarının ön plana çıkmasına zemin hazırlamıştır. Futbol gibi seyirci kitlesinin önemli olduğu spor dallarında görselliğin ön planda olması ilgiyi her geçen gün arttırmaya devam etmektedir. Popüler kültürün bir getirisi olarak futbol milyonlarca insana hitap eden önemli bir eğlence aktivitesidir (Gökulu, 2008). Bazı ülkelerde futbol, spor endüstrisinin en büyük ve ekonomik açıdan en zengin kolunu oluşturmaktadır (Dimitrow, 2008).

Maçları yalnızca izleyen taraftarların gözünde futbol, seyir keyfi yüksek bir oyun; bireyde aidiyet duygusu oluşumunun ve kendini iyi ifade edebilmenin bir tekniğidir. Bir sanatçının gözünden futbol; yeteneklerin de eklenmesi ile ortaya çıkan

görsel bir şov, heyecanın dışa yansımadaki mutluluk ve coşkunun insan bedenindeki ifade bulmuş halidir. Diğer birçok alanda olduğu şekilde futbolda da değerlendirme yapılmasını etkileyen farklı parametreler vardır. Örneğin kişilerin yaşam şartları, kültürel gelişmişlik düzeyi, bilime erişebilirliği gösterilebilir. Bir olguyu önemli kabul eden ölçütlerden biri ve uygulamadaki en belirgin ispatı, o olgunun toplum ile özdeşleşmesi ile alakalıdır. Bugün futbola, tüm dünyada insanlar ulaşabiliyorsa, ülkeler açısından önemli bir araç olabiliyorsa ve bu araç ile çeşitli alanlara girişim imkânı sağlayabiliyorsa, futbol gerçeğinin önemi yadsınamaz bir gerçektir (Topkaya ve Tekin, 2011).

Futbola verilen önem bir ülkenin gelişmişlik seviyesini göstermeyeceği gibi tersi bir şekilde ülkedeki fanatizmin durumu da ülkenin gelişmişliği konusunda her zaman bir işaret olmayabilir. Örneğin İngiltere neredeyse profesyonel futbolun tarihi kadar eskiye dayanan bir fanatizm sorunuyla baş etmeye çalışmaktadır. İlginç bir şekilde Hollanda gibi Avrupa ülkelerinde ise farklı bir şekilde holiganlık genel anlamda savaş sonrası ortaya çıkan bir olgu olarak incelenmektedir (Chester, 2001). Tüm bunlar göz önüne alındığında, günümüze kadar gelinen süreçte gelişmişliğin ve farkındalığın artmasının her ne kadar holiganlığı bitirdiği söylenemese de en azından futbolun sportif bir oyun olarak algılanmasında olumlu etkilerinin olduğu ve bunun sosyo-kültürel alanlarda yansımalarının olduğu gözlemlenebilmektedir.

Futbol sosyo-kültürel bakımdan incelendiğinde, bu sporu evrensel boyuta taşıyan bir takım toplumsal değerler gözlemlenebilir. Farklı diller konuşan, farklı din ve ırktan olup çeşitli coğrafyalardan gelen insanların neredeyse aynı oranda dikkatini çekebilen özellikteki futbolun bu derece evrenselleşmesindeki başlıca kıstas insanların hayata dair beklentileri ile uyumlu nitelikleri içeriğinde barındırıyor olması ile ifade edilebilir. Bireyin psiko-sosyal hayat özellikleri ile özdeşleşen coşku, heyecan, motivasyon, sevinç ve hepsinin ötesinde birlikte yaşamının ve hareket etmenin çekiciliği gibi hissiyatlar, sosyo-kültürel yapılaşmayla alakalı olan ve topluma yansıyan olgulardır. Futbol bu açıdan ele alındığında, öteki spor dallarından farklı birtakım özelliklere sahip olduğu sonucuna varılabilir (Topkaya ve Tekin, 2011).

Bu özellikler;

- Oyun kapsamı incelendiğinde, oyun alanının genişliği, farklılığı ve geniş bir bakış açısına sahip olmasının yanında çok fazla izleyici kitlesini kabul eder yapıya sahip olması.
- Futbolun seyirciyi bireysellikten uzak bir kültüre yönlendirmesi, grup dinamiği ve kitlesel eylemleri ortaya çıkarması, dolayısıyla bireyin kendini taraf hissetmesi, bir misyona sahip olduğunu düşünme ve güçlü olma motivasyonunu tatmin etmesi.
- Oyunda belirleyici ana unsur olan golün elde edilmesindeki zorluğun kıymeti ve erişebilmek adına harcanan emeğin farkında olunmasa da buna verilen önem.
- Futbolun sosyal kavram ve gerçeklerde nispeten farklılık yaratması; örnek olarak alt kültür – üst kültür ayrımını ortadan kaldırması ve yine nispeten eşit kültürlülüğü hâkim kılması.
- Önceki maddeye benzer şekilde toplumda bulunan sınıfsal çeşitlilikleri görelide olsa ortadan kaldırarak farklı sınıflardan bireylere aynı derecede hitap etmesi.
- Kendini ifade etmede sorunlar yaşayan insanlar için bu sorunların aşılmasında yardımcı olabilecek grup davranışlarının çekiciliği.
- Futbolun dünya düzeni içinde her ulusa kuralları aynı olan eşit düzeylerde mücadele imkânı sunuyor olması ve ulusal bakımdan kendini ifade etme fırsatı tanınması gibi özelliklerdir (Topkaya ve Tekin, 2011).

2.2 Futbolun Tarihçesi

Futbolun geçmişte ilk kez nerede ve hangi tarihte oynandığına dair net bir bilgi yer almamaktadır (Saçaklı ve ark., 1995). Günümüz futboluna temel oluşturan ve hala oynanmaya devam eden futbola benzer bir görünüme sahip top oyunları ile ilgili bilgilere yer veren ve tarih içinde günümüze kadar ulaşmış birçok eser bulunmaktadır. Bu yazılı eserlerden yola çıkarak futbolun tarihçesi şu şekilde yapılabilir (İnal, 2013; Saçaklı ve ark., 1995).

M.Ö. 2500'lü yıllarda Çin İmparatoru Huang-Ti'nin askerlerine, yere saplanmış iki direk arasından bir topun geçirilmesi mantığına dayanan oyun ile çeviklik antrenmanı yaptırdığından,

Çinli yazar Huan'ın "La Tartaria" adlı eserinde Orta Asya Türklerinin günümüz futboluna benzer bir oyunu tapınakların avlularında kız ve erkeklerin bir arada oynadıklarından,

Çinli yazar Song Wen'e göre, yine Türklerin Orta Asya'da bulunan ve Kıvışka denilen alanda üç gün üç gece sürecek şenlikleri izlerken top oyunları oynadıklarından,

Yunan Çairi Homeros'un M.Ö. 100'lü yıllarda yazdığı "Odise" isimli eserinde günümüz futboluna benzer bir oyunu Sparta'da askerlerin belirli kurallar çerçevesinde oynadıklarından ve adının da "Episkyres" olduğundan bahsedilmektedir.

Bir başka iddia ise, M.Ö. Roma'da askerlerin Haspastum isimli ve el topu anlamına karşılık gelen bir top oyununu ayakla oynadıkları şeklindedir (İnal, 2013; Saçaklı ve ark., 1995).

Futbolun kuralları ilk zamanlarda kolejlerde oluşturulmuştur. 1848 tarihli Cambridge yasalarına göre futbol, 11 kişilik takımlardan oluşan, karşılıklı oynanan ve belirli kurallara bağlanan bir oyundur (Aydın ve ark., 2008). İngilizlerin, futbolun dünya çapında yaygınlaşmasında büyük katkıları olduğu belirtilmektedir. Bunun başlıca nedeni ise yakın zamandaki en büyük, en geniş alana yayılmış olan sömürge imparatorluğunu kurmaları ve gittikleri her yere gördükleri futbola benzer oyunları benimsemelerinin yanı sıra, bu yerlerde futbol oynayarak oyunu benimsetmeleri olduğu söylenebilir. 12. Yüzyıldan başlayarak futbol, İngiltere'nin her tarafında yaygınlaşmıştır. Şehirler ve köyler arasında rekabetin giderek artmasının karşılaşmalar esnasında kavgaya neden olması, yaralanma ve ölüm gibi istenmeyen durumların oluşmasının sonucunda da, Kral III. Edward 13 Nisan 1314 tarihinde bir ferman yayınlayarak futbol oynanmasının yasaklanmasına karar vermiştir. Bu bilgilerin yanında İtalyanlar futbolun Norman'lar tarafından dünyaya yayıldığına

inanmaktadır. 16. Yüzyılda İtalya'da Floransa ve Siena'da umumi meydanlarda yılda en az bir kez Calcio adı altında futbola benzer bir oyunun 27 kişilik takımlar halinde oynandığından bahsedilmektedir. Ayrıca sözü geçen oyunda 15 oyuncunun akıncı, 5 oyuncunun akıncıları destekleyen oyuncu, 4 oyuncunun savunma oyuncusu ve geriye kalan 3 tanesinin ise savunmaların da gerisinde son savunma oyuncusu oldukları belirtilmektedir (İnal, 2013).

19. Yüzyılda çağın en önemli sanayilerinden birisi olan tekstilin merkezi haline gelen Londra, bu özelliği dolayısıyla oldukça yüksek bir işçi sınıfı nüfusuna sahipti. İşçiler, kuralları arttırmanın etkisiyle futbolun zarar göreceğini düşünerek oldukça sert bir futbol oynuyorlardı. Bunun yanında Cambridge Kolejindeki öğrenciler ise tam tersi bir şekilde oyunu belirli kurallar dâhilinde oynamaktaydı. Bu iki farklı düşünceyi savunan ve aralarında bu konu üzerinde tartışmalar yaşayan taraflardan işçi kesimi Rugby adı altında birleşirken, diğer taraf ise günümüz modern futbolunun temelini oluşturacak bir oyun kurallarını belirlediler. İngiltere, İskoçya, Galler ve İrlanda Futbol Federasyonları 1866 yılında birleşmiş ve International Board adlı uluslararası kuruluşu oluşturarak oyun kurallarının kesinleşmesini sağlamışlardır. Uluslararası Futbol Federasyonu (FIFA) ise, her ne kadar İngilizler karşı çıksa da 1904 yılında kurulmuş ve 1930'dan itibaren bazı tarihlerde savaş dolayısıyla aksamalar yaşansa da dört yılda bir dünya kupası etkinliğini düzenlemeye başlamışlardır (Müniroğlu ve Deliceoğlu, 2008). Özellikle 1970 yıllarından sonra futbol büyük bir ekonomi ve endüstri haline gelmiştir. Kapitalizm ve medyanın aracılığıyla popüler kültürün bir ögesi olan futbol gelişim sürecini oldukça hızlandırmıştır. Bu düzen içerisinde bütün futbol kulüpleri de sponsorluk ve maç yayın hakları anlaşmalarıyla, borsaya açılarak ve forma reklamları ile varlıklarını sürdürmüşlerdir (Gökulu, 2008).

2.2.1 Türkiye'de Futbolun Tarihi

19. Yüzyılın sonlarında modern futbol Türk tarihine adım atmaya başlamıştır. Bazı dini inançların da etkisiyle Müslüman olan Türkler arasında futbol oyunu o dönemlerde beklenildiği kadar gelişmemiştir. Osmanlı topraklarında yaşayan gayrimüslimler ve ülkede yaşamını sürdüren yabancı uyruklular da bu

oyunu oynamışlardır. 1894'de İzmir'de İngilizler tarafından "Football Club Smyra" kurulmuştur. Bornova'da yaşayan İngilizler ve onlara daha sonra katılan Rum gençler de futbol oynamaya başlamışlardır (Saçaklı ve ark., 1995).

La Fontaine ailesi Türkiye'deki futbolun gelişmesinde çok önemli bir rol oynamıştır. İzmir'de gençler arasında giderek yayılan futbol oyunu farklı kulüplerin kurulmasıyla daha fazla gelişmiş ve benimsenir hale gelmiştir. Bu kulüplere örnek olarak La Fontaine ailesinin öncü olmasıyla kurulan "futbol" ve "ragbi" kulüpleri takımları verilebilir. Farklı dinsel göndermeler dolayısı ile tehlikeli olabileceği kaygısıyla futbolu, oyunu yurtdışında okudukları sırada görüp geri dönen öğrencilerin oynamaya başlaması biraz gecikmiştir ve hatta bu yüzden Türk gençler baskıdan kurtulabilmek adına isimlerini bile değiştirerek yabancıların ve İzmir ile İstanbul'daki Rum ve Ermeni gençlerin sıkıntı çekmeden oynadıkları futbolu oynamaya başlamışlardır. Bu sebep ile 1901'de ilk olarak Black Stoching Football Club'ın kuruluşunu, 1903'te Beşiktaş'ın, 1905'de Galatasaray'ın, 1907'de ise Fenerbahçe'nin kuruluşları takip etmiştir. İstanbul Futbol Birliği adı altında ise 17 Mayıs 1903'te İstanbul'da olan dört yabancı takım bir araya gelmiş daha sonra bu lige Türk takımları da katılmışlardır. Daha sonrasında gelişen ve yeniden düzenlenen bu lig Cuma Ligi ve Pazar Ligi isimleri altında ayrılmıştır (Müniroğlu ve Deliceoğlu, 2008).

1905 yılında Kadıköy Futbol Kulübü, düzenlenen İkinci Pazar Ligi şampiyonu olmuştur. Yine 1905 yılında kurulan ilk Türk futbol kulüplerinden Galatasaray'ın da katılımı ile 1906-1907 sezonundan itibaren Pazar Ligi önemli bir gelişme göstererek halka mal edilmiştir. 1907'de kurulan Fenerbahçe kulübüyle birlikte Türk futbolcuların isimlerinden bahsedilmeye başlanmıştır. 1908'de İkinci Meşrutiyet'in ilanı ile derneklerle beraber kulüp kurma hakkının da resmen tanınması, futbol kulüplerinin sayısında bir anda çok fazla artışa neden olmuştur. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1920 yılında faaliyete başlaması ile Türk sporu ve Türk futbolu için de çok önemli gelişmeler yaşanmaya başlanmıştır. Türkiye'de ilk spor teşkilatı olan ve 1923'de kurulan Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ile beraber Türkiye Futbol Federasyonu da kurulmuştur. Türkiye'nin bu alanda dünyadaki yerini

alması ise Türkiye Futbol Federasyonu'nun 21 Mayıs 1923'te FIFA'ya üye olmasıyla gerçekleşmiştir. Yine aynı yıl ilk resmi lig maçlarının da düzenlenmelerine başlanmıştır (Müniroğlu ve Deliceoğlu, 2008).

1950 ile 1960 yılları arasında İstanbul, Ankara ve İzmir'de profesyonel ligler kurulmuş ve bunun da etkisiyle kulüp sayısı da ülke genelinde giderek daha fazla artış göstermiştir. Bu süreçte Avrupa kupalarına katılan Galatasaray, Göztepe ve Fenerbahçe başarılı sonuçlar elde etmişlerdir. Bu süreçte bazı kulüpler yabancı oyunculara da kapılarını açmaya başlamıştır. Türkiye'nin Avrupa Futbol Federasyonları Birliği olan UEFA'ya katılma isteği 1962'de tam üyeliğinin kabul edildiğinin duyurulmasıyla başlamıştır (Saçaklı ve ark., 1995).

2.3 Futbolun Toplumdaki Yeri

Modern futbol anlayışı; dünya genelinde ileri teknoloji düzeyinde stadyumlar, her alanda yapılan reklamlar, özel spor kanalları, medya araçları, takıma ait forma ve her türlü malzemelerin satışlarını yapan mağazalar, teknik direktörleri, futbolcuları, tüm ekip çalışanları ve taraftarları ile bir endüstri haline gelmiştir (Eker, 2010). Bunlarla birlikte futbol faaliyetleri bir bakıma sadece oyun olarak anlaşılrsa da, başka bir bakımdan da spor bilimi, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, dil bilimi, felsefe, hukuk, matematik, iletişim bilimleri gibi alanlarda da inceleme konusu kapsamındadır (Alver, 2008).

Türkiye'de de futbol tartışmasız en fazla devlet desteği gören, en fazla para ayrılan ve tabii ki en fazla takip edilen bir spor dalıdır. Önemli karşılaşmaların oynanacağı bazı özel günlerde mesai saatleri ve hatta Bakanlar Kurulu saatleri bile bu karşılaşmanın programına uygun hale getirilebilmektedir. Bu kadar çok üzerinde konuşulan ve sevilen bu spor dalı maalesef özellikle silahla kutlama yapan bazı kişiler yüzünden ölüm, yaralanma gibi kötü durumlara da yol açabilmektedir. (Müniroğlu ve Deliceoğlu, 2008),

Türkmen ve ark. (2013) futbolun tüm dünyada bir endüstri haline gelmesine kanıt olarak, futbolun taraftar boyutunun uzun yıllardır birçok araştırmacı tarafından birçok kitap ve makaleler kapsamında ele alınması, televizyon programları

yapılması, medya ve basında sürekli olarak yer almasının olduğunu ifade etmişlerdir. Çok büyük kitleleri peşinden sürükleyen futbol, önemli bir eğlence faaliyeti olarak, insanların psikolojik ve sosyal açıdan tatmin sağladığı bir etkinlik alanı şeklini almıştır. Özellikle, ülkemizde futbolun, sosyal, ekonomik, psikolojik, yazılı ve görsel medya platformları önemli bir boyuttadır. Büyük ücretler ile gerçekleştirilen transferler, futbolculara ödenen yüksek tutarlar, stadyum, reklam, sponsorluk, televizyon yayın gelirleri, şans oyunları, uzun TV programları, gazetelerde yer alan futbol haberleri ve özellikle psiko-sosyal bakımdan milyonlarca taraftar tarafından takip edilmesi, futbolu önemli bir sektör konumuna taşımaktadır (Türkmen ve ark., 2013).

2.3.1 Futbolun Kültürel Boyutu

Futbol, bugün tarih sahnesindeki mitolojik anlamlarından sıyrılmış olsa da gücü ve hâkimiyeti temsil etme özelliğini hala sürdürmektedir. İnsanoğlunun tarih sahnesine çıktığı günden itibaren, adeta mitolojik anlamdaki güce sahip olma içgüdüleriyle, yuvarlanan cisimlere vurmaktan zevk alma duygusu, futbolu, bugün dini bir ayin ve izlendiği her dakikadan zevk alınan görsel bir şölen haline getirmiştir. Oyun kavramındaki gerilim ve sevinç duygusunun yaygın olarak kullanıldığı bir alan olan futbol, günümüzde, sadece bir oyun olmaktan çıkıp kültürel ve ulusal kimliğin ifadesi olmanın yanında, siyasette de halkı yönlendirmede araç olarak kullanılmaktadır (Huizinga, 1995). Futbol, 21. yüzyıl dünyasının gelişmeleri içinde, teknolojik donanımlı stadyumları, reklamları, özel televizyon kanalları, gazete ve dergileri, kupa, tişört, forma gibi maddi kültür ürünlerinin satıldığı butik tarzı mağazaları, yüksek transfer ücretleri, futbolcuları, teknik direktörleri, çalışanları ve taraftarları ile hayal gücünü zorlayan dev bir endüstri çarkı haline gelmiştir. Futbolun temel hedefi olan başarı, paylaşımı, aidiyetliği ve mutluluğu beraberinde getirir. Futbol takımının başarısı, üstünlük duygusuyla özelde takım taraftarlarının, genelde ülke itibarının yükselmesine neden olur. Takımın kazanmasıyla elde edilen zafer, kapalı fonksiyon olarak taraftarın iş hayatındaki başarısının yükselmesine, motivasyonunun artmasına ve dertlerinden kurtulmasına yardımcı olur (Nirun ve Nihat, 1990).

2.3.2 Futbolun Ekonomik Boyutu

Modern toplumda iktidarlar kendi özelliklerine ve amaçlarına hizmet edecek tarzda spor dallarını geliştirmektedirler. Boş zaman kültürünün gelişmesiyle birlikte sporun bir eğlence unsuru oluşunun yanında, kitleleri sakinleştirici bir araç olarak da futbolun geliştiği ifade edilmektedir. Modern toplumda futbolun siyaset ile çok yakından bir irtibatı bulunmaktadır. Fazla örgütlü olmayan, dağınık “Kitle Toplumu” özelliği taşıyan toplumlarda futbol kitleleri kapsayan bir etkinlik olarak gelişmektedir (Çaha, 1999). Sporun artık profesyonelleşen ve büyük bir endüstri haline gelen kolu olan futbolun ayrı bir başlık altında değerlendirilmesinde yarar görülmektedir. Bu büyük endüstriye yapılan yatırımlar, yalnızca kulüpler ve futbolcularla sınırlı kalma boyutunu aşmıştır. Eğlence sektörü, televizyon sektörü, bahis sektörü, spor malzemelerini satma sektörü, ulaşım sektörü, turizm sektörü gibi birçok sektör futbol endüstrisindeki gelişmeleri izlemekte ve yararlanmaktadır. Dünyada pek çok medya kuruluşu futbol endüstrisi ile pek yakından ilgilenmeye başlamıştır. Toplum bilimi açısından beş kıtada olağanüstü boyutlara ulaşan ticari bir etkinlik durumunda olan futbolun aktif yapılan bir spor olmasının yanı sıra, büyük kitleler tarafından seyredilen bir oyun olarak önemi gözle görülmektedir. Sadece stadyumlarda artan seyirci sayısı açısından değil, televizyonu başında milyonlarca kişinin aynı anda bir maç seyretmesi düşünülecek olursa, televizyon ve medya endüstrisi bakımından ne kadar önemli bir yer tutmaya başladığı da görülür. Modern toplumsal yaşam futbolun şahsında sportif ilgilerin benimsenmesi çerçevesinde belirginleşmektedir. O sebep ile giderek artan ilgi futbolun başlı başına bir sektör haline gelmesinde çok etkili olmuştur (Doğan, 1999). Günümüzde futbol oyununun spora dönüşmesinin en belirgin özelliklerinden birisi de eğlence tarzında bir toplumsal olay iken, günümüzde kitleleri peşinden koşturan büyük bir sektör durumuna da gelmiş olmasıdır. Toplumların futbola olan ilgisi bu spor dalına bütün kurumlarıyla ve kuruluşlarıyla endüstri düşüncesini geliştirmek hedefiyle hareket eden özellikle profesyonel lig müsabakaları milyonlarca kişinin dikkatini çekmesinden kaynaklanmaktadır. Almanya, İspanya, İtalya, İngiltere ve son zamanlarda da Türkiye de çok büyük işadamları futbol kulüplerinin başında yer alarak bu kulüpler üzerinden ekonomik çıkarlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Özetle, modern

toplumda futbol maçları üzerinden çok büyük ekonomik sirkülasyon sağlanmaktadır. Futbol, para ve reklamlarla özdeşleşmiş haldedir. Bu nedenle yüzlerce sektör doğmuştur. Futbolun ekonomik boyutundan neredeyse tüm sektörler yararlanmaktadır. Spor malzemeleri üreten işletmeler, turizm kuruluşları, gıda üreticileri, televizyon kanalları, gazeteler ve daha ismini sayamadığımız yüzlerce sektör futbolun etken olduğu ekonomik kazançtan pay almaktadır. Yalnızca kişi veya sektörler değil aynı zamanda maçların oynanacağı ülkelerde büyük ekonomik yarar sağlamaktadırlar. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de en popüler spor dalı olan futbol, günümüzde profesyonel spor dallarından birisi haline gelmiştir. Genelde dernek şeklinde örgütlenen futbol kulüpleri tarafından yürütülen sportif faaliyetler diğer ülkeler de olduğu gibi Türkiye’de de önemli bir ekonomik faaliyeti oluşturmaktadır. Futbol kulüplerinin bütçeleri artık milyonlarla ifade edilmekte, futbol sektörünün parasal hacmi gün geçtikçe büyümektedir (Yıldırım, 2008).

2.3.3 Futbolun Sosyal Boyutu

Futbol, ilgi çekiciliği ve çeşitli toplumlarda zevkle uygulanabilirliğinden geniş kitlelere ulaşmakta, milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmektedir (Günay, 1996). Futbol, tüm yaştan ve çeşitli mesleklerden çok sayıda insanın ilgi duyduğu sosyal bir olgudur. Bu büyük ilgi ülkemizin sosyo-ekonomik-kültürel durumu içerisinde daha çok aktif olarak spora katılım yerine pasif olarak izleme şeklinde ağırlık kazanmıştır (İnal, 1998).

Toplum içinde farklı kişiler ve ortamlar ile iletişim kurarak varlığını sürdürme ihtiyacı hisseden insan, aradığı desteği, kimi zaman dinde, kimi zaman ideolojide, kimi zaman ise tuttuğu takımda bulur. Kişisel kimlikten sıyrılarak toplumsal kimliğe bürünen taraftar, bireyselleşmeden zıt olarak, futbolla toplumsallaşmaktadır. Kişisel mutsuzluklar, hayal kırıklıkları, başarısızlıklar, futbolun geniş kitlelere ulaşan misyonuyla umuda dönüşür ve toplumsal bir olay haline gelir (Doğan, 1999). Sosyal hayatın düzenlenmesinde adeta gizli anayasa olarak kabul edilen sosyal normların toplumsal boyutunu gözler önüne sermektedir. En önemli özelliği, ödüllendirme, dışlama, kınama, teşhir etme gibi yaptırımlar olan sosyal normlar, insanları dertlerinden, yalnızlıktan ve yanlış davranmaktan koruyan;

mutlu olmalarını sağlayan örf, adet, gelenek, görenek gibi sosyal değerlerdir. Bazı zamanlarda ma, takım, taraftar, hakem gibi anahtar kelimelerden oluşan futboldan habersiz olmak, ma izlememek ve beraberinde gelen değerlendirmelerin içinde bulunmamak, futbolun, adeta sosyal bir norm haline gelerek yaptırım gücüyle kişinin toplumdan silinmesine, dışlanmasına sebep olabilmektedir. Futbol dünyanın her ülkesinde olduğu gibi Türkiye’de de sosyal hayatın içerisinde yer alan ve hemen hemen herkesin içerisinde yer alabileceği bir toplumsal olgudur. Futbolun ortaya çıkmasında ve bu kadar sevilen bir spor dalı olmasında mutlak suretle seyircinin de büyük payı vardır. Her türden ve her kesimden kişiye hitap edebilme özelliği taşıyan futbol kendi içerisinde fakat dışarıyla da bağımlı bir dünya oluşurmaktadır (Yıldırım, 2008).

Futbolun basit oynanan bir oyun olarak tanınmasında oynamak için gerekli olan araçların kolay ulaşılabilir olması olduğu düşünülmektedir. Bazen teneke bazen buruşturulmuş bir gazete ile boş bulunan bir alanda oynanan kolay bir oyundur. Futbolun diğer spor dallarına göre daha popüler olmasının nedeni daha çok kişiyle oynanıyor olması, birçok fiziksel yeteneğin birlikte sergilenmesi seyircilerde heyecan oluşturmasıdır. Diğer branşlardan ayıran başka bir özelliği ise fiziki bir farklılık gerektirmeksizin oynanabiliyor olmasıdır. Böylece her boydan, her kilodan ve cinsiyetten insan bu sporu yapabilir (Dever, 2013).

2.4 Futbolda Altyapı

Futbolda altyapı kavramının tanımı ile ilgili çeşitli tanımlamalar mevcuttur. Bir tanımda futbolda altyapı, kulüplerde yer alan küçük yaştaki oyuncuların kalitatif ve kantitatif olarak A Takıma yetiştirmeye ve hazırlamaya yönelik çalışan sistemsel bir süreç ve organizasyon olarak tanımlanmıştır (Akşar ve Merih, 2008). Bir başka görüşe göre, sporcuların küçük yaşta yetiştirerek, sistemin bir parçası haline getirerek, gelişimini takip ederek onları A takım seviyesine çıkarmak için gerekli bütün çalışmaların yapıldığı sistemli çalışmaların bütünü altyapı olarak adlandırılmaktadır (Akkoyun, 2014).

Futbol altyapı eğitimlerinde sporcuların eğitim sürecindeki bakış aılları onların potansiyellerine göre farklılık gösterebilir. Bu bakımdan futbolda altyapı

eğitimi, sporcunun futbol yeteneklerinin sporcuya neyi, nasıl ve ne zaman öğretilceği süreçlerini kapsar şeklinde tanımlanabilir. Ama futbolda altyapı kavramı bazen de yanlış anlaşılabilir ve futbolcuya yetilerini en kısa sürede kazandırma çabası olarak da görülebilir. Yani yetişkin bireylerin kendi yapabildiklerini çocuk yaştaki sporculardan yapma isteği içerisinde bulunma çabası ortaya çıkabilir. Bu yanlış uygulama kabul edilebilir değildir. Aksine çocukların içerisinde buldukları fiziksel ve zihinsel gelişim dönemleri göz önünde bulundurularak futbol yetilerinin bu süreçlere göre şekillendirilip değerlendirilmesi gerekmektedir (Topkaya, 2013).

Futbol, dünya çapında en popüler sporlardan biridir ve sporun çeşitli yönleri hakkında geniş bir literatür ortaya çıkmıştır. İlgili çalışmaların çoğu spordaki seçkin oyunculara dayanmaktadır (Mohr ve ark., 2005). Yetenek geliştirmeye artan vurguyla birlikte, antrenörler ve spor bilimcileri arasında kapsamlı, spora özgü bir araştırmanın futboldaki başarı faktörlerini daha net bir şekilde tanımlamaya yardımcı olacağına dair bir fikir birliği vardır (Vanderford ve ark., 2004).

Futbol altyapısı denildiğinde, yüksek potansiyele sahip futbolcu adaylarının seçildiği ve eğitildiği sistemde oyuncuların sistematik ve düzenli olarak profesyonel futbol takımlarına geçişi akla gelmelidir. Futbolda kulüplerin altyapıları, profesyonel olma şansından bu yana başarılı oyuncuların yetiştirilmesinde önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir. Modern ve donanımlı tesislere sahip kulüplerde yetişen oyuncuların başarısı daha yüksektir (Araújo ve ark., 2014).

Bir kulüp altyapısı için dört ana bileşen belirlenmiştir;

1. Fiziksel fırsatlar, ana eğitim tesisi, yardımcı eğitim tesisleri, idari alanlar, destek bölümleri ve rekreasyon alanları,
2. Tıbbi, beslenme ve fizyoterapi tesisleri,
3. İnsan kaynaklar, eğitmenler ve klinik / idari personel,
4. Lojistik, eğitim merkezlerine erişim ve stadyum veya havaalanı gibi önemli yerler (Araújo ve ark., 2014).

2.4.1 Türk Futbolundaki Altyapı Sorunları

Galatasaray altyapısında yetişen şimdilerde ise Türk futboluna gözlemcilik yaparak katkı sunan Nedim Yiğit'in Zeytinburnu Damlaspor resmi internet sitesinde verdiği röportajında Türk futbolundaki altyapı sorununa dair önemli açıklaması şu şekilde olmuştur (Akkoyun, 2014):

“Türk futbolunun altyapısında birbirinden ayrılamayan en önemli iki sorun tesis ve eğitmendir. Antrenör demiyorum dikkatinizi çekerim. Altyapılarda çalışan eğitici ve antrenörlerin maddi ve manevi olarak yeterli saygınlığı görmediklerine inanıyorum. Bu arada altyapılarda çalışacak antrenörlerin seçimini de eleştiriyorum. İnsanlara iş bulmaktan ziyade çocuklarımıza eğitmen bulmalıyız ve buna göre kendini eğitmiş ya da eğitimini üstleneceğimiz antrenörlere iş imkânı sunmalıyız. Uzatmadan tarif etmek gerekirse A takım ve altyapıları çiçeğe benzetiyorum. A takım oyuncularını; sürekli çiçekçiden alınan ve suya koyarak kokusunu almaya çalıştığımız hazır çiçekler, altyapı oyuncularını ise; toprağa ektiğimiz zamanımızı ve emeğimizi verdiğimiz ama bahçemizde uzun vadede daha az para harcadığımız ama kalıcı kendi bahçemizin çiçekleri olarak görüyorum. Çiçek koklamak istiyorsak bahçemizde çiçek olmalı... Ekecek bahçeyi de tesis olarak anlatırsak eksiklerimiz ortaya çıkacaktır.” (www.zeytinburnudamlaspor.com).

Türkiye’de başarılı bir antrenörlük yapan Portekizli teknik adam Carlos Carvajal Futbol Extra Dergisine verdiği röportajda Türk futbolundaki altyapı eksikliklerini şu şekilde ele almıştır (Akkoyun, 2014):

“Portekiz’de 25 yıl önce problemi gördük ve tüm genç yaş kategorilerini organize ettik. Bundan 5-6 yıl sonra Genç Takımlar şampiyon oldu. Bu, hayal ettiğimiz için değil bir şeyler yaptığımız içindi. Türkiye’de de bu potansiyel var. Türk oyuncular ruh sahibi ve teknikleri çok iyi. Futbol tutkuları çok büyük. Türkiye’de futbol oynamayı seven çok fazla çocuk var. Bence buradaki problem organizasyon. Türkiye’de altyapılar organize edilmeye başlanmalı. Türkiye’de ihtiyaç duyulan her şey var. Almanya’da bu göreve Sammer’i getirdiler ve 8 yıldır yapıyor. Kimse eleştirmez. Türkiye’de de bunu yapmalılar. Organizasyonun başına bir kişiyi koymalılar. Sonuç almak için en az 6 yıla ihtiyaç var. Bir şeyler değişecektir.

Gelecekte daha iyi bir futbolunuz olacaktır. Millî Takım da daha iyi olacaktır. Kendime şu soruyu soruyorum; Türkiye’de bu kadar potansiyelli oyuncu varken neden Avrupa’da oynamıyorlar; Egemen, Semih, Bekir... Çünkü biz Türkiye’de bireysel oynuyoruz. Bu altyapıda öğrendikleri taktik anlayış ile alakalı. Türkiye’de bir gün birileri bu altyapı devrimini yapmalı! Biz Portekiz’de 6 yaş kategorisinde turnuvalar yaptırmaya başladık. Portekiz’de 7 yaşında çok büyük yetenekler görebilirsiniz. 8 yaşından itibaren de alan oyununu öğrenmeye başlıyorlar. Bu bir eleştiri değil, gerçekler bunlar.” (www.zeytinburnudamlaspor.com).

Ülkemiz altyapısında yetişip dünya futboluna kazandırılan oyuncu sayısı çok düşüktür. Bunun en büyük sebepleri arasında altyapılarda belirli bir sistemsel yapının oluşturulamaması ve genç oyunculara A takım düzeyinde fazla süre verilmemesi olarak gösterilebilir (Ataol, 2019).

2.4.2 Futbolda Altyapının Önemi

Futbol altyapısının, uzun bir süreç ve oldukça büyük bir yatırım gerektirmesi dolayısıyla Türkiye’de ideal olmadığı ancak Avrupa’da daha sistematik bir şekilde kullanıldığı görülmektedir. Sunay ve Kaya (2018) yapmış oldukları çalışmalarında, Türkiye’nin 2006, 2010, 2014, 2018 Dünya Kupası’na ve 2004 ve 2012 Avrupa Şampiyonalarına milli takımlar düzeyinde katılamamasının nedenlerinden birinin altyapı eksiklikleri olduğunu belirtmişlerdir. Aslan ve ark. (2015) bu durumun aksine, Türkiye 1. Lig takımlarının yaklaşık % 25’inin altyapılarında antrenman yaptıkları futbolculardan oluştuğunu, asıl sorunun altyapılarda oyuncu yetiştirmek olmadığını, ancak altyapılarda yetişen oyuncuların sayısı ve bu oyuncuların takımda süre alma oranları incelendiğinde bu oyuncuların A takımlarında oynama şansı bulamadıklarını da ifade etmişlerdir.

Ülkeler prestij, mali ve politik alanlarda kendi tanıtımlarını yapmada, en iyi yolun uluslararası spor alanlarında elde edecekleri başarılar olduğunu bilmektedir. Bu gelişimsel alandaki kazanımın farkına varan ülkeler spor branşlarına yatırımlar yapmaya başlamışlardır (Miçooğulları ve Kirazcı, 2010). Ülkelerin bu politikadaki başarıları; altyapılarda tesisleşme ve teknolojik çalışmalar ile çocukları yeteneğine uygun alanlara yönlendirme, sistemli ve düzenli çalışmaların yapılması ile

mümkündür. Sporcuların uluslararası arenada kendini kanıtlayıp başarı elde etmesi sistematik bir çalışmanın yanı sıra ülkelerin altyapıya verdikleri önem, tesis ve teknolojik anlamdaki yatırımlar ve antrenörlerin çabaları ile mümkün olmaktadır (Gürkan ve Müniroğlu, 2000).

2.4.3 Dünya Futbolunda Altyapı ve Önemi

Modern anlamda futbol altyapısının Avrupa’da birçok önemli örneklerine rastlamak mümkündür. Almanya futbolunun özellikle altyapı sisteminde 2000’li yıllardan sonra yaşadığı gelişim ve başarıları bu örnekler içinde ön plana çıkabilir. Gerçekleştirilen altyapı planlamaları dâhilinde Almanya’da 121 adet futbol akademisi kurulduğu görülmektedir. Bunlara ek olarak Almanya Futbol Federasyonu bazı profesyonel liglerde (Bundesliga 1. Lig ve Bundesliga 2. Lig) takımlara futbol akademisi kurma zorunluluğu getirmiştir. Federasyon bu akademilere 500 milyon avronun üzerinde maddi kaynak aktarımında bulunmuştur. Bu akademilerde verisel olarak 433 futbol antrenörü, 282 takımda 5445 lisanslı sporcu ile 160’ı tam 273’ü yarı zamanlı olarak faaliyet göstermişlerdir. Bu antrenörlerin 63’ü UEFA PRO Lisans, 196’sı UEFA A Lisans yeterliliğine sahiptir. Zorunlu olan bu lisanslar ve kurslar ile federasyon, denetim mekanizmasını akademilerin üzerinde hissettirmiştir. Bu akademik faaliyetler sonucu olarak Bundesliga’da top koşturan 525 futbolcunun 275’i (%52.4) bu akademilerden yetişen futbolculardan oluşmaktadır (Arnulf, 2012).

Avrupa örneklerinden İspanya futboluna bakıldığında ise futbol ekolünü dünyaya kabul ettiren ülkenin altyapıya verdiği önemde dikkatleri çekmektedir. Bunlar içerisinde en önemlisi Barcelona “La Masia” futbol altyapısıdır. 2006 yılında yaptığı 77,5 milyon avroluk yatırımıyla verdiği önemi gözler önüne sermektedir. Bunun yanı sıra ülkedeki bazı önemli futbol kulüpleri de altyapılara (Athletic Bilbao, Real Sociedad, Valencia, Real Madrid) önemli yatırımlar yapmışlardır. Bu yatırımların en güzel sonucu, ülke futbol takımının katıldığı büyük turnuvalarda aldığı başarılarıdır (Griffiths, 2012).

Son örnek olarak ise futbol literatüründe “total football” kavramıyla yer edinen Hollanda futbolunda önemli altyapı yatırımları dünya futbolunda adından sıkça söz ettirmektedir. Hollanda futboluna bakıldığında, altyapı eğitimine

odaklanmış bir sistem açık şekilde görülmektedir. Bu sistemin odak merkezinde ise Hollanda'nın köklü geçmişe sahip futbol kulübü Ajax Futbol Kulübü dikkat çekmektedir. Bu kulüpte altyapı tesisleri 140 dönüm üzerine kuruludur. Yine bu kulüpte 4'ü doğal 4'ü sentetik çim olmak üzere 8 futbol sahası bulunmaktadır. Sadece genç takımın maçlarını oynadığı özel bir stadyum bulunan bu kulübün tesislerinde yıllık bütçede 6 milyon avrodur. Van Basten, Dennis Bergkamp, Frank Rijkaard başta olmak üzere dünya futboluna birçok yıldız ismi kazandıran Ajax kulübü, önemli futbol turnuvalarında başarılar elde etmiştir (ECA-[European Club Association], 2012).

Hızlı gelişen dünya ekonomisi içerisinde endüstriyel bir pozisyona geçen futbolda diğer spor dalları gibi hızlı bir evrimsel süreçlerden geçmiştir. İlk çağlarda toplumsal bir yapının aksine modern anlamda kendine büyük bir ekonomi yaratmış ve çok yüksek ücretler karşılığında sözleşmeler imzalanmaya başlamışlardır. 19. yüzyılın ortalarında başlayan modern futbolun serüveni modernleşme ve sanayileşme süreçleri ile üretim ve organizasyon modelleri arasında bir paralellik içermektedir (Talimciler, 2008).

Endüstriyel bir iş kolu haline gelen futbol, özünden uzaklaşarak futbolcuların yaptıkları sözleşmeler ile birlikte birer köle muamelesi görmeye başlanmış, futbolun özündeki o doku kaybolmaya başlamıştır. Hızla gelişen futbol ekonomisi, bir yarış içerisine giren futbol kulüpleri, bu ekonomik paydan en fazla pay almak isteyen kulüpler, birbirleri ile her yöntemi kullanmak suretiyle acımasız rekabetlere girmişlerdir. Profesyonel futbol kulüpleri diğer ticari endüstrilerde olduğu gibi benzer nedenlerle tekelliliğe yönelmektedirler. Ürün üretimini kontrol etmek, rekabeti ortadan kaldırarak pazar egemenliğini elde etmek ve kendi ürününün fiyatını artırmak, rekabeti azaltmak için pazara yeni kulüplerin girişini engellemek, çalışma maliyetlerini kontrol etmek gibi nedenler en başta gelenlerdir (Erdoğan, 2008).

Brezilya'nın seçkin futbol kulüplerinin çoğunda antrenman sahası, soyunma odaları, spor salonu, yemek salonu, yaşam alanları, tıbbi donanım ve yüzme havuzları içeren antrenman tesisleri bulunur. Genel olarak, bu futbol kulüpleri özel mülkiyete aittir ve işletilmektedir. Bazı durumlarda, hükümet, kulüplerin ev sahibi

olarak oynadıkları kiralık stadyumlara sahiptir (Araújo ve ark., 2014). Büyük bir evrim geçiren futbol dünyası Brezilyalıların adlandırdığı “Joga Bonita” (güzel oyun) kavramından uzaklaşarak bir futbol endüstrisi haline gelmiştir. Çocuklar ünlü birer fenomen haline gelmiş futbolcuları ekranlarda gördükçe onların yaşadıkları bu gösterişli hayatları yaşamak için futbolcu olma yolunda daha fazla istekli hale gelmiştir (Alver, 2008).

Ekonomik olarak devasa boyutlara ulaşan futbol endüstrisi 20. yüzyılın sonlarına doğru büyük gelişim göstermiştir. Birçok kişinin futbola ilgi duymaya başlaması ile birlikte dünya üzerinde futbol organizasyonları büyük bir yükselişe geçmiş ve endüstriyel bir yapıya bürünmüştür (Kunter ve Atasoy, 2005). Bu gibi sebeplerle futbol endüstrisi dünya üzerinde yerini almış ve tanınmıştır. Artık futbol kulüpleri de ekonomik olarak şartlarına dikkat etmeye başlamıştır. Altyapılardan yetişen futbolcular ekonomik anlamda futbol kulüplerine büyük katkılar sağlamaya başlamıştır. Süreç içerisinde altyapı kavramı gelişmeye başlamış ve altyapının ekonomik fayda ve başarı sağlamada ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu görülmüştür (Ekmekçi ve ark., 2013).

Ülkelerin kendi tanıtımı ve prestijleri açısından oldukça önemli hale gelen uluslararası spor organizasyonları ülkeleri bu konuda yatırım yapmaya isteklendirmiştir. Bununla birlikte ülkeler uluslararası alanlarda başarı elde etme yarışını içerisinde olmaya başlamışlardır (Miçooğulları ve Kirazcı, 2010). Bu uluslararası başarılar sporcuların ülkelerini temsil etmesi ile ilişkilidir. Bu seviyeye ulaşılmasında ise elbette ülkelerin altyapı sistemleri ile ilgili çalışmalar neticesinde yetenekli antrenörlerin teknolojik gelişim içerisinde tesisleşme eşliğinde yaptıkları yatırımlar önemlidir (Gürkan ve Müniroğlu, 2000). Özellikle altyapıya büyük önem verip yatırımlar yapan ülkeler bunun karşılığını uluslararası arenada aldıkları başarılarla almaktadır. Örneğin Almanya altyapıya verdiği önemle birlikte bu büyük organizasyonlarda başarılar elde etmişlerdir. Aynı şekilde İspanya’da bunlara en iyi örneklerdendir (Acak ve Kurak, 2018). İspanya futbol kulüplerinin Avrupa arenasında elde ettikleri başarılar altyapıya verdikleri önemi ortaya koymaktadır. Aynı şekilde altyapıya önem veren ülkelerden olan Hollanda’nın ise birçok

futbolcusunun Avrupa'nın en önemli kulüplerinde oynaması yine altyapının gerekliliğini yansıtmaktadır (Balcı, 2003).

2.4.4 Türkiye'de Futbol Altyapısı

Ülkemiz futbol altyapısına bakıldığında, ülke futbolunda altyapı kavramının sürekli gündemde ve konuşulur olmasına rağmen yönetsel açıdan sistemli bir yapının içerisinde olmadığı görülebilir (Yaşar, 2015). Öyle ki ülkemizdeki dört büyük kulübün son dönemlerdeki borçlarına bakıldığında; Galatasaray'ın 3.6 milyar TL, Fenerbahçe'nin 5.2 milyar TL, Beşiktaş'ın 3.9 milyar TL, Trabzonspor'un 1.2 milyar TL borcunun bulunduğu görülmektedir (www.aa.com.tr).

Türkiye'de futbol altyapı okulları, küçük yaşlardaki çocukların futbol konusundaki becerilerini ortaya çıkarmak için kurulmuş organizasyonlardır. Genellikle akademi adı verilen bu futbol okulları, kulüplerin amaçları doğrultusunda sporcular yetiştirir. Bazı kulüpler profesyonel takımlarına futbolcu yetiştirmeyi amaçlarken bazıları ise yaz okulu adıyla çocukların sportif faaliyetler gerçekleştirmesi amacıyla çalışır. Türkiye'de faaliyet gösteren ve Türk futboluna önemli altyapı kazanımları olan pek çok spor kulübü bulunmaktadır (www.blog.decathlon.com.tr).

2.4.4.1 Fenerbahçe Spor Kulübünde Altyapı

Birçok Türk futbol kulübü hakkında yeterli bilgiye ulaşılamadığı gibi Fenerbahçe Spor Kulübü hakkında da yeterli bilgiye ulaşmak oldukça güçtür. 1 adet yurt dışında olmak üzere toplam 68 adet futbol okulunu bünyesinde barındıran kulübün futbol okullarının oluşumunda söz edilmeyen örtük amacın mali yönden olduğu; bilgi sahibi olmak istenildiğinde haklarında sadece ücret ve iletişim dışında hiçbir verinin olmamasından bu kanıya kolaylıkla varılabilir. Fenerbahçe Kulübü son yıllarda değerlendirildiğinde altyapıya daha az değer veren kulüp olarak görülmektedir (Akkoyun, 2014). Fenerbahçe Spor Kulübü altyapısının temel amacı, fair play ilkelerine bağlı, yetenekli, saygılı ve kültürlü sporcular yetiştirmek ve bu sporcuları Türk futboluna kazandırmaktır. Fenerbahçe altyapısındaki en çok dikkat çeken özelliklerden bir tanesi oldukça başarılı genç kalecileri yetiştirmesidir.

Fenerbahçe, Recep Biler, Mert Günok, Ertuğrul Taşkiran ve Erten Ersu gibi önemli kalecileri altyapısında yetiştirerek Türk futboluna kazandırmıştır. Bu anlamda Fenerbahçe Spor Kulübü Türk futboluna önemli katkıları olan bir futbol altyapı okulu olarak görülür (www.blog.decathlon.com.tr).

2.4.4.2 Galatasaray Spor Kulübünde Altyapı

Türkiye’de futbol okulları yapılanması olarak altyapı çalışmalarını sürdüren diğer bir kulüp ise Galatasaray Spor Kulübüdür. Futbol okullarından ayrı olarak kulüp bünyesinde çeşitli yaş kategorilerinde faaliyetler sürdürülmektedir (U21, U19, U17, U16, U15, U14, U13, U12, U11, U10, U9). Kulübün vizyonu “*Galatasaray, örf ve adetlerine bağlı olarak, sporun evrensel boyutlarındaki sevgi, kardeşlik ve fair play ilkelerine bağlı, saygılı ve kültürlü genç bireylerin yetiştirilmesi için gerekli eğitimin verilmesini sağlar. Ayrıca sürekli gelişen teknolojiden ve bilimsel çalışmalardan maksimum seviyede faydalanarak sporda yetenekli bireylerin tespit edilmesine çalışır*”, misyonu ise “*Gelecek yıllarda Galatasaray Futbol Akademisi’nde forma giyecek futbolcular yetiştirmek ve bununla beraber; rakibine, hakeme, futbol seyircisine saygılı; Fair Play ilkelerine uyan sporcular yetiştirmektir. Ayrıca bu yetiştirme ve eğitim çalışmaları sonucunda gençleri öncelikle Galatasaray Spor Kulübümüze, aynı zamanda kulübümüze ekonomik yönden katkı sağlamak hedefiyle Türkiye ve Dünya futboluna kazandırılması amacını taşır.*” şeklinde ifade edilmektedir (Şenel, 2020).

Türkiye’de ve uluslararası çapta büyük başarılar elde etmiş olan Galatasaray, ileride takımda forma giyecek ve fair play ilkelerine uyan futbolcular yetiştirmek üzere futbol altyapı okulu olarak çalışır. Galatasaray’ın altyapısında yetişmiş ve takımda forma giymiş pek çok sporcu bulunduğu için altyapısından en çok faydalanan kulüpler arasında yer alır. Altyapıdan çıkmış oyuncular arasında Sabri Sarioğlu, Emre Çolak ve Semih Kaya gibi önemli isimler bulunur. Bu yüzden Galatasaray Futbol Okulu, hem kendi takımı hem de Türk futbolu için önemli kazanımlar ortaya koyar. Hatta Galatasaray’ın 2000 senesinde UEFA Kupasını kazandığı kadrosunda yer almış oyuncuların büyük bir kısmı da altyapısında yetişmiştir (www.blog.decathlon.com.tr).

2.4.4.3 Altınordu Futbol Kulübünde Altyapı

“Altınordu, sıradan bir futbol kulübü değildir. Altınordu, bir futbol ve yaşam eğitim kurumudur.” prensibi ile yola çıkan kulübün, futbolcu yetiştirme konusunda ise *“iyi birey, iyi vatandaş, iyi futbolcu”* prensibiyle Türk futbolunda son yıllarda adından sıkça söz ettirmektedir. Kulüp sistemselsel bir yapı üzerine oturtturulan futbol okulları yapısının yanında futbol altyapı akademisi ile başarılı bir şekilde yoluna devam etmektedir (Şenel, 2020). Kulübün vizyonu *“Dünyada Saygıyla Tanınmak”* temasıyla *“öz kaynak modeli uygulayarak, bu toprakların çocuklarından gerçek profesyonel futbolcular yetiştiren örnek bir futbol kulübü olarak dünyada tanınmak.”* şeklindedir. Kulübün belirlediği misyonu ise *“bu toprakların çocuklarına spor yaptırmak, sportmen bireyler olmalarına katkı koymak ve içlerinden seçilmiş doğal yetenekli olanlarına, ileri futbol eğitimi vererek, onları üst düzey kalite ve kapasitede gerçek profesyonel futbolcular olarak yetiştirmek.”* şeklindedir (<https://www.altinordu.org.tr/>). Altınordu Futbol Akademisi'nde 100 sporcu yatılı olarak kalmakta bununla birlikte 60 personel görev almaktadır. Türk futboluna Çağlar Söyüncü, Cengiz Ünder başta olmak üzere altyapısında Türkiye A Millî Takım seviyesine kadar oyuncu yetiştirme başarısı bulunan kulüp sadece Türkiye'de değil dünyada da adından söz ettirmektedir.

Başarılı bir altyapı sistemine sahip olan Altınordu, bir futbol kulübü olmasının yanı sıra kendisini bir futbol eğitim kurumu olarak tanımlar. Bu yüzden kulübün öncelikli hedefi, başarılı futbolcular yetiştirmektir. 2012 yılından sonra altyapı ve tesisleşme için önemli yatırımlar yapan kulübün, 4 farklı merkezde tesisi bulunmaktadır. Çocukların 6 yaşından itibaren eğitime başlandığı kulüpte, Belçika'dan gelen bir ekip ile beyin merkezli eğitim yürütülmektedir. Böylece hem spor eğitimi hem de çocukların sosyal gelişimleri sağlanmaktadır (www.blog.decathlon.com.tr).

2.4.4.4 Gençlerbirliği Spor Kulübünde Altyapı

Kulüp *“Üyelerin muhtelif sporları tam bir sportmenlik, yurt sevgisi içinde yapmalarını temin etmek, karşılıklı saygı, sevgi ve dayanışma hislerini geliştirmek ve böylelikle Türk sporuna hizmet edilmesini sağlamaktır.”* amacıyla kurulan kulüp

Türkiye’de altyapıda futbolcu yetiştirme ve bunlardan gelir elde etme konusunda öncü kulüp olmuştur. Futbolcuların başında İrfan Can Kahveci, Serkan Balcı, Ümit Karan gibi futbolcular gelmektedir. Kulüp bünyesindeki scout tarafından Türkiye’nin dört bir yanında yetenekli çocuklar taranırken haftanın bir günü her yaş için ayrı olmak üzere altyapı seçmeleri yapılmaktadır (Şenel, 2020). U10, U11, U12, U13, U14, U15, U16, U17, U19 ve U21 yaş kategorilerindeki altyapı faaliyetlerini sürdürmektedir (<https://genclerbirligi.org.tr>).

2.4.5 Altyapıdan Oyuncu Yetiştirme

Futbolun fidanlığı sayılabilecek altyapıların arzu edilen düzeyden uzakta olmaları, onların A Takıma oyuncu yetiştirme verimlerini aşağı çekmektedir (Akşar ve Merih, 2008). Günümüzde özellikle Türkiye’de bir futbol kulübü altyapıya yatırım yapmak yerine iktisatta alternatif maliyet olarak adlandırılan kısa süreli başarılı çözüm sağlayacak futbolcu transferi yöntemini tercih eder olmuştur. Oysa sınırlı kaynaklarla sınırsız gereksinimleri giderebilmek için bazı gereksinimlerden özveride bulunmak gerektiği bilinmektedir (Dinler, 2000). Kar amacı güden sportif faaliyetler içerisinde bulunmaya başlayan kulüpler hedeflerine kısa yoldan ulaşmayı hedeflemişler ve sportif başarılarla ulaşabilmek için yıldız futbolcu transfer etmeye başlamışlardır.

2.4.6 Altyapının İhtiyaçları

Bir oyun olmaktan çıkarak birbiri ile büyük bir rekabet içerisine giren futbol kulüplerinin büyüyen futbol endüstrisinden pay alma savaşı içerisine girdikleri görülmektedir. Bu bağlamda bu rekabetin büyük takımların küçük takımlarla arasındaki uçurumu daha da büyük bir hale getirdiği söylenebilir.

Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) 2000 yılında futbol içerisindeki adaletsiz harcama düzeninin önüne geçmek için ve daha adil bir payda da buluşmak amacıyla ekonomik, yönetsel, sportif ve yasal olarak bazı önlemler alma yoluna gitmiştir ve bununla alakalı bir bildiri yayınlamıştır. Üye 72 ülke federasyonuna bildirilen bu deklarasyon 2004 yılında tamamlanmış “UEFA kriterleri” adını almıştır.

İçerisinde altyapı ile düzenleme ve kurallar da mevcut olan bu deklarasyonda kulüplerin “altyapı-tesis” kriterlerinde şu özellikler bulunmaktadır;

1. Maç yapılacak standartlara uygun çim saha
2. Minimum 500 kişilik portatif tribün
3. Soyunma odaları (duş, tuvalet ve ısınma olanakları)
4. Konuk takım, hakemler, TFF ilgilileri için (soyunma odaları, minimum 30 m2 boyutlu 4 adet, 20 m2 boyutlu hakem odası, 15 m2 boyutlu TFF ilgilileri irtibat odası)
5. Güvenlik önlemleri
6. Antrenman sahaları (Akşar ve Merih, 2008).

2.4.7 Altyapı Harcamaları

Belli bir süreci kapsayan futbol altyapı eğitimleri; oluşturulan yapılanma dâhilinde konaklama, beslenme, kılık-kıyafet ihtiyacı, ulaşım, sağlık, eğitim ve sosyal ve psikolojik destek ihtiyaçlarını gidererek ve en alt düzeyden başlayarak temel futbol eğitimlerini vermektedir (Akkoyun, 2014).

Futbolda altyapı oldukça sabır isteyen bir süreci kapsayan ve profesyonel olarak yapıldığında yüksek maliyet gerektiren organizasyonlardır. Avrupa’daki önemli büyük kulüplerin altyapı harcamalarına bakıldığında ise ülkemizdeki birçok kulübün toplam yıllık bütçeleri kadar altyapılara bütçe ayırdıkları görülmektedir (Akkoyun, 2014).

UEFA’nın 2020 yılında Avrupa kulüplerinin tesisleşme ve altyapılara yaptıkları yatırımı inceleyen bir araştırmaya sonucunda yayınladığı raporunda Türkiye’deki 18 süper lig kulübünün temel alarak kulüplerin % 72’sinin altyapı harcaması olarak gördükleri tesisleri yenileme çalışmalarına ortalama 800 bin Euro harcadıkları raporlanmıştır. Ayrıca raporda Türk kulüplerinin gençlik geliştirme bütçeleri yıllık ortalama 1 milyon Euro’nun altında olduğu belirlenmiştir. Türkiye’nin Avrupalı kulüplerle karşılaştırıldığında bu harcama ortalamaları ile Avrupa’da 15. sırada olduğu ve bu miktarların kulüpten kulübe 200 bin Euro ile 3 milyon Euro arasında farklılık gösterdiği belirtilmiştir. UEFA’nın son 10 yılda, Türk

kulüplerine 28 milyon Euro dayanışma ödemesi yaptığı ve bu kaynağın aslen kulüplerin gençlik geliştirmelerini fonlamayı hedeflediğinin de altı çizilmiştir (www.milliyet.com.tr).

2.4.8 Türkiye’de Futbol Federasyonu ve Altyapı Ligleri

Türkiye’de altyapı ligleri oluşum statüsüne bakarsak, bu statü futbol federasyonu tarafında ülkedeki profesyonel süper lig ve TFF 1. Lig takımları ve 2. ve 3. Lig takımlarının genç futbolcuların gelişim programı içerisinde, sporcunun bütünsel bir gelişimi hedefleyen organizasyonlara sahiptir. U14, U15, U16, U17 ve U19 Elit Liglerine ve U15, U16, U17 ve U19 Bölgesel Gelişim Ligleri futbol federasyonu bünyesinde düzenlenmektedir. TFF oluşturduğu TFF Gelişim Ligleri Statüsü kulüplerin, sporcuların, teknik adamların ve diğer ilgili yöneticilerin uymak zorunda oldukları ve bu liglerde oynanacak müsabakaların organizasyonunda uyulması gereken usul ve kurallarından oluşmaktadır. Gelişim ligleri, bölgesel gelişim ligleri (U15, U16, U17 ve U19) ve elit gelişim liglerini içermektedir (U14, U15, U16). Elit A U17 ve U19 grubunu oluşturan takımlar Elit B U17 ve U19 grubunu oluşturan takımların bir üst kademesi olarak düzenlenir. 2020-2021 Futbol Sezonunda pandemiden dolayı birçok yaş kategorisinde gelişim ligleri oynatılamamıştır. 2019-2020 futbol sezonunda Liglerin oluşumu aşağıdaki şekildedir (<https://www.tff.org>);

2019-2020 Futbol Sezonunda Gelişim Ligleri aşağıdaki şekilde oluşur (TFF, 2019):

- a) Elit A U19 Ligi grubu: 2018-2019 sezonu sonunda, Elit A U19 grubunda ilk 15 sırayı alan takımlar ile Elit B U19 Ligi’ni ilk 3 sırada bitiren toplam 18 takımdan oluşur.
- b) Elit B U19 Ligi grubu: 2018-2019 sezonu sonunda, Elit B U19 grubunu 4 ile 15. sırada bitiren 12 takım ile BGL U19’dan yükselen 3 takım ve Elit A U19 grubunda 16, 17 ve 18. sırayı alan toplam 18 takımdan oluşur.
- c) BGL U19 Ligi Grubu: 2019-2020 Futbol sezonu için BGL katımı başvurusunda bulunmuş ve TFF tarafından kabul edilecek takımlar ile 2018-2019 Sezonunda Elit B U19 Ligi grubunda 16, 17 ve 18. sırayı alan takımlardan oluşur.

- d) Elit A U17 Ligi grubu: 2018-2019 Sezonu sonunda, Elit A U17 grubunda ilk 15 sırayı alan takımlar ile Elit B U17 Ligi'ni ilk 3 sırada bitiren toplam 18 takımdan oluşur.
- e) Elit B U17 Ligi grubu: 2018-2019 Sezonu sonunda, Elit B U17 grubunu 4 ile 15. sıra arasında bitiren 12 takım ile BGL U17'den yükselen 3 takım ve Elit A U17 grubunda 16, 17 ve 18. sırayı alan toplam 18 takımdan oluşur.
- f) BGL U17 Ligi Grubu: 2019-2020 Futbol Sezonu için BGL katılımı başvurusunda bulunmuş ve TFF tarafından kabul edilecek takımlar ile 2018-2019 Sezonunda Elit B U17 Ligi grubunda 16, 17 ve 18. sırayı alan takımlardan oluşur.
1. BGL U17-U19 Liglerinde mücadele eden TFF 3. Lig kulüplerinin A takımlarının amatör lige düşmesi durumunda ilgili kulüplerin U17 ve U19 yaş kategorileri de Bölgesel Gelişim Liglerinden çıkartılır. A takımı amatör lige düşen kulüplerin U17 ya da U19 takımlarının Play Off oynama veya şampiyon olarak bir üst ligde mücadele etme hakkı kazanması durumunda, play off oynamaya ya da şampiyon olarak bir üst ligde mücadele etmeye hak kazanan takımlar Bölgesel Gelişim Lig organizasyonundan çıkartılmaksızın devam eder.
  2. Amatör Liglerden Profesyonel liglere yükselen kulüplerin yeterli kriterlere sahip olması, lige katılım için başvuruda bulunması ve TFF tarafından bu başvurunun kabul edilmesi durumunda bu kulüpler Bölgesel Gelişim Liglerine dâhil edilirler.
  3. 2019-2020 Sezonunda; Bir kulüp Elit A-B U17, Elit A-B U19 yaş kategorilerinde farklı gruplarda mücadele edebilir. Bu iki yaş grubundan birinin bir üst lige yükselmesi ya da düşmesi durumunda bu durum diğer yaş kategorisine etki etmez (TFF, 2019).

2.5 Antrenörün Tanımı

Antrenörler teorik bilgileriyle deneyimlerini bir araya getirerek sporcuların becerilerine uygun şekilde yön veren, çalıştıran, maçlara hazır konuma getiren, onlara liderlik yapan spor insanıdır (Doğan, 2004). Başer (1998)'e göre antrenörün

işlevi sadece çalıştırmak ya da sporun nasıl yapılacağını göstermek veya öğretmek değildir. Antrenör spor insanlarından, spor doktorlarından ve psikologlarından almış olduğu bilgileri kendine göre yorumlayıp deneyimleri ile harmanladıktan sonra sporcuya iletir.

2.5.1 Antrenörlük Kavramı ve Özellikleri

Antrenör kelimesinin kökeni Fransızca “entraîneur” kelimesinden gelmektedir. Antrenör sporcuların fiziksel performanslarının, yapılan spor branşına uygun biçimde artırılması, geliştirilmesi ve hedefe ulaşılmasında sporcularını yönlendiren onların sportif anlamdaki tüm gelişimlerinden sorumlu kişidir. Aynı zamanda sporculardan iyi performans alabilmesi için sporcularını motive eden, tüm organizasyonları planlayan kimsedir. Başarılı antrenörler dengeli, kendi otoritesini yönetebilen, sosyal anlamda oldukça aktif dengeli bir performans düzeyini benimseyen kişilerdir. Ayrıca sportif performansın geliştirilmesi ve başarının sağlanması, sporcuların fiziksel performanslarının artırılmasını sağlayarak, başarının yakalanmasını sağlayan antrenörler, sportif anlamda en önemli kimselerdir (Horn, 2008).

Sevim (1997)'e göre antrenör, yapılan spor branşına uygun bir biçimde sporsal etkinlikleri ve antrenmanları yaptırarak, sporcuların fiziksel, teknik-taktik, kondisyon, psikolojik ve sosyolojik açıdan en üst seviyeye çıkaran, ulaştıran eğitici kişidir. Antrenör, hedeflere giderken eğitici ve yol gösterici özelliklere sahip olmalıdır. Bu nedenle Sevim (1997) antrenörde olması gereken bazı özellikleri; dürüstlük, olgunluk, disiplin, adil, programlı ve sabırlı olma şeklinde ifade etmiştir. Antrenör tiplerini ise; Otoriter Antrenör, Demokratik Antrenör, Otoriter-Demokratik Antrenör şeklinde tanımlamıştır.

Eren (1998)'e göre antrenörün sosyal özelliklere sahip olabilmesi için grup dinamizmine önem veren, birlikte çalıştığı bireylerin düşüncelerine önem veren, çalıştığı insanlarla uyum içinde ortak amaç ve değerleri anlayabilen, lider olarak tanımlanabilirler.

2.5.2 Antrenör Sporcu İletişiminin Rolü

Günümüz tarihinde bir sporcu ne kadar yetenekli ve becerikli olsa da ne kadar fazla çalışsa da başarmak için bir antrenörün desteğine ve yardımına en önemlisi yol göstermesine ihtiyacı vardır. Sporcu hangi branştan olursa olsun kendi beceri ve istekleriyle belli bir düzeye kadar gelip başarı gösterebilir. Fakat antrenörün vazifesi burada yalnızca sporcuyu hazırlamak veya sporun nasıl yapılacağını öğretmek değildir. Bu nedenden dolayı antrenör bir yandan çalışmacıdan elde ettiği bilgileri kullanılabilir duruma getirip oyuncuya bildirirken diğer taraftan performansı yükseltmek için ortaya konulan çalışmaları belirleyip çalışmacılara bildirir. Bu sayede spor bilimine dayanan antrenmanlar planlayarak oyuncuyu müsabakalara hazır hale getirip yön veren üst düzey mesleki özelliklere sahip antrenör, sporcuyu sürekli devam eden ve bilinçli olarak elde ettiği başarıya götürür. Ancak bütün bunların meydana gelmesi için antrenörlerin üstünde olan sorumluluğun bilincine sahip olmaları ve kendilerine yeni bir şeyler katarak çağdaş düzeyde eğitim şekillerini sağlamaları gerekmektedir. Antrenör antrenman şartlarının ve imkânlarının bütün ihtiyaç ve taleplerine geri dönüt verebilmelidir. Araştırmaların nitelik ve nicelik bakımından başarı göstermesi oyuncunun iyi başarı sağlaması antrenörün mesleğine gereken değeri ve dikkati vermesiyle yakından ilişkilidir (Anılır, 2007).

2.5.3 Antrenörlük Stilleri

Antrenörlükte başlıca üç temel stil bulunmaktadır:

- Otoriter stil (kumanda edici emredici),
- Liberal stil (hoşgörülü, serbest bırakma),
- Demokratik stil (katılımcı, paylaşımcı). Antrenörler bu stillerden birine kesin olarak girmeseler de birinin özelliklerini almaya çalışırlar (Özsarı, 2010).

Otoriter Stil

Otoriter tarzda tüm kararlar antrenör tarafından alınır. Sporcuların burada yapması gereken antrenörlerin söylediklerini ve emirlerini yerine getirmektir. Antrenörlerin bilgi ve deneyimleri vardır ve onların yapması gereken sporculara ne

yapılacağını anlatmaktır. Sporcular ise bunları dinlemeli, anlamalı ve itaat edip yerine getirmelidir. Kontrol tamamen antrenörün elinde olmalı ve sporcular edilgen durumdadırlar. Antrenörler sahip oldukları kontrolü sporculara ağır ağır kazandırmak gibi bir durum taşımamaktadır. Sahip oldukları bilgiler yüzünden birçok kaygı içindedirler. Sporculara ve kişilere güven duymazlar. O yüzden yönetebilmek çok önemlidir. Kontrol ellerinden kaydığında büyük stres ve güvensizlik içinde olurlar (Konter,1996).

Liberal Stil

Genellikle diğer stillere göre daha az karar verirler. Bu stili uygulayan antrenörler az emir verirler ve faaliyetleri organize etmede çok az kurallar meydana getirirler. Disiplin sorunlarına genelde gerek duymadıkça karışmazlar. Bu antrenörlük stilinde olanlar demokratik antrenörlük stilin de ötesinde serbest bir tarzla takımlarını ve sporcularını yönetirler. Antrenörlük sorumluluklarını yerine getirmede genelde kuralcı değil hoşgörülü tavrıda da bulunurlar (Donuk, 2006).

Demokratik Stil

Bu antrenörlük tarzını kendisi için esas alanlar uygulanacak kararlarda sporcularla paylaşımda bulunurlar. Demokratik stili kullanan antrenörler genelde genç yaştakilerin kararlar vermesini öğrenmeden sağlıklı bir birey olamayacaklarına inanırlar. Sporcularına yardım sağlamada onların gelişimleri için etkili olarak liderlik kabiliyetlerini öğretmek için sorumlulukları vardır. Diktatörlüğü kesinlikle benimsemezler. Kendileriyle ilgili yanlış kaygılara sahip olmamışlardır. Kontrollü yavaş bir şekilde sporculara yön verme, kaydırma anlayışı içerisinde hareket ederler. Sporcuların kendi hayatlarıyla alakalı sorumluluklarını üstlenmede yardım etmeye çalışırlar (Konter, 1996). Demokratik stili benimseyen antrenörler kısaca, sporcularla alınan kararları paylaşır, yerine göre eğitim-öğretim yapar, sporcularda sorumluluk arttıkça kontrolü onlara kaydırmayı düşünürler, sporcuların özgür olmasını önemserler, öğrenmedikleri zamanlarda sıhhatli bir yetişkin olamayacaklarına inanırlar, sporcuların liderlik yeteneklerini öğretme sorumluluğu taşırlar, diktatörlüğü ve liberalliği uygulamazlar, kendileri ve bilgileriyle ilgili kaygı ve şüpheli değildirlar (Ulukan, 2006).

2.5.4 Futbol Antrenör Yeterlilikleri

Antrenörler belirli bir spor branşında teori ve pratikte uzmanlaşmış spor adamlarıdır. Spor adamlarının birçoğunun hayali, baş antrenör olmasıdır. Ancak bu kelimeler çoğu zaman olağan üstü başarılar elde etmek anlamının yanı sıra yanlış olarak, emir vermek, kendi düşüncelerine inandırmak ve kimseye hesap vermemek anlamında düşünülmektedir. Çoğu zaman antrenör teriminin altındaki terimlere yeterince önem verilmemektedir. Bu nedenle spor ile ilgilenen herkes kendilerini uzman antrenör olarak görmeye başlarlar. Böylece kısa zaman sonra generali çok askeri az olan bir ordu ile karşı karşıya kalırız. Diktatör antrenör olursa fena olmaz, ancak en önemli olan çok yüksek sayıda antrenör yetiştirmektir. Yardımcıları eski sporcular arasından bulmak kolaydır, ancak profesyonel olarak yetkili antrenörler bulmak oldukça zordur. Çünkü bunların gerekli belgelere ve bir sürü yeterliliklere sahip olmaları gerekir (İşler, 2012).

Antrenör yeterliliği, antrenörün sporcularının öğrenme ve performanslarını etkileyen yeteneklerine olan güvenidir (Feltz ve ark., 2008). Feltz ve ark. (1999) yaptıkları bir çalışmada, antrenör yeterliliklerini; güdüleme yeterliliği, teknik öğretme yeterliliği, müsabaka stratejisi yeterliliği ve karakter oluşturma yeterliliği olmak üzere 4 alt boyutla açıklamışlardır. Müsabaka stratejisi yeterliliği, antrenörlerin müsabaka esnasında sporcularını başarıyı getirecek performansa yönlendirebilme yeteneklerine duydukları güvenidir. Güdüleme yeterliliği, antrenörlerin sporcularının psikolojik beceri ve durumlarını etkileme yeteneklerine duydukları güvenidir. Teknik öğretme yeterliliği, antrenörlerin eğitici yeteneklerine olan inanışıdır. Karakter oluşturma yeterliliği, sporcuların kişisel gelişimini ve spora yönelik olumlu tutumlarını etkileme yeteneklerine duyulan güvenidir (Feltz ve ark., 1999).

Leith (1990) ise bir antrenörün sahip olması gereken temel becerileri, teknik, insani ve kavramsal beceriler olarak açıklamaktadır. Teknik beceriler, aktivitelerde antrenörlerin anlayış ve yeterliliğini içeren, özellikle de eğitim yöntemleri, süreçleri, prosedürleri ve teknikleri kapsayan becerilerdir. Teknik beceriler ne kadar iyi olursa olsun, antrenörün sporcularıyla yakın çalışma yeteneğine sahip olması

gerekmektedir. Doğru insan becerilerinin geliştirilmesi, daha sonra, başarılı bir antrenör olma da çok önemli bir unsur teşkil eder. Kavramsal beceri ise çeşitli antrenörlük fonksiyonlarının birbirine bağlı olduğunu ve birinde yapılan değişikliğin tüm diğer yönleri de nasıl etkileyeceğini fark edebilme yeteneğidir. Bunun bir örneği zirve performansı elde etmek için fizyolojik hazırlıkla ilişkili olarak zihinsel hazırlığın çeşitli yönlerine bağlı olduğunu görebilme yeteneğidir.

Antrenör mesleğinde diğer mesleklerde de olduğu gibi idealizm ve realite arasında az çok farklılıklar bulunmaktadır. Futbolda iyi bir çalışma planıyla takımı idare eden, maça hazırlayan antrenörün görevleri çok çeşitli ve zordur. Futbolun başarıdaki temel basamağı antrenörlerdir (Günay ve Yüce, 2008). Antrenörlerin başarıları veya başarısızlıkları medyada sürekli değerlendirme konusu olabilmektedir. Birçok spor yazarı veya yorumcusu, yaptıkları televizyon programlarında, antrenörlerin başarıları, başarısızlıkları ve bunların altında yatan nedenleri yorumlamaktadır. Bu yorumların çoğu birkaç maç sonucuna dayalı, yüzeysel ve haftalık iniş-çıkışlara bağlı olarak yapılmaktadır. Araştırma sonuçlarına ve bilimsel analizlere genelde yer verilmemektedir (Konter, 2004).

Futbolda başarı yakalamayı, antrenörlerin kendilerini geliştirmeleri açısından da değerlendirmek gerekir. Modern futbolda artık antrenörün, sadece teknik ve taktik çalıştırıcıdan ibaret olmadığı ortaya çıkmıştır. Eğer durum bu kadar basit olsaydı, başarı her antrenör için ulaşılması zor bir hedef olmazdı. Antrenörlerin futbolla ilgili teknik ve taktik açıdan bilgi edinmelerinin yanında, teknolojiyi kullanmada ve bilimsel alanda da kendilerini geliştirmeleri gerektiği kaçınılmaz bir gerçektir (Erdem, 2005).

Antrenör maçın kazanılmasını sağlamak ve yöneticiler tarafından hedeflenen başarıya ulaşmak için elinden gelenin en iyisini yapmak zorundadır. Fakat futbolda önemli yatırımlar maçın sonucunu kendiliğinden belirleyemez. Sonuç, rastlantıya ya da takımın uyumunu ve dolayısıyla da performans verimliliğini sağlayan belirsiz durumlara bağlıdır. Sezgileri, inançları ve hatta saflık dereceleri doğrultusunda takımın başında olan yöneticiler, bazen oyunu incelikleriyle tanıyan bir teknik direktörü, bazen ise otoriterliğiyle tanınmış birini görevlendirirler (Wahl, 2005).

Bir antrenörün takımının performansını yükselterek yönetmesi, yönetsel beceri, strateji, taktik bilgi, istatistiksel değerlendirme ve uygulama konularında kendini çok iyi yetiştirmesiyle mümkün olacaktır (Erdem, 2005). Yönetsel beceriler, teknik beceri, iletişim becerisi, insan ilişkileri becerisi, analitik beceri, karar verme becerisi ve kavramsal beceri olarak açıklanmaktadır. Teknik beceri, herhangi bir işin başarılı olması için özel bilgi, yöntem ve tekniklerin kullanılması yeteneğidir. İletişim becerisi, belirlenen hedeflere hızlıca ulaşmak için yazılı ya da sözlü bilgi sağlama becerisidir. İnsan ilişkileri becerisi, başka kişileri anlayabilme, onlarla birlikte çalışabilme ve iyi geçinebilme becerisidir. Analitik beceri, farklı sorunların çözümünde ve çözüm önerileri geliştirmede, mantıklı ve bilimsel yaklaşımlar kullanabilme becerisidir. Karar verme becerisi, planlama, örgütleme, yöneltme ve denetleme gibi işleri yerine getiren yöneticilerde olması gerek en temel beceridir. Etkili bir karar verme, organizasyonların her düzeyindeki yönetici için gereklidir. Kavramsal beceri ise tüm örgütün karmaşıklıklarını anlama ve her bir bölümün örgütün temel hedeflerine katkısını değerlendirme becerisidir. Bu beceri türüne birleştirme ve bütünleştirme becerisi de denilebilir (Can, 2005).

Başarı ve yüksek performansta en önemli faktörlerden biri de uygulanan strateji ve taktiklerdir. Rakibin müsabaka öncesi teknik, taktik, kondisyonel açıdan incelenmesi ve sonuçların değerlendirilmesi, elde edilen sonuçlara göre de müsabakanın stratejik planı antrenör ve yardımcıları tarafından yapılır. Taktiksel nedenlerle birçok takım ve futbolcu beklenen performans ve başarıyı ortaya koymada zorlanabilmektedir. Hatta taktiksel nedenlerle, birçok maçlar kaybedilmekte, antrenörlerin görevlerine son verilebilmektedir. Antrenörler, eski zamanlara oranla, daha çok rakiplerini izlemekte, televizyon, bilgisayar ve video gibi teknolojik araçları daha çok kullanmakta, rakiplerinin güçlü ve zayıf yönlerini daha çok analiz etmekte, kadrosunda bulunan oyuncularını karşılaştığı rakibe göre daha iyi hazırlamakta, oyunun gidişatına göre değişik oyuncularını daha çok sahaya sürme eğilimi göstermektedir (Konter, 2004).

Cooper (2000)'a göre, oyunun kurallarına göre öyle stratejiler uygulanmalıdır ki, rakipler bunu anlamamalı ve sizi mağlubiyete uğratmamalıdır. Rakibin maçtan

önceki analizi ile müsabaka sırasındaki analizi farklıdır. Rakibin daha önce yaptığı müsabakalarda sürekli dendiği ve başarılı olduğu pozisyonların taktiklerinin bilinmesi için ön plana çıkan oyuncuların özellikleri ile rakibin oyun anlayışının önceden analiz edilmesi gerekir. Rakip takımı yöneten antrenörün müsabaka davranışının bilinmesi gibi konular ön hazırlıktır. Tüm bunların görsel yolla tanıtımının yapılması ön analiz çalışmalarına dâhildir (Cooper, 2000). Müsabaka sırasında oluşan, skor olarak öne geçmek veya geriye düşmek, oyuncunun kart görmesi, oyuncu sayısının eksilmesi gibi olası durumlar karşısında rakip takım ve kendi takımınızın yaptığı uygulamalar değişir ve yeni taktikler gereklidir. Saha kenarında bulunan antrenör her dakika müsabakanın analizi ile ilgilenmektedir. Rakip hangi taktiği yapmaya çalışıyor, kendi takımı buna karşılık neler yapmalı sürekli bu konulara yoğunlaşır ya da bu konuda tecrübeli ekip arkadaşları kullanır (Türksoy, 2010).

Antrenörler, birçok karar verme yumağını içeren konularda yeterlilikleri ve karar verme becerilerini kullanarak, uygulama alanlarında etkili bir takım yönetimi gerçekleştirmek zorundadırlar. Ziyagil ve Eliöz (2006)'e göre, antrenörler ilk olarak genel oyun yaklaşımını ve oyunu nasıl oynamak istediklerini belirlemelidir. Bu yaklaşım, genel felsefeye ek olarak hücum ve savunma stratejilerini kapsamaktadır. Daha sonra oyun stratejisi oyun taktiklerinin, oyun taktikleri oyun planlarının ve oyun planları da belirli durumlarda her oyuncunun ayrı ayrı takip edeceği özel planların geliştirilmesinde kullanılır. Müsabakalar için takım hazırlığının önemli bir bölümü, maçlar sırasında gerçekleştirilir. Bu uygulamalar içinde ısınma çalışmaları, oyun taktikleri ve soğuma egzersizlerinin iyileştirilmesi yer alır. Antrenörler, takımlarına yeterli teşvik ve rehberliği sağlayarak yarışma havasında müsabakaya hazırlamalıdır.

2.6 Antrenör Eğitimi

Antrenörlerin gelişimine katkı sağlamak ve çalışmalarına bilimin ışığı altında rehberlik etmek amacıyla antrenörlere çeşitli eğitimler verilmektedir.

2.6.1 Üniversiteler Tarafından Verilen Eğitim

Antrenör eğitiminde üniversiteler düzeyinde ilk atılım 1974 yılında Gençlik Spor Akademilerinin kurulmasıyla başlamıştır. Daha sonra 1977’de kurulan Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve 1982 yılında eğitim fakültelerine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin açılmasıyla devam etmiştir. Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerinin yanı sıra, 1992 yılında kurularak faaliyete geçen üniversitelere bağlı, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları, “Antrenör Eğitimi Bölümleri” ile eğitimlerine farklı bir boyutta devam etmektedir (Sevim, 2006).

2.6.2 Başbakanlık Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı’nca Gerçekleştirilen Kurslar Tarafından Verilen Eğitim

Söz konusu kurslar, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitim Dairesi Başkanlığı’nca federasyonlarla işbirliği içinde açılan yaklaşık 20-23 gün süren kurslardır. Futbol antrenörleri ise özerk yapıya sahip olan Türkiye Futbol Federasyonu tarafından açılan kurslar ve eğitimler tarafından yetiştirilmektedir. Ayrıca Futbol Federasyonu, TÜFAD ve ASKF işbirliğinde açılmış Futbol Aday ve Amatör Antrenör seminerinden mezun olmuş kursiyerlerde antrenör olarak görev yapmaktadırlar (Sevim, 2006).

3 YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, katılımcılarına, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin analizine ve araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bir durumun ve etkileşimin bir parçası olarak olayları kendi içinde anlamaya çalışma çabası nitel araştırma olarak tanımlanabilir (Patton, 1985). Başka bir tanımda nitel araştırma; gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerine başvuru, düşünce ve olguların hayatın içinde var oldukları gibi gerçekçi bir şekilde ortaya konması için nitel bir süreci takip etme şeklinde tanımlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Güler, Halıcıoğlu ve Taşğın (2015)'a göre ise nitel araştırma, insan davranışlarını ve bu davranışların sebeplerini detaylı ve derin bir şekilde anlamayı ve ortaya koymayı amaçlayan bir araştırma yöntemidir.

Nitel araştırmalarda, araştırmacıya araştırma çerçevesini belirlemede yardımcı olan en önemli özelliklerden biri de nitel araştırma deseninin belirlenmesidir. Nitel araştırma desenleri, gerçekleştirilecek olan çalışmanın yaklaşımını belirleyen ve çeşitli aşamaların, belirlenen yaklaşım sayesinde tutarlı olmasına rehberlik eden bir strateji olarak tanımlanabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) araştırma deseni kullanılmıştır. Fenomenoloji araştırmaları bireylerin yaşadıkları ve deneyimledikleri olguları nasıl anladıkları, onlara hangi anlamalar yükledikleri, ne hissettikleri, nasıl tanımladıkları ve diğer kişiler ile bunları hangi anlam yüklemeleri ile paylaştıkları üzerine odaklanmaktadır (Patton, 2002). Bir başka görüşe göre ise fenomenoloji deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

“Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” adlı bu araştırmada; antrenörler tarafından algılanan problemlerin ortaya çıkarılması ve antrenörlerin bu problemlere nasıl anlamlar

yükledikleri araştırmanın çerçevesini oluşturmuştur. Yapılan açıklamalardan hareketle bu çalışmada, antrenörlerin araştırmanın problemine yönelik yaşadıkları ve deneyimledikleri olguların derinlemesine anlaşılması açısından olgubilim (fenomenoloji) deseninin kullanılmasının doğru bir desen seçimi olduğu söylenebilir.

3.2 Araştırma Grubu

Araştırmanın Covid-19 pandemisi sürecinde gerçekleştirilmiş olması örneklem yönteminin seçiminde önemli bir etken olmuştur. Bu nedenle araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklemede araştırmacı, hali hazırda var olan ögeler içerisinden yeteri sayıda ögeyi örneklem olarak belirler dolayısıyla kolay ulaşılabilir durum örnekleme kolaylıkla araştırma yapılacak kişi ve grupların seçilmesine imkân tanıyan bir amaçlı örnekleme biçimidir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada rastgele TFF Süper Lig ve TFF 1. Ligden farklı takımlardan seçilmiş 14 antrenör ile görüşülmüştür. Veri doygunluğuna ulaşıldığından araştırma grubu 14'üncü antrenörle tamamlanmıştır. Antrenörlerden 3'ü aynı zamanda öğretmenlik mesleğini de sürdürmektedir. Araştırmaya katılan antrenörlerin çalıştıkları takımlar etik kurallar gereği gizli tutulmuştur. Yine etik kurallar gereği katılımcıların isimleri de gizli tutulmuş ve katılımcılara K1, K2...K14 şeklinde kod isimler verilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların takma isim kodlarına, görev sürelerine, yaşlarına, öğrenim durumlarına, mesleklerine göre dağılımlarını ayrıca görüşme tarih ve sürelerini içeren bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların takma isim kodlarına, görev sürelerine, yaşlarına, antrenörlük düzeylerine, öğrenim durumlarına, mesleklerine, görüşme tarihine ve sürelerine ilişkin veriler

Kodlar	Görev Süresi	Yaş	Antrenörlük Düzeyi	Öğrenim Durumu	Meslek	Görüşme Tarihi	Görüşme Süresi (dk)
K1	15	47	UEFA-A	Lisans Mezunu	Antrenör	05.01.2021	45
K2	7	31	UEFA-B	Lisans Mezunu	Antrenör	07.01.2021	55
K3	6	28	UEFA-B	Lisans Mezunu	Antrenör	09.01.2021	55
K4	6	29	UEFA-B	Lisans Mezunu	Öğretmen	11.01.2021	49
K5	5	37	UEFA-B	Yüksek Lisans Mezunu	Antrenör	13.01.2021	51
K6	5	25	TFF-C	Yüksek Lisans Mezunu	Antrenör	14.01.2021	45
K7	10	41	UEFA-B	Lisans Öğrencisi	Antrenör	15.01.2021	48
K8	2	24	TFF-C	Lisans Mezunu	Öğretmen	17.01.2021	49
K9	3	23	TFF-C	Lisans Öğrencisi	Antrenör	19.01.2021	47
K10	11	39	ELİT-A	Lisans Mezunu	Antrenör	21.01.2021	53
K11	8	45	UEFA-A	Lisans Mezunu	Antrenör	23.01.2021	56
K12	15	37	UEFA-B	Lisans Mezunu	Antrenör	24.01.2021	45
K13	10	45	ELİT UEFA-A	Lisans Mezunu	Öğretmen	25.01.2021	47
K14	6	31	UEFA-A	Lisans Mezunu	Antrenör	27.01.2021	56

Tablo 1’de de görüldüğü gibi, etik kurallar gereği katılımcıların isimleri gizli tutularak katılımcılara K1, K2...K14 şeklinde kod isimler verildiği, görüşmelere katılan katılımcıların görev süreleri bakımından; 2 katılımcının 15 yıl, 1 katılımcının 7 yıl, 3 katılımcının 6 yıl, 2 katılımcının 5 yıl, 2 katılımcının 10 yıl, 1 katılımcının 2 yıl, 1 katılımcının 3 yıl, 1 katılımcının 8 yıl, 1 katılımcının 11 yıl olduğu, özetle araştırmaya katılan katılımcıların görev sürelerinin 2 ile 15 yıl arasında değiştiği; yaş bakımından; 1 katılımcının 47, 2 katılımcının 31, 1 katılımcının 28, 1 katılımcının 29, 2 katılımcının 37, 1 katılımcının 25, 1 katılımcının 41, 1 katılımcının 24, 1 katılımcının 23, 1 katılımcının 39, 2 katılımcının 45 yaşlarında olduğu özetle araştırmaya katılan katılımcıların 23 ile 47 yaş aralığında oldukları; antrenörlük düzeyi bakımından; 3 katılımcının UEFA-A, 6 katılımcının UEFA-B, 3 katılımcının TFF-C, 1 katılımcının ELİT-A, 1 katılımcının ise ELİT UEFA-A antrenörlük düzeyine sahip olduğu; öğrenim durumu bakımından; 10 katılımcının lisans mezunu, 2 katılımcının yüksek lisans mezunu, 2 katılımcının lisans öğrencisi olduğu özetle araştırmaya katılan katılımcıların öğrenim durumu bakımından en düşük seviyede lisans ve en yüksek seviyede yüksek lisans derecelerine sahip oldukları; meslek bakımından ise; 11 katılımcının antrenör, 3 katılımcının öğretmen oldukları, bunun yanında araştırma verilerinin yaklaşık 1 aylık zaman dilimi içerisinde toplandığı ve antrenörlerle yapılan görüşmelerin 45-56 dk. aralığında sürdüğü görülmektedir.

3.3 Veri toplama araçları

Bu araştırmada, futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmak ve bu sorunların çözümü için gerekli önerileri belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” (EK-1) ve yarı yapılandırılmış “Görüşme Formu” (EK-2) kullanılmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmede, her soru esnek cümlelerden oluşur. Görüşmenin büyük bir kısmı keşfedilmesi gereken konuların açığa çıkarılması için sorular veya bir konu tarafından yönlendirilir. Bu görüşme türü; farklı sorularla konunun açılmasına, keşfedilmek istenen durumların ortaya çıkarılmasına ve konu hakkında yeni fikirlere ulaşılmamasına yardım eder (Merriam, 2018).

Alan yazın incelendiğinde, nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama yönteminin görüşme yöntemi olduğu görülmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Görüşme yöntemi, belirli araştırma türleri için bilgi toplamasının yanında verilerin belirli varsayımlara dayandırılmasında oldukça etkili bir yöntemdir (Berg ve Lune, 2015). Bu yöntem araştırmanın gerçekleşeceği alanda araştırmacı tarafından seçilen kişilerle biçimsel ya da söyleşi tarzında konuyu karşılıklı olarak birbirlerine aktarabilecekleri şekilde yüz yüze yapılan konuşmalar şeklinde geçer (Kümbetoğlu, 2005).

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Veri toplama aracının ilk bölümünde katılımcıları daha iyi tanımak amacıyla kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formunda; katılımcıların görev süresine, yaşına, öğrenim durumuna, mesleğine ve antrenörlük düzeyine yönelik sorulara yer verilmiştir. Katılımcılar için hazırlanan kişisel bilgi formu EK-1’de sunulmuştur.

3.3.2 Görüşme Formu

Araştırmada kullanılacak olan görüşme formundaki sorular yazılmadan önce literatür taraması yapılmış ve altyapı antrenörlerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin bilgi toplanmıştır. Bu çerçevede 10 sorudan oluşan taslak bir görüşme formu

hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formu, alanında uzman antrenörlük seviyesine sahip antrenörlerden 2, spor bilimleri alanından 1, açıklık ve anlaşılabilirlik açısından Türkçe eğitimi alanından 1, ölçme ve değerlendirme alanından ise 1 olmak üzere toplamda 5 uzmanın görüş ve değerlendirmelerine sunulmuştur. Yapılan kontroller sonrası görüşme formunda yer alan 4 sorunun çıkarılmasına, 3 sorunun da düzenlenmesine karar verilmiştir. Formun son hali araştırmaya dahil edilmeyen 2 antrenöre ön uygulama olarak uygulanmış ve formdaki soruların anlaşılması, derinliği, vb. problemler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu görüşmelerden sonra görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Araştırmanın amacına hizmet eden yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular şu şekilde belirlenmiştir:

1. Altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
2. Altyapı eğitimi verdiğiniz kulübün spor tesisleri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
3. Altyapı eğitiminde futbol federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
4. Ülkemizde altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
5. Altyapı eğitimi verdiğiniz kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
6. Altyapı eğitimi verdiğiniz ilde karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırma verileri Covid-19 pandemisi sürecinde toplandığından katılımcılarla görüşmeler uzaktan, interaktif iletişim araçları ile yapılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında Zoom programı kullanılmıştır. Araştırmada, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanmasına katılımcılardan izin ve randevu alınarak 2021 Yılı Ocak ayı

içerisinde başlanmış ve araştırmaya gönüllülük esas alınarak katılımın sağlanmasına dikkat edilmiştir.

Yapılan görüşmeler, katılımcılardan izin alınarak kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve bu da araştırmacı açısından önemli kolaylıklar sağlamıştır. Uygulama sonunda araştırmacı tarafından etik sorunları gidermek için tüm ham veriler saklanmıştır.

Görüşmelerden elde edilen ses kayıtları, araştırmacı tarafından kelime kelime yazıya geçirilmiş, düzenlenmiş bir doküman haline getirilmiştir.

Araştırmada veri kaybını önlemek için her bir kayıt görüşmenin yapıldığı gün analiz edilmiştir. Yapılan analizler araştırmacının güvenilirliğini sağlamak için yeniden her bir katılımcıya gösterilerek teyit ettirilmiştir.

3.5 Verilerin Analizi

Veri analizi verilerin anlamını dışarıya aktarma sürecidir. Bu yönüyle verilerin anlamını dışarı aktarma süreci; insanların ne söylediğini, araştırmacının ne gördüğünü ve okuduğunu ayrıca birleştirme, indirgeme ve yorumlamayı içerir (Merriam, 2018).

Yarı-yapılandırılmış görüşme formuyla toplanan nitel verilerin analizinde içerik analiz yaklaşımı benimsenmiştir. İçerik analizi, çok çeşitli söylemlere uygulanan birtakım metodolojik araç ve tekniklerin bütünü olarak tanımlanmaktadır. İçerik analizi adı altında toplanan bu araç ve teknikler, her şeyden önce kontrollü bir yorum çabası olarak ve genelde tümdengelim dayalı bir “okuma” aracı olarak nitelendirilmektedir. Söz konusu okuma, sınırları belirlenmiş söylem örneklerinin çözümlenmesi esasına dayanmaktadır. Dolayısıyla içerik analizi, mesajda, bireyi görünmeden etkileyen öğelerin belirlenmesine yönelik “ikinci bir okuma”dır (Bilgin, 2014). Bir başka tanıma göre ise içerik analizi kalıpları, temaları, önyargıları ve anlamları tespit etmek amacıyla belirli bir materyalin dikkatlice, ayrıntılı ve sistematik olarak incelenmesi ve yorumlanmasına denilmektedir. Genel anlamda içerik analizi, çeşitli yazılı dokümanlar, fotoğraflar, videolar ve ses kayıtlarını da içeren ve insanlar arasında gerçekleşen çeşitli iletişim şekillerinde

uygulanabilmektedir (Berg ve Lune, 2015). İçerik analizi yönteminde verilerin önce kavramsallaştırılması, sonra bu kavramlara göre mantıklı bir şekilde düzenlenmesi ve veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir (Yıldırım ve şimşek, 2018). Ayrıca bu araştırmada içerik analizi türlerinden olan frekans analizi kullanılmıştır. Frekans analizi, en basit şekliyle, birim veya ögelerin sayısal, yüzdesel ve oransal bir tarzda görünme sıklığını ortaya koymaktadır. Bu, belirli bir ögenin yoğunluğunu ve önemini anlamayı sağlamaktadır. Frekans analizi sonunda, ögeler önem sırasına sokulmakta ve sıklığa dayalı bir sınıflama yapılmaktadır (Bilgin, 2014).

Bu bilgiler ışıkında verilerin analizi için katılımcılarla Zoom programı üzerinden gerçekleşen görüşme sırasında alınan ses kayıtları deşifre edilerek word belgesi halinde bilgisayar ortamına aktarılmış ve satır satır okunarak sistematik bir şekilde kodlanmıştır. Kod defterine işlenen kodlar, birbiriyle anlamlı ve ilişkili olacak şekilde birleştirilerek azaltma yoluna gidilmiştir. Kodlar azaltıldıktan sonra anlam bakımından ilişkili olan kodlar daha genel bir başlık altında toplanmıştır. Elde edilen bu genel başlıklar anlam benzerliği bakımından bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Son olarak bu araştırmada elde edilen işlenmiş veriler araştırmanın amacına uygun olarak ‘‘Sorunlar ve çözüm nerileri’’ kategorileri altında temalar, kodlar ve frekanslar şeklinde tablolalaştırılmış ve temaları ve kodları açıklayan ifadelere yer vermek amacıyla katılımcıların görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

3.6 Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik kavramları yerine nitel araştırmanın doğasına uygun başka alternatif kavramlar kullanmak mümkündür. Bu çerçevede, ‘‘i geçerlik’’ yerine ‘‘inandırıcılık’’, ‘‘dış geçerlik’’ yerine ‘‘aktarılabirlik’’, ‘‘i güvenirlik’’ yerine ‘‘tutarlılık’’ ve ‘‘dış güvenirlik’’ yerine ‘‘teyit edilebilirlik’’ kullanılabilir (Yıldırım ve şimşek, 2018; Creswell, 2018; Merriam, 2018).

Sonuçların inandırıcılığı, bilimsel araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri olarak kabul edilmektedir. ‘‘Geçerlik’’ ve ‘‘güvenirlik’’ bu açıdan araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan iki ölçüttür. Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliğin temin edilmesi, incelemenin etik bir biçimde uygulanmasını gerektirmektedir.

Geçerlik ve güvenilirlik, herhangi bir araştırmanın kavramsal çerçevesinin oluşturulması, verilerin toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması ile bulguların sunulması aşamalarını ilgilendiren önemli kaygılardır. Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının araştırdığı olguyu, olduğu biçimiyle ve olabildiğince yansız gözlemesi anlamına gelmektedir. Araştırma alanına olan yakınlık, yüz yüze görüşmeler yoluyla ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplama, gözlemler yoluyla doğrudan ve olayın gerçekleştiği doğal ortam içinde bilgi toplama, uzun süreli bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilmesi için alana geri gidebilme ayrıca ek bilgi toplama olanağının olması nitel araştırmada geçerliği oluşturmayı sağlayan önemli özelliklerdir. Ayrıca toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Merriam, 2018). Bu araştırma kapsamında uzaktan, interaktif iletişim araçları ile (Zoom programı) görüşmeler yoluyla ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplanmış ve toplanan veriler katılımcılar tarafından teyit edilmiştir. Ayrıca toplanan veriler ayrıntılı olarak rapor edilmiş ve araştırma sonuçlarına nasıl ulaşıldığı açıklanmıştır.

Geçerlik konusunda nitel araştırmacıya sunulan birtakım başka stratejiler de vardır. Bu stratejiler iç ve dış geçerlik olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İç geçerlik, araştırma bulgularının dış dünyadaki gerçekliğe uyup uymadığı ile ilgilidir. Diğer bir deyişle iç geçerlik, araştırma bulgularının anlamlı ve tutarlı olması, bulguların farklı veri kaynakları, farklı veri toplama yöntemleri, farklı analiz stratejileri kullanılarak teyit edilmesi, elde edilen bulguların daha önce oluşturulan kavramsal çerçeve ve kuramla uyumlu olması ve araştırma bulgularından yola çıkarak yapılan tahminler ve genellemelerin elde edilen verilerle uyumlu olması anlamına gelmektedir. Tüm bunlar bir araştırmanın iç geçerliğini arttırmak için kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Merriam, 2018). Yapılan araştırmanın bulguları anlamlı ve tutarlı olmakla birlikte veri analiz stratejisi olarak içerik analizi türlerinden olan frekans analizi kullanılmıştır. Bu kapsamda elde edilen bulguların kavramsal çerçeve ve verilerle uyumlu olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmanın iç geçerliliğe sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Diğer bir strateji olan dış geçerlik ise araştırma sonuçlarının genellenebilirliğine ilişkindir. Yani bir araştırmanın sonuçlarının farklı durumlara ne derece uygulanabileceği ile ilgilidir. Ancak araştırma sonuçlarını benzer gruplara ya da ortamlara doğrudan genelleme nitel araştırmanın zayıf yönlerinden bir tanesidir. Sosyal olayların, içinde bulunulan ortama göre değiştiği varsayımından hareketle, hiçbir araştırmanın sonuçları başka bir duruma doğrudan genellenemez. Nitel araştırmada bu genelleme dolaylı yoldan yapılabilmektedir. Dış geçerlik, araştırma örnekleminin başka örneklerle karşılaştırma yapabilecek düzeyde ayrıntılı olarak tanımlanması, örneklemin genellemeye izin verecek ölçüde çeşitlendirilmesi, araştırmanın olası genellemelere olanak verecek şekilde kapsamlı tanımlamalarına yer vermesi, araştırma sonuçlarının okuyucu tarafından kendi deneyimleriyle ilişkilendirilmesi, araştırma sonuçlarının araştırma sorusu ile tutarlı olması ve araştırma bulgularının benzer ortamlarda kolaylıkla test edilmesi anlamına gelmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018; Merriam, 2018). Bu kapsamda araştırma detaylı bir şekilde ele alınmış olup, araştırma sonuçları okuyucuların kendi deneyimleriyle ilişkilendirilmesine olanak tanımaktadır. Bununla birlikte araştırma sonuçlarının araştırma için hazırlanan görüşme formundaki sorular ile tutarlı olduğu görülmekte ve araştırma bulgularının benzer ortamlarda test edilmesi mümkün olmaktadır. Bu bilgiler araştırmanın dış geçerliğe sahip olduğunu göstermekte olup, okuyucular tarafından dolaylı genelleme yapılmasına olanak tanımaktadır.

Nitel araştırmalar katılımcıların ve araştırmacının öznelliğini analize dahil eden bir yaklaşım içindedir. Ancak bu durum nitel araştırmaların güvenilirlikten uzak olduğu anlamına gelmemektedir. Nitel araştırmaların güvenilirlik standartları öznellik, yansıma, verinin yeterliliği ve yorumlamanın yeterliliği olarak sıralanmaktadır (Morrow, 2005). Nitel çalışmalarda, araştırmacıların nesnel bir bakış açısı sunması beklenmez, aksine araştırma sorusunun sorulduğu andan itibaren araştırmanın öznel bakışı çalışmaya bir zenginlik olarak yansıtacağı kabul edilir. Araştırmacıların öznel bakışını (varsayımları, eğilimleri, bireysel deneyimleri vb.) çalışmalarına yansıtması çalışmaların bulgularını da etkilemektedir ancak bu durumun araştırmacının kendini görmesine olanak sağladığı düşünülür (Fisher, Bhavnani ve Winfield, 2009). Bunun için araştırmacı, analiz sürecinde gözlemlerine

ve duygularına dair notlar alır ve nitel çalışmalarda tecrübeli başka uzmanlarla - ikinci bir göz olarak- birlikte değerlendirebilir. Nitel çalışmalarda örneklem sayısı az olsa da, örneklemin çalışılan olguyu anlamak ve yorumlamak için yeterince kapsayıcı oluşu verinin yeterliliğini sağlar. Son olarak araştırmacıların veriye uygun çıkarımlarda bulunması ve bu çıkarımlarını destekleyecek alıntılara yer vermesi yorumlamanın yeterliliğini karşılamaktadır. Ayrıca bu yorumlamada bağlamın (katılımcının ait olduğu kültür, zaman ve içinde bulunduğu koşullar) dikkate alınması güvenilirliği artırır (Morrow, 2005).

Nitel araştırmalarda dış güvenilirlik ve iç güvenilirlikten bahsetmek mümkündür. Dış güvenilirlik, araştırma yöntemlerini ve araştırma bulgularını açık ve ayrıntılı bir biçimde tanımlama, bireysel varsayımların, önyargıların ve yönelimlerin farkında olma, farklı görüş ve alternatif açıklamaları dikkate alma, araştırmanın ham verilerini başkaları tarafından incelenebilecek biçimde saklama olarak tanımlanmaktadır. İç güvenilirlik ise araştırma sorularını açık bir biçimde ifade etme, araştırma sonuçlarının veriler ile uyumlu olması, verilerin ayrıntılı ve amaca uygun bir biçimde toplanması, verilerin analizinde önyargıların, yanlış anlaşılmalardan, gerçek dışı verilerin gözden geçirilmesi ve ayıklanması olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Yapılan araştırmada, araştırma yöntemleri ve elde edilen bulgular detaylı bir şekilde ele alınmış olup, elde edilen sonuçlar toplanan verilere bağlı olmakla birlikte, araştırmacının varsayımlarına veya önyargılarına göre raporlanmamıştır. Ayrıca araştırmaya ait ham veriler ve araştırmanın analiz kısmında uzmanların yaptıkları kodlamalar birbirlerinden saklanmıştır. Bu nedenle yapılan araştırmanın dış güvenirlige sahip olduğunu söylemek mümkündür. Bununla birlikte araştırmada sorular açık bir biçimde ifade edilmiş, sonuçların elde edilen veriler ile uyumlu olması sağlanmış, diğer uzmanlar tarafından da bağımsız olarak yapılan kodlamalar ve temalar karşılaştırılmış, araştırmacı ve uzmanlar arasında ortaya çıkan görüş farklılıkları ve ilgili alan yazın dikkate alınarak görüş birliğine varılmıştır. Bunun dışında araştırmada katılımcıların ifade ettiği görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Böylelikle yapılan bu araştırmanın, iç güvenilirlik için gerekli olan şartları sağladığı söylenebilir.

3.7 Araştırmacının Rolü

Araştırmacı, Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri irdelediği araştırmada, araştırmanın planlanması ve yürütülmesinin her aşamasında yer almış, görüşmeleri yapmış, verilerin analiz aşamasında yer alarak ön yargısız ve nesnel bir şekilde yorumlarda bulunmuştur. Araştırmacı, katılımcılara görüşme verilerinin hangi amaçla kullanılacağını ve kişisel bilgilerinin gizli tutulacağını açık bir şekilde ifade etmiştir. Ayrıca araştırmacı geçmişinde lisanslı olarak futbol oynamış ve bu tecrübesini hali hazırda Türkiye Futbol Federasyonu'na bağlı bir futbol kulübünün altyapısında UEFA B Antrenörlüğü yaparak devam ettirmektedir. Futbolun ana unsurları olan futbolcu, antrenör, kulüp yöneticisi ve hakem gibi grupları tanıyan ve futbol camiasının içinde aktif yer alan araştırmacı, bu sebeple araştırma konusunda daha gerçekçi bilgilere ulaşmıştır. Katılımcıların görüşlerinin daha rahat dile getirilmesi ve çalışmanın daha güvenilir olması açısından görüşmelerin kendi istedikleri yerlerde, resmi olmayan bir dille görüşme yapılmış ve görüşmenin gizli kalmasına önem verilmiştir.

4 BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerin analiz sonuçlarına dayalı bulgulara yer verilmiştir.

Futbol altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde karşılaştıkları sorunlara ve çözüm önerilerine ilişkin görüşler başlıklar halinde aşağıda belirtilmiştir.

4.1 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans	
Sorunlar	Antrenman Saatleri	✓ Antrenman Saatlerinin Okul Ders Saatleri ile Çakışması	K2, K4, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13	9	
	Yanlış Algı	✓ Ailelerin, Çocuklarının Akranlarından Daha Yetenekli Olduklarına İnanması	K5, K7, K12	3	
		✓ Ailelerin, “Sportif Faaliyetler Akademik Başarıyı Düşürüyor” Düşüncesi	K2, K14	2	
		✓ Ailelerin, Çocuklarının İleride Hep Başarı Sağlayacaklarına İnanması	K13	1	
	Tedirginlik	✓ Ailelerin, Antrenörlerin Çocuklarına Kadroda Yer Vermeyeceği Algısı	K1, K4	2	
		✓ Ailelerin, Antrenman veya Müsabaka Sırasında Çocuklarının Sakatlık Yaşayacakları Düşüncesi	K2	1	
	Kontrolsüz Baskı	✓ Ailelerin, Antrenörlere Güvenmeyip Antrenörlerin Yeterliğini Sorgulamaları	K6	1	
		✓ Ailelerin, Antrenman veya Maç Sırasında Çocuklarına Sözel ve Davranışsal Olarak Gereğinden Fazla İlgi Göstermesi	K2	1	
	Bilgi Yetersizliği	✓ Ailelerin, Futbol Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olduklarını Düşünmesi	K2	1	
		✓ Ailelerin, Çocuklarını Yanlış Bilgilerle Yönlendirerek Gelişim Süreçlerini Etkilemesi	K3	1	
	Toplam				22

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunları “Antrenman Saatleri”, “Yanlış Algı”, “Tedirginlik”, “Kontrolsüz Baskı” ve “Bilgi Yetersizliği” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Antrenman Saatleri” ve “Yanlış Algı” temalarında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Antrenman Saatleri” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Antrenman saatleri, eğitim sistemimizle doğrudan ilişkilidir ve spor alanında ülke politikamızın ne olduğu ile alakalı bir durum söz konusudur. Antrenman saatlerimizi sporcuların okul çıkış saatlerinden sonra gelebilecekleri saatlere göre tasarlamak durumunda kalıyoruz. Ancak gün boyunca yorulan sporculardan maksimum verim elde etmek mümkün olmuyor. Zaten antrenmana geldiklerinde günün tüm yorgunluğunu üzerlerinde taşıdıklarından, zaman zaman yüklenme planlarımızı da bu hususu dikkate alarak tekrar tasarlamak durumunda kalıyoruz...” (K2)

“Antrenman saatleri Türkiye’de çok büyük bir sorundur eğitim sistemi nedeniyle antrenmanları akşam yapıyoruz ve oyuncular okuldan çıkıp tam bir besin almadan antrenmana geliyorlar bu da çoğu zaman aileler tarafından tepkiler almamıza neden oluyor...” (K4)

“Okul çıkış saatlerinin geç olmasından kaynaklı antrenman saatlerinin de geç olması, dinlenme, beslenme alışkanlıklarının düzensiz sürdürülmesi çocukların gelişim ve performanslarını olumsuz etkilemekte ve bu durumlar çocuklarda zaman zaman akut sakatlıkların görülmesine sebep oluyor.” (K7)

“Antrenman gün ve saatleri sorun olabilir. Yoğunluğun talep ettiği saatte antrenman programı düzenlemeye çalışıyoruz yoksa aileler tarafından sorun çıkabiliyor.” (K8)

“Altyapılarda genel karşılaştığım sorunlar ailelerin çalıştığı işlerden dolayı çocuklarını antrenman saatlerinde getirememesi. Küçük yaş gruplarında (u13 ve altı) bu daha görünür bir sorun. Bu duruma şöyle bir çözüm gerekli. Kulüplerin servis aracının olup çocukları evinin önüne kadar bırakması gerekir ama Türkiye’de bu durum aşırı zor.” (K9)

“Antrenman saatleri sorun oluyor. Antrenman saatlerini okul çıkış saatlerine göre planladığımız için evi uzakta olan oyuncularımızın geliş ve gidişlerinde sıkıntı yaşıyoruz ...” (K10)

“Antrenman saatleri sporcuların okul giriş ve çıkış saatlerine göre planlanmalıdır yoksa birçok sorunla karşılaşabiliyoruz.” (K11)

“...Antrenman ve okul saatlerinin çakışması, kulüplerin maddi imkânlarından kaynaklı ulaşım problemleri karşılaştığımız sorunlardan çözüm olarak ben iki devreli eğitimin daha etkili olduğunu savunanlardanım. Kalabalık bir genç nüfusa sahip olmamızın da bunda payı var çift devreli okullarda antrenman saatleri konusunda her hangi bir çakışma olmaz. Ulaşım konusunda belediyeler ile yapılabilecek bir protokol ile lisanslı sporcuların ücretsiz toplu taşımayı kullanmaları sağlanabilir.” (K12)

“...Eğitimdeki okul saatleri zaten antrenman planlamasındaki en büyük engeller. Ulaşım antrenman saatleri ve günleri aileleri en çok zor durumda bırakan bir durum...” (K13)

Bazı katılımcıların “Yanlış Algı” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“...Ülkemizde görülen, akademik başarıyı sekteye uğrattığını düşünüp yanılıya düşen sporcu ailelerinin fazlalığı söz konusu. Bir antrenör olarak sportif etkinliklerde bulunan

öğrencilerin ve takımlarımızda bulunan sporcularımızın; problem çözebilme, arkadaşlarıyla görev paylaşımında bulunarak aynı hedef doğrultusunda çaba gösterip takım ruhuyla hareket etmesi, öz disiplin, bedensel ve mental zindelik, özgüven gibi karakter inşasında önemli unsurların kazanmasını sağladığını ve bununda doğrudan derslerini olumlu anlamda etkileyeceğini söylemeliyiz...” (K2)

“Futbolcu olmak çocukların hayalinden daha fazla aile bireylerinin hayali olması bütün sorunların başlıca kaynağı. Aile için çocuğun takımın en iyisi ve mutlaka futbolcu olmalı gibi ailelerin yanlış algıda bulunması sorunları peşinden getirmektedir...” (K5)

“Bazı ailelerin yanlış algıya kapılıp kendi çocuklarını herkesten yetenekli görmesi ve ailelerin çocuklarını oynattırmaları veya takıma sokmaları adına torpil girişimlerinde bulunması karşılaştığımız sorunların başında gelmektedir...” (K7)

“Çocuklarının daha yetenekli olduklarına inanan ailelerle daha sık karşılaşıyoruz. Bunun yanlış bir düşünce olduğunu velilere göstermek gerekiyor. Bu algının ortadan kalkması soruna çözüm olarak gösterilebilir...” (K12)

“Her veli çocuğun başarılı olduğunu ya da ilerde başarılı bir sporcu olacağına inanıyor bu da sorunları peşinden getiriyor...” (K13)

Katılımcıların “Tedirginlik” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Sporcularımızın maç kadrosunda yer alıp almamaları aileleri çok tedirgin ediyor. Sonuç olarak bizlerle muhatap olup sorun yaratabiliyorlar. Bu sorunları zaman zaman aileler ile ilgili toplantılar yaparak aşmaya çalışıyoruz. A takıma yaşça yaklaştıkça sporcularımızın beklentileri artıyor ve ailelerin tedirginliği daha da çok artıyor. Bu konuda zaman zaman sıkıntılarımız yaşanıyor. Yetenekli sporcularımızı futbolun içinde tutabilmek adına onlarla işbirliği yapıp yardımcı olmaya çalışıyoruz.” (K1)

“Saha içerisinde oluşabilecek sakatlıklar, gündelik hayatta da başımıza gelebilecek orandadır. Aileler bu konuda yine yukarıda bahsettiğim üzere aile - antrenör iletişimi içerisinde bilgilendirilip tedirgin olan ailenin endişeleri de giderilmeli.” (K2)

“Karşılaştığım aile sorunlarından bazıları çocuklarına karşı duygusal olup her zaman oynamaları gerektiğini savunmuşlardır ve sürekli bir beklenti içerisinde girmişlerdir ve bu sorunlardan biridir.” (K4)

Katılımcıların “Kontrolsüz Baskı” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Her aile doğal olarak çocukları için gereken tüm yardımı sunmak, onları mümkün olduğunca desteklemek istiyor ancak uzmanlık alanının olmadığı konularda çok dikkatli yaklaşım sergilemesi gerektiğini düşünüyorum. Veliler tarafında antrenman ya da maç sırasında “hadi evladım, aslanım, koş, vur” vb. söylemleri maalesef sıklıkla duyuyoruz. Bu tarz yaklaşımların sporculara kaldıramayacakları kontrolsüz baskılar yaratıyor olmasının önüne geçmek adına çözümler üretmeliyiz...” (K2)

“Kimi ebeveynlerin antrenörlere yeteri kadar güvenmemesi, yeterliklerini sorgulaması, çocuklara baskı uygulayarak gereğinden fazla ilgili davranmaları ve gerekli uyarılara kulak asmamaları antrenörlerin bu seviyede en sık karşılaştıkları zorluklardandır...” (K6)

Katılımcıların “Bilgi Yetersizliği” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Ülkemizde her ortamda futbolun konuşuluyor olması, her bireyin özellikle futbol hakkında yeterli bilgisinin olmasını düşünmesi, mesleğimizi yapmamızı biraz zorlaştırıyor.” (K2)

“Sporcularımıza, ailelerinden veya yakın çevrelerinden gelen genellikle bilinçsiz olarak bilgilerini aşan konularda fikir vermeleri, sporcunun antrenörleri tarafından uygulanmasını istediği görevlerle uyumunu söz konusu olmayan yönlendirmelerin teknik-taktik konular veya performans çalışmalarıyla ilgili yanlış aktarımlar ve bilgilerin yetersiz olması mental olarak sporcuyla farklı olumsuz düşüncelere yönlendirebileceğini ve gelişim sürecini yavaşlatabileceğini söyleyebiliriz.” (K3)

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3: Antrenörlerin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Önerileri	Antrenman Saatlerinin Düzenlenmesi	✓ Antrenmanın Akşam Saatlerine Alınması	K1, K5, K7, K8, K9, K10, K11	7
		✓ MEB’in ve Okul Yönetiminin Lisanslı Sporcuları İzinli Sayması	K6, K9	2
	Yanlış Algıların Ortadan Kaldırılması	✓ Akademik Başarısı Yüksek Sporcuların Örnek Gösterilmesi	K14, K7, K5	3
		✓ Yeteneğin Fiziksel Gelişimle Doğrusal Olmayabileceğini Anlatma	K9, K10	2
		✓ Sporun Önemi Hakkında Bilgilendirme	K11	1
	Tedirginliğin Giderilmesi	✓ Veliler ile Konuya İlişkin Toplantılar Yapılması	K1, K3, K4	3
	Kontrolsüz Baskının Ortadan Kaldırılması	✓ Velilerin Sözel ve Davranışsal Olarak Uyarılması	K10, K12	2
Bilgi Yetersizliğinin Giderilmesi	✓ Velilere Seminer Verilmesi	K2, K13	2	
Toplam				22

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Antrenman Saatlerinin Düzenlenmesi”, “Yanlış Algıların Ortadan Kaldırılması”, “Tedirginliğin Giderilmesi”, “Kontrolsüz Baskının Ortadan Kaldırılması” ve “Bilgi Yetersizliğinin Giderilmesi” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Antrenman Saatlerinin Düzenlenmesi” ve “Yanlış Algıların Ortadan Kaldırılması” temalarında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Antrenman Saatlerinin Düzenlenmesi” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Kulüpler kendi tesislerini oluşturarak antrenman saatlerini kendilerine göre ayarlamaları ve bu saatleri akşam saatlerine koymaları gerekir. Böylece okul, beslenme ve ailelerin çalışma saatleri gibi problemlerini aşmış oluruz...” (K8)

“Kulüplerin kendi tesisleri varsa saatleri de ona göre ayarlayabilirler. Kendimce akşam saatlerinin herkes için uygun olabileceğini düşünüyorum...” (K5)

“Antrenman saatlerini herkes için ayarlamak çok zor oluyor. Öğrenciye ayarlasan veliye uymuyor, ona da ayarlasan bu sefer yemek saatine falan denk geliyor. Onun için çoğunluğa da uyabilecek akşam saatleri en uygunu gibi duruyor. Tabi tesis kulübe aitse...” (K11)

“Sporcular okuldan izin alamıyorlar. Antrenman saatleri çakışıyor. Okuldan izin verilmesi gerekir bu öğrencilere...” (K6)

“Okul saatleri Türkiye genelinde büyük sorun oluyor. Bu saatlerde öğretmenler antrenman izni vermek istemiyorlar ya da bir okulda veriliyor, diğerinde verilmiyor. Bu nedenle MEB’den genel bir izin verilmesi çözüm olabilir.” (K9)

“Yanlış Algının Ortadan Kaldırılması” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Aileler çocuklarının ders çalışmayacağını, başarısız olacaklarını düşünüyorlar. Bunu kırmak için ailelere akademik başarısı yüksek sporcular örnek olarak gösterilebilir.” (K14)

“Altyapıya çocuğunu getiren hemen hemen her aile çocuğa mutlaka futbolcu olacak gözüyle bakıyor. Ama durum öyle değil. Bunu ailelere sporun önemli olduğunu, futbolcu olmaktan daha çok sporcu olmanın daha önemli olduğu anlatılarak aşabiliriz belki.” (K11)

“Bazı sporcular küçük yaşta yetenekli olabiliyor. Aile bu yeteneği görünce kesin futbolcu olacak gözüyle bakıyor çocuğa. Oysa Fiziksel gelişimine bağlı olarak bu yetenek kaybolabilir. Aileye bunu anlatmak gerekir ki bu algıya kapılmasın.” (K9)

“Tedirginliğin Giderilmesi” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Sporcularımızın maç kadrosunda yer alıp almamaları aileleri çok tedirgin ediyor. Sonuç olarak bizlerle muhatap olup sorun yaratabiliyorlar. Bu sorunları zaman zaman aileler ile ilgili toplantılar yaparak aşmaya çalışıyoruz.” (K1)

“Aileler sporcuların sakatlama problemine karşı sürekli tedirgin oluyorlar. Bunu toplantılarda falan hep anlatıyoruz. Başka bir şey yapmak da aklıma gelmiyor, tedirginliklerini atmaları için.” (K3)

“Kontrolsüz Baskının Ortadan Kaldırılması” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Antrenmanda bazı veliler müdahale ediyorlar. Bu da baskı oluşturuyor sporcuda. Anında müdahale ediyorum ve veliyi uyarıyorum. Antrenman benim kontrolümde diye.” (K10)

“Bazı aileler çocuğa karşı aşırı ilgili davranıyorlar. Bu çocukta hem baskı yaratıyor hem de çocuğun gelişimini engelliyor. Bunun için ailelerle görüşüp mutlaka uyarı yapıyorum.” (K12)

“Bilgi Yetersizliği” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Aileler futbol konusunda çok şey bildiklerini zannetseler de bu konuda oldukça eksikler var. Bu eksikliğin öğrenciye yansımaması için futbol konusunda ailelere seminerler verilebilir ve bilgilendirmeler yapılabilir.” (K13)

“Aileler futbol hakkında mutlaka bilgilendirilmeli. Bunu da artık sezon başı ya da ortasında yapılan bilgilendirme seminerleri ile yapabiliriz. Böylece ailenin futbol hakkında bilmediklerini de ortaya koymuş oluruz.” (K2)

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

4.2 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin spor tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Sorunlar	Tesisleşme Yetersizliği	✓ Modern Tesis İmkanlarının Yetersiz Olması	K1, K2, K4, K6, K7, K9,	6
		✓ Saha Sayılarının Takım Sayılarına Oranla Yetersiz Kalması	K4, K6, K8, K14,	4
		✓ Türkiye’de “Tesis” Kelimesinin Sadece Futbol Sahası Olarak Algılanması	K3, K5, K12	3
	Bütçe	✓ İlgili Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Ekonomik Katkının Sağlanmaması	K3,	1
Toplam				14

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri spor tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunları “Tesisleşme Yetersizliği” ve “Bütçe” temaları

altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Tesisleşme Yetersizliği” temasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Tesisleşme Yetersizliği” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Futbolda, tesisleşmenin temelinde ülke yönetiminin spor kültürünün büyük bir etkisi vardır. Son yıllarda beden eğitimi derslerinin neredeyse yok olma sınırına gelmesi. Bu düşüncemi doğrulayan bir olay. Bir ülkenin beden eğitimi derslerinin düşmesi demek, yeni neslin sporun yararlarından yeterince faydalanamaması ve aynı zamanda, çocukların spordan faydalanabilmesi için gerekli Ar-Ge çalışmalarının, ülke sporunu yönetenlerce kale alınmadığı demektir. Hal böyle olunca, ülkedeki tesisleşmenin yetersizliğinden ya da var olan 3-5 tesisin denetlenmesinden bahsetmek biraz ütopya olacaktır. Ülkece, tesis kelimesinin futbol sahası olarak algılanması da bu düşüncemi maalesef doğruluyor.” (K3)

“Öncelikle çalıştığım kulübün soyunma odası yok, tuvaleti yok ve sahası da yok sadece kira vererek belirli saatler çalışıyoruz. Yani tesisleşmede sorun yaşıyoruz açıkçası.” (K4)

“Saha sayısının yetersizliği, konaklama ve yemekhane alanlarının yetersiz olması, toplantı alanlarının takım sayısına oranla yetersiz olması gibi durumlarla çok sık karşılaşılmaktadır.” (K6)

“Altyapıda spor tesislerimizle ilgili saha imkânları ülkemizde çoğu kulüpte olduğu gibi maalesef yetersiz. Soyunma odaları yeni yapılan tesis binamızla sorunlar çözülecek inşallah ama sahaların yetersiz olması ve grupların çok olması bu durumu tabi ki de olumsuz etkileyen durumlardan birisi.” (K7)

“Çalıştığım kulübe ait tesis bulunmamaktadır. Gençlik Spor Bakanlığına ait tesisleri kullanmaktayız. Bu konuda Türkiye Futbol Federasyonu, Gençlik Spor Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile protokol yapıp profesyonel kulüplere tesis kazandırmalıdır. Bu durum aynı zamanda amatör kulüplere teşvik olacaktır.” (K14)

“Tesislerimizde sahalarımız mevcut. Soyunma odalarımız da var. Ama günümüz şartlarına daha uygun modern ve ihtiyaçlara cevap verebilen tesis yapılması gerekir.” (K1)

“Türk futbolunu geliştirmeye çalışıyoruz, çabalıyoruz. Bunu yaparken o kadar çok yan unsurlara odaklandık ki, futbol ve oyuncularımız için elzem olan futbolun oynanabilir şartlarının gerçekleştirilmesinden uzaklaştık. Kaliteli ve sağlıklı bir futbol eğitimi verilebilmesi için futbol sahasının zemini, kullanılması gereken ekipmanların temini, antrenman öncesi ve sonrası oyuncunun temizliği, beslenmesi, varsa tesiste konaklaması veya konakladığı yere ulaşımı olan modern tesisler gereklidir. Fakat bizde bunlar çok az.” (K2)

Bir katılımcının “Bütçe” teması ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“...Amatör takımlara gerekli bütçelerin ayrılmaması beraberinde spor tesislerinin harabe olmasını getiriyor. TFF'nin 2019 yazından 2020 yazına kadar geçen 1 yıllık

süreçte Ar-Ge konusunda 7.5 milyon TL bütçe ayırıyor olması, bizi tamamen kandırmakta. Çünkü ortada hala bir bütçe yok. Ayrıca, 2020 Mart ayından 2020 Temmuz ayına kadar geçen 4 aylık süreçte, pandemiden dolayı herhangi bir futbol eyleminin gerçekleşmemiş olması da, oraya aktarılan paranın nereye gittiğini sorgulamamızı gerektiriyor...” (K3)

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin spor tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans	
Çözüm Önerileri	Tesisleşme ve Modernleşme	✓ Tesislerin Belirli Şartlara Göre Açılması	K4, K2, K6, K7,	4	
		✓ Fonksiyonel Tesisler İnşa Edilmesi	K7, K8, K9,	3	
		✓ Tesislerin Teknolojik İmkânlarla Donatılması	K1, K5, K9	3	
		✓ Tesis İnşasında Bilirkişilere Danışılması	K12	1	
		✓ Tesislerde Beslenme ve Barınma İmkânlarının Sağlanması	K5	1	
		✓ Tesislerin İçinde Sporcuların Öğrenim Görecekları Okulların Açılması	K5	1	
	Ekonomik Düzenleme	✓ Altyapıya Daha Fazla Bütçe Ayrılması	K4	1	
		✓ TFF’nin Altyapı Harcama Denetleme Birimi Oluşturması	K3	1	
	Toplam				15

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri kulüplerin tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Tesisleşme ve Modernleşme” ve “Ekonomik Düzenleme” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Tesisleşme ve Modernleşme” temasında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Tesisleşme ve Modernleşme” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu soruna çözümüm imkânı olmayan bir işi yarım yapacak insanlara izin vermemek gerekir. Devlet şart koyacak bu imkânlar olursa bu işi yapın diye, yoksa izin verilmemesi gerekir.” (K4)

“Bunun çözümü uygun alanlara daha çok (büyük veya küçük) her yaş grubunun yararlanacağı tesisler inşa edilmesi gerekiyor.” (K9)

“Bir Spor tesisi tasarlarken müteahhitlerin yanı sıra sporcu ve spor adamlarına danışılması işlevsellik adına daha doğru bir adım olur.” (K12)

“Fitness ihtiyacımızı karşılayacak, sosyal alanları olan, yemekhanemizin olduğu, teknolojik ve tam teşekküllü bir tesisi yapmak futbolcu üretmemiz anlamında bize güç verecektir.” (K1)

“Tesislerin modernleşmesi için teknolojiden yararlanmalı. Ayrıca sporcunun bütün ihtiyaçlarının karşılanacağı, beslenmesinin, barınmasının hatta okul ihtiyacının karşılanacağı modern tesisler inşa edilmeli.” (K5)

“Ekonomik Düzenleme” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Altyapılarda bütçe sorununun giderilmesi için fazla bütçe ayrılması gerekir. Bu kadar basit” (K4)

“TFF'nin mutlaka harcama birimi kurması gerekir. Altyapıya bütçe ayrılıp ayrılmadığını ve nasıl harcadığını denetlemesi gerekir ki bütçe sorunları belirlensin ve giderilsin.” (K3)

4.3 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Sorunlar	Ekonomik Sıkıntı	✓ TFF'nin ve Kulüplerin Altyapı Eğitimlerini Maddi Olarak Desteklememesi	K1, K2, K3, K6, K7, K8, K10, K12, K14,	9
	Yanlış Politika	✓ TFF için Sadece Maçın Oynanması ve Maçlara Hakemlerin Atanmasının Önemli Olması	K3	1
		✓ TFF'nin ve Kulüplerin Altyapı Eğitimlerine Gereken Önemi Vermemesi	K8	1
	Yetersiz Eğitim	✓ TFF'nin Her Yıl Kural ve Politikaları Değiştirmesinin, Uzun Vadede Plan Yapmayı Engellemesi	K13	1
		✓ TFF'nin Vermiş Olduğu Eğitimlerde Küçük Yaş Gruplarına Yönelik Eğitim Çalışmalarının Yetersiz Olması	K9	1
		✓ TFF'nin Yeterli Belgesi Olan Antrenörlerin Eğitim Olarak Yetersiz Olduğundan Yakınması	K14	1
Toplam				14

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunları “Ekonomik Sıkıntı”, “Yanlış Politika” ve “Yetersiz Eğitim” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir.

Katılımcılar daha çok “Ekonomik Sıkıntı” temasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Ekonomik Sıkıntı” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Başta daha önce şampiyonluk yaşamış kulüplerimiz olmakla birlikte hemen hemen tüm kulüplerimizin içerisinde bulunduğu mali sıkıntılar nedeniyle daha fazla oyuncu yetiştirme ve yetiştirilen oyunculara daha fazla süre verilmesi artık istense de istenmese de bir zorunluluk haline gelmiştir. Federasyonumuzun bu konular hakkında birçok açıklaması ya da proje duyurusu olmasına rağmen bu açıklamalar herhangi bir şekilde hayata geçmemiş, sadece sözde kalmıştır. Ayrıca altyapı kulüpleri maddi olarak destek alamıyor. TFF'nin ve Kulüplerin verdiği teşvik çok yetersiz. (K6)

“Ülkemizde oyuncu yetiştirme sorunu en büyüğü ne yazık ki. Gerek futbolcu gerek kulüp gerek federasyonun uyguladığı mali politikanın yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bunun başlıca sebebi yetersiz tesis ve maddi imkânsızlıklar önce bunların düzeltilmesi gerekli ki hazır yetişmiş futbolcuya ihtiyaç duymayalım.”(K8)

“Altyapılar para konusunda unutulmuş gibi. Kendi yağında kavruluyorlar. Ama kavrulamıyorlar aslında. Bakanlıktan yok denecek kadar az teşvik veriliyor. Bu da maddi olarak onları zorluyor.” (K10)

“Futbol Federasyonu altyapı eğitimlerini maddi olarak desteklememekte, sürekli antrenör sayısı ve belgesi olan antrenörlerin eğitim olarak yetersiz olduğundan yakınmaktadır.” K(14)

Katılımcıların “Yanlış Politika” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Futbol Federasyonu yanlış politikalarla sadece, maç oynama - hakem belirleme konuları ile yakından ilgileniyor. Diğer gelişmeler ile pek fazla ilgilenilmediğinden, maalesef birçok sorunla karşılaşılıyor.” (K3)

“Ülkemizde oyuncu yetiştirme sorunu en büyüğü ne yazık ki. Gerek futbolcu gerek kulüp gerek federasyonun uyguladığı politikanın yeterli olduğunu düşünmüyorum. Bunun başlıca sebebi yetersiz tesis ve maddi imkânsızlıklar önce bunların düzeltilmesi gerekli ki hazır yetişmiş futbolcuya ihtiyaç duymayalım.” (K8)

“Sezon planlaması ve yaş kategorilerinin de oynayacak yaş gruplarında ki tutarsızlık ve her yıl yapılan değişiklikler gibi yanlış politika uygulamaları uzun vadede plan yapmamıza engel olmaktadır.” (K13)

Katılımcıların “Yetersiz Eğitim” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Federasyonun yapmış olduğu eğitimlerde genel olarak küçük yaş gruplarına yönelik çok az çalışmalar yapılıyor ve bunun yetersiz olduğunu düşünüyorum.” (K9)

“Futbol Federasyonu altyapı eğitimlerini maddi olarak desteklememekte, sürekli antrenör sayısı ve belgesi olan antrenörlerin eğitim olarak yetersiz olduğundan yakınmaktadır. Bu konuda: bütün kulüplere A Takıma harcadığı paranın en az %10’u kadar altyapıya harcama zorunluluğu getirilebilir. Antrenör çözümü olarak gençlik spor bakanlığıyla protokol yapıp şuan 81 ilde bulunan 168 tane beden eğitimi mezunu futbol antrenörlerine gerekli eğitimi verilip altyapı eğitimi daha aktif kullanılabilir.” (K14)

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Önerileri	Maddi Destek	✓ Karşılıksız Maddi Desteğin Sağlanması	K1, K2, K3, K6, K7, K8, K10, K12, K13	9
		✓ A Takımlara Harcanan Paradan Altyapıya Pay Ayrılması	K2, K3, K7, K8, K9, K14	6
		✓ Tesis Yapımı, Antrenman ve Müsabaka Kıyafetleri için Maddi Desteğin Sağlanması	K1, K10, K12	3
		✓ Kulüplerin Altyapılarından Çıkarıldıkları Oyunculara Oranla Altyapıya Teşvik Verilmesi	K6	1
	Politikada Değişikliğe Gitme	✓ İdarecilerin Futbolun İçinden Gelmesi	K7, K14	2
		✓ Antrenör Eğitimlerinin Niteliklerinin Artırılması	K5	1
Nitelikli Eğitim Verme	✓ Küçük Yaş Gruplarına ve Antrenörlere Yönelik Nitelikli Eğitim Verilmesi	K9	1	
Toplam				23

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitiminde Futbol Federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Maddi Destek”, “Politikada Değişikliğe Gitme” ve “Nitelikli Eğitim Verme” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Maddi Destek” temalarında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Maddi Destek” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Antrenman ve müsabaka kıyafetleri için maddi destek sağlanmalı. Sezon başları bu imkânlar kulüplerimize karşılıksız sunulmalı .” (K1)

“Kulüplerin altyapılarından çıkardıkları oyunculara oranla teşvik verilmeli. Böylece altyapıya da önem verilmiş olur. Altyapılara, Federasyondan bu nedenle pay ayrılmış veya artırılmış olur.” (K6)

“Ekonomik sıkıntıları aşmanın yolu maddi destektir. Ancak bu desteğin karşılıksız verilmesi gerekir. Diğer türlü sıkıntı devam eder. Çünkü ödeyemez. Zaten sıkıntıda olduğu için bu desteği alıyor. Bir daha geri ödememeli. Dolayısıyla amatörler için atılacak en önemli adım tesisleşme ve antrenman yapabilecekleri sahalardan sayısının artırılması ayrıca destek için teşviklerin olgunlaşması vergiden muaf vb. çeşitlendirilebilir.” (K10)

“...Amatörler için atılacak en önemli adım tesisleşme ve antrenman yapabilecekleri sahalardan sayısının artırılması ayrıca destek için teşviklerin olgunlaşması vergiden muaf vb. çeşitlendirilebilir.” (K12)

“Bütün kulüplere A Takıma harcadığı paranın en az %10’u kadar altyapıya harcama zorunluluğu getirilebilir.” (K14)

“Politikada Değişikliğe Gitme” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Federasyonda görev yapanlar futbolu oynamış kişiler olmalı ki sorunları ve sorunların kaynaklarını bilebilsinler. Futbolun çok boyutlu olduğunu ve birden fazla değişkenden etkilendiğini içinden gelenler bilir. Yanlış politikalar böylece azalır diye düşünüyorum.” (K7)

“Politikalardaki yanlışlık nitelikli eğitimle ilgili başta. Federasyon antrenör eğitimi politikasını gözden geçirerek antrenörlere verilen eğitimin niteliğini artırmalı...” (K5)

“Nitelikli Eğitim Verme” teması ile ilgili katılımcılardan biri çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Küçük yaş gruplarından başlanarak en temel futbol eğitimini verirsek üst gruplarda bu sorunlara çözüm olmuş olup ayrıca iyi sporcularda altyapıdan A takımlar hazır olmuş olacaktır.” (K9)

4.4 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliği ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Altyapı antrenörlerinin, altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Sorunlar	Tecrübesizlik	✓ Antrenörlerin Yeniliğe Açık Olmayıp Kendilerini Geliştirmeye Özen Göstermemeleri	K6, K7, K9,	3
		✓ Antrenörlerin Nasıl Oyun Oynamaları Gerektiğini Düşünemeyip, Bilgilerini Sahaya Yansıtamamaları	K3	1
		✓ Antrenörlerin Deneyim Kazanmadan Büyük Kategorilerdeki Oyuncuları Çalıştırmak İstemeleri	K2	1
	Eğitim Eksikliği	✓ Pedagojik, Antrenman Bilgisi ve Davranış Biçimi gibi Eğitimlerin Yetersiz Alınması	K1, K2, K3, K4, K8, K14	6
		✓ TFF’nin Açtığı Kurslarla Antrenör Olabilmek için Kısa Süreli Eğitimlerin Verilmesi	K5	1
		✓ Amatör Liglerde Antrenörlerin Yeterli Eğitimi Alamadıkları	K8, K10	2
Kolay Belge Alınması	✓ Eğitim Seviyesi Düşük İnsanlara Para ile Temel Antrenörlük Belgesinin Verilmesi	K1, K4, K8	3	
Toplam				17

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunları “Tecrübesizlik”, “Eğitim Eksikliği” ve “Kolay Belge Verilmesi” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Tecrübesizlik” ve “Eğitim Eksikliği” temasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Tecrübesizlik” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“...Genellikle en önemli yaşlardaki oyuncuları tabiri caizse yeni yetme antrenörlere teslim ediyoruz. antrenörler tecrübe kazanmaları için en alt yaş kategorisindeki oyuncuları, bir süre çalışan çalıştırmak zorunda ama antrenörler bu görevi almak istemiyor. Zamanla da üst yaşlara turmanmaya çalışıyorsunuz, A takımları hedefliyorsunuz. Bu düşüncede herhangi bir sakınca yok ancak yukarıda belirttiğim üzere antrenör şuna karar vermeli; ya eğitimci rolde olacak ya da kazanma odaklı antrenör modelini üstlenecek...” (K2)

“Antrenörlerin %95’i yetersiz. Bu böyle olmasaydı, oynanan oyundan zevk alırdık. Bu böyle olmasaydı, sosyal medyada, sadece dini ve siyasi paylaşımlar değil, sebep sonuç ilişkilerinin belirtildiği futbol paylaşımlarını görürdük. Antrenörlerin, yazım dilini, düşüncesini vb. birçok şeyi sosyal medyadaki bütün bu paylaşımlarla görebilirsiniz. Ülkenin antrenörlerinin stratejik yönleri çok zayıf. Zaten bu zayıflık, nasıl oyun

oynaması gerektiğini düşünüp, ancak bunu sahaya yansıtamamasına neden oluyor.” (K3)

“Türk antrenörlerin ortalama bir yeterliğe sahip olduğunu düşünüyorum. Profesyonel futbol yaşantısı uzun sürmüş ancak teorik eğitimi yeterli seviyede almamış olan antrenörlerimizin daha çok tecrübe konusunda, profesyonel futbol yaşantısı olmayan ancak teorik eğitimi oldukça yeterli seviyede almış olan antrenörlerimizin daha çok alan bilgisi konusunda gelişmiş oldukları bilinen bir durumdur. Mühim olan bu eksiklikleri birlikte çalışılabilecek bir ortam oluşturarak giderebilmektir. Bu vesileyle hem oyuncular hem de antrenörler gelişimlerini sağlıklı bir şekilde sürdürebilirler.” (K6)

“Ülkemizde altyapıda eğitim veren antrenörler arasında kendini geliştiren antrenörlerimizde var yan gelip yatan antrenörlerimizde var. Kendini sürekli geliştiren yenileyen antrenör çoğu konuda çocukların gelişimine olumlu katkı sağlıyordur ama yan gelip yatan ben her şeyi biliyorum diyen bir kesim antrenörde çocuklara zarardan başka bir şey vermiyordur.” (K7)

“Yurt dışında özellikle Avrupa’da genellikle 17 yaşındaki gençler A takıma çıkıyor ve sürekli oynuyor. Bizim ülkemizde ise 17 yaşındaki gencin profesyonel lisansı bile verilmiyor. Bazı istisnalar dışında tabii. Bu sorun geç öğretmek ve halen bazı yaşları genç kabul edilmesi.(25 yaşındaki oyuncuya genç demek) bunun sadece altyapı antrenörlerimiz değil A takım antrenörlerimizin de altyapıya güvenmeyip altyapı ile iletişim kurmamasıdır. Antrenörlerimizin yeniliğe açık, yetersiz olan antrenörlerimizin de kendini geliştirebilen ve potansiyelli kişiler olmasını ümit ediyorum.” (K9)

Bazı katılımcıların “Eğitim Eksikliği” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Ülkemizde eğer akademide çalışmak istiyorsanız en az UEFA B lisansa sahip olmanız gerekmektedir. UEFA B lisans TFF’nin açtığı kurslarla 15 gün ve ay sonra 15 gün olmak üzere toplam aylık eğitimle elde ediliyor. Dolayısı ile bu eğitim çok eksik kalıyor ve antrenörler kişisel olarak kendilerini geliştirmeye çalışıyorlar...” (K5)

“Bu işin temel eğitiminin yetersiz alınması bu işe tam donanımlı olmadan başlamak başlıca bir sorun. Bu soruna parayla alınan temel antrenörlük belgesinin bu kadar kolay verilmemesini öneririm.” (K8)

“Dünya da isim olan takımların akademide gördükleri eğitim, sunulan imkânlar bakımından maalesef gerideyiz. Büyük kulüpler bu konuda şanslı ama amatör liglerde Antrenörlerinde gerekli eğitimi almadıkları, kulübün imkânlarının son derece kısıtlı olması oyuncunun gelişimine katkı sağlamıyorlar...” (K10)

“Antrenör olarak pedagojik, antrenman bilgisi ve davranış biçimi gibi eğitimler en büyük eksiklerimizdir. Çözüm olarak; çocukların bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurup herkese aynı teknik değil farklı öğrenme teknikleri kullanmalıyız. Bu konuda futbol federasyonunun yaptığı gelişim seminerleri daha kapsamlı ve programlı olmalıdır.” (K14)

Katılımcıların “Kolay Belge Alınması” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Amatör takım çalıştırıcı belgesinin çok kolay verildiğini düşünüyorum. Bilgiyi bir kenara bırakalım nasıl davranması gerekliliği işe ilgili birçok yanlışlar var. Eğitim seviyesi düşük insanlara bu yetki verilmemeli. Eğitimi yeterli olanlara ise sık sık seminerler verilmeli bilgiler güncellenmelidir...” (K1)

“Maalesef en önemli sorunların başında geliyor. Bu bilgileri tam anlamadan oyuncu yetiştirmek maalesef sorun oluyor. Bu konular tam denetlenmeli ve ideal insanlara belgelerin verilerek onların sahaya çıkıp çocukları yetiştirmesi daha uygun olacaktır.” (K4)

“Bu işin temel eğitiminin yetersiz alınması bu işe tam donanımlı olmadan başlamak başlıca bir sorun. Bu soruna parayla alınan temel antrenörlük belgesinin bu kadar kolay verilmemesini öneririm.” (K8)

Altyapı antrenörlerinin, altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Altyapı antrenörlerinin, altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Önerileri	Tecrübe Kazanmak için İmkân Yaratma	✓ Başka Bir Antrenör Gözetiminde Çalışma İmkânının Yaratılması	K1, K2, K3, K7, K8, K9, K11, K12, K13,	9
	Eğitimde Politikasında Düzenleme	✓ Antrenör Eğitimlerinde Verilen İçeriğin Dünya Standartlarına Uygun Olması	K5, K8, K9, K10, K11, K14,	6
	Kolay Belge Verilmemesi	✓ Her Önüne Gelenin Antrenörlük Belgesi Almaması için Antrenörlük Sınavlarının Ciddiyet ve Sorumluluk Bilinciyle Yapılması	K8, K12	2
Toplam				17

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Tecrübe Kazanmak için İmkân Yaratma”, “Eğitim Politikasında Düzenleme” ve “Kolay Belge Verilmemesi” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Tecrübe Kazanmak için İmkân Yaratma” ve “Eğitim Politikasında Düzenleme” temalarında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Tecrübe Kazanmak için İmkân Yaratma” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Antrenörler belgeyi alır almaz hemen bir kulüpte çalışmamalı, başka bir antrenör gözetiminde en az 7-8 yıl bir kulüpte görev aldıktan sonra takımın başına geçmeli. Diğer türlü tecrübesizlikten kaynaklı sorunlar mutlaka çıkıyor.” (K8)

“Antrenörlük belgesi alabilirsiniz, hatta kursu çok başarılı bir şekilde de bitirebilirsiniz ama tecrübe ayrı bir olaydır. Bir kulübün antrenörlüğünü üstlenmeden mutlaka staj

eğitiminizi tamamlamalı tecrübeli bir antrenörün yanında çalışmalısınız ki, olaylara yaklaşımınız, antrenörlük algınız gelişsin. Böylece daha verimli olabilirsiniz.” (K11)

“Eğitim Politikasında Düzenleme” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Antrenör eğitimlerinde nitelikli eğitim verilmeli. Adaylar nasıl olsa belgeyi alacağım diye kurslara ciddi yaklaşmıyorlar. Bu durum da eğitim eksikliğine yol açıyor. Eğitimin niteliği artırılmalı, ciddiye alınmalı, ciddi sınavlar yapılmalı.” (K5)

“Her alanda olduğu gibi antrenörlükte de nitelikli eğitim şart. Eğitimlerde verilen içeriğin dünya standartlarında olması ve güncel gelişmeleri içeriyor olması gerekir” (K14).

“Kolay Belge Verilmemesi” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Her önüne gelen antrenörlük belgesi alamamalı, Sınavlar ciddi yapılmalı, kursa katılmış olmak belgeyi kesin alabileceğin anlamına gelmemeli.” (K8).

“Antrenörlük belgesinin bir ciddiyeti ve ağırlığı olmalı. Bunun için de sağlam bir sınavdan geçmeli insan. Öyle kolaylıkla her belge alınmamalı. Kurslarda ciddi sınavlarla antrenörlük belgesi verilmeli.” (K12).

4.5 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Sorunlar	Bilgisiz Yöneticilik	✓ Yöneticilerin, Alanlarında Yeterli Bilgiye Sahip Olmamaları	K1, K2, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K12, K14,	10
	Üslup Problemi	✓ Yöneticilerin Antrenörlere Karşı Kullandıkları, Kibirli ve Kabaca İfadeler	K1, K3, K12, K14	4
	Vizyon	✓ Yöneticilerin Kurumsal Olarak Gelecekteki Hedeflerden Haberdar Olmayıp, Tüm Faaliyetlere Ticari Düşünceyle Yaklaşmaları	K7, K12	2
	Maaş Ödemede Gecikme	✓ Yöneticilerin, Altyapı Paydaşlarının Maaş Ödemelerini Aksatmaları	K2, K3	2
Toplam				18

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunları “Bilgisiz Yöneticilik”, “Üslup Problemi”, “Vizyon Sorunu” ve “Maaş Ödemede Gecikme” temaları altında ifade

ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Bilgisiz Yöneticilik” ve “Kötü Üslup” temasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Bilgisiz Yöneticilik” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Genel olarak kimse yöneticilere bir şey diyemez, bilgili bu işi bilen yöneticiler zaten olayı anlar ve antrenörlere, çocuklara yardım eder. Ama işi bilmeyen sabırsız olup bir anda bir şeyleri istemesi sorun çıkartabilir. Buna çözümüm bu işi bilen iyi, bilgili yöneticilerin bu işlerde olması gerekiyor.” (K4)

“Yöneticiler skora odaklanıyorlar ve skor istiyorlar. Yöneticiler az masraf çok iş istiyorlar. Eğitime öncelik vermiyorlar. Hemen olsun istiyorlar. Yöneticiler kendi tanıdığı antrenörleri getiriyorlar. Liyakate önem vermiyorlar. Yöneticiler sağlık ekibi, malzemeci vb. Ekiplerle minimum sayıda alsın istiyorlar. Yöneticiler bu işin sabır işi olduğunu bilmiyorlar ve 10 yaşında akademiye giren bir çocuğa 8 – 9 yıl yatırım yapmaları gerektiğini bilmiyorlar ya da bilseler de işlerine gelmiyorlar.” (K5)

“Altyapılardaki koşulların yetersizliğinden ülke futbolundaki tüm yöneticilerin bilgisi olmakla beraber bu yetersiz koşulları giderebilmek adına çaba sarf edenler maalesef bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar az sayıdadırlar ve bilgisiz yönetici sayısı çok fazla. Yapının içerisinde bulunan değerli yöneticilere bu eksiklikler ve çözüm yöntemleri hem yazılı hem de sözlü olarak bildirilmesine rağmen herhangi bir karşılık bulunamayışı en büyük problemdir. Yöneticilerin, altyapıları bir yük olmaktan ziyade içerisinde buldukları zorluklardan en kolay ve en verimli şekilde çıkabilecekleri tek yol olduğunu bir an önce görmeleri gerekmektedir. Bunun için tavana değil tabana kulak vermeli, eksikleri gidermeye tavandan değil tabandan başlamalıdır.” (K6)

“Yöneticiler kendilerini antrenörlerin üstünde görmektedir. Olaya kulüp, spor ve sporcu olarak değil sanki işveren gibi bakmaktadır. Çözüm olarak her isteyen spor yöneticisi olamaması, yönetici olacak kişilerin federasyon tarafından eğitim alıp başarılı olanlara belge verilerek bu işi profesyonelce yapmak gerekir.” (K14)

Bir katılımcının “Üslup Problemi” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Çok kaba ve üslubu iyi olmayan çok insan tanıdım. Çok az orandaki bazı insanların yöneticiliklerine diyeceğim bir şey yok ancak, çoğu “para” konusuna takmış ve tapmış durumda. Öyle ki, kıroyum ama para bende felsefesi kendilerinde hâkim.” (K3)

Bir katılımcının “Vizyon Sorunu” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“En önemli sorun vizyon sahibi olmayan yöneticiler. Futbol geçmişi olmayan farklı branşlarda olan esnaf, iş adamları tam yetkiyle altyapılara sorumlu olmaları. Bu insanların futbol vizyonu olmuyor. Tamamen ticari düşünüyorlar. Bu yüzden de uzun vadeli olmuyorlar. Kulüpleri de ilerleme kaydedemiyor” (K7)

Bir katılımcının “Maaş Ödemede Gecikme” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Maaşların gününde ödenmemesi sorunların başında geliyor zaten. Hiçbir yöneticinin hocam ne yiyorsunuz ne içiyorsunuz dediğini bile görmedim. Varsa yoksa maç kazanmak, yolculuklarda da masrafı minimumunda altına çekmeye çalışmak, adı üstünde minimum ama başka anlatabilecek bir kelime bulamadım.” (K2)

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11: Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Önerileri	Spor Yönetimi Eğitimi Alma	✓ Yöneticilerin Çoğunun Sporun İçinden Gelmemesi Dolayısıyla Spor Yönetimine İlişkin Okul Ortamında Eğitim Almaları	K1, K2, K3, K4, K5, K7, K9, K10	8
	Etkili İletişim Eğitimi Alma	✓ Yöneticilerde Üslup Probleminin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin, Yöneticilere İnsan İlişkilerinde İletişim Eğitiminin Verilmesi	K2, K3, K12, K13	4
	Futbol Geçmiş Olma Şartı Getirme	✓ Futbolda Altyapı Sorunlarının ve Bu Sorunlara Yönelik Yapıcı Çözümler Üretmenin, Kulübün Gelecek Hedeflerine Sıkı Sıkıya Bağlı Futbol Geçmişine Sahip Yöneticilerle Mümkün Olacağı	K2, K7,	2
	Kulübe Ödenek Ayrılması	✓ Yöneticilerin Maaş Ödemelerini Aksatmaması Adına, Kulüp Paydaşlarına Yönelik Ayrı Bir Ödenek Oluşturması	K1	1
Toplam				15

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Spor Yönetimi Eğitimi Alma”, “Etkili İletişim Eğitimi Alma”, “Futbol Geçmiş Olma Şartı Getirme” ve “Kulübe Ödenek Ayrılması” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Spor Yönetimi Eğitimi Alma” ve “Etkili İletişim Eğitimi Alma” temalarında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Spor Yönetimi Eğitimi Alma” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Yöneticiler sporu bilmeyebiliyor, futbolu biliyorum zannedebiliyor. Ama spor yönetimi, kulüp yönetimi ayrı bir olay. Kulüp yöneticilerinin bu nedenle mutlaka spor yönetimine ilişkin okul okuması ve nitelikli bir belge sahibi olması gerekir.” (K7)

“Kulüp yöneticilerinin sporun içinden gelmesi çok önemli. Futbol kulüplerinde de futbolun içinden gelmeli ama bu da yetmez. Yöneticilik için yeterli bilgisi olmaya bilir. Bunun için spor yöneticiliği gibi bölümleri bitirmeleri isabetli olacaktır.” (K10)

“Etkili İletişim Eğitimi Alma” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Kötü üslup için bizim yapabileceğimiz bir şey yok. Tamamen eğitim ve terbiye ile alakalı. Belki etkili iletişim dersleri falan verilebilir. Ama yöneticiler açısından üslup çok önemli bence, terbiye ve eğitimi alınmamışsa düzeltmek zor ama yine de etkili iletişim eğitimi verilebilir.” (K12)

“Üslup kişinin aldığı eğitimi ne kadar nitelikli aldığıyla ilgili. Bazen para bu üslupsuzluğu beraberinde getirebiliyor. Bu insanlara fazla yapacak bir şey yok. Ama olsa olsa bir iletişim dersi verilebilir o da alırlarsa.” (K13)

“Futbol Geçmişi Olma Şartı Getirme” teması ile ilgili bir katılımcı çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Futbol geçmişi olan, altyapı sorunlarını bilen, çözüm üreten, işini severek yapan, eğitim ve projelere destek verip projeler üreten, yeniliğe ve gelişme açık kişilerin yöneticilik yapması en etkili çözümlerden biri olacağını düşünüyorum.” (K7)

“Kulübe Ödenek Ayrılması” teması ile ilgili bir katılımcı çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Yöneticiler maaş gecikmelerini doğal olarak paranın olmamasına, yetmemesine bağlıyorlar. Bu durumda kulüplere sadece antrenörlere ödenmek adına ödenek ayrılması yerinde olur. Böylece antrenörün yönetici ile ekonomik bağı zayıflayabilir ve eli güçlenebilir.” (K1)

4.6 Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İlde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri Tablo 12’de verilmiştir

Tablo 12: Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlara ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Sorunlar	Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı	✓ Metropol Şehirlerde Tesislere Ulaşım Açısından, Trafiğin İnsanları Bezdirmesi	K2, K5, K6, K10	4
		✓ Hava Şartlarının Olumsuz Olması Ancak Bu Sorunun Çözümüne İlişkin Açık ve Kapalı Spor Tesislerinin Modern Olmaması	K7, K10	2
		✓ Velilerin Bir Bölgede Çok Tehlikeli ve Saygısız, Diğer Bir Bölgede ise Hoşgörülü Olduğu	K3	1
	Tesis Yetersizliği	✓ Sporun Gelişiminde Temel Yapı Taşı Olan Spor Sahalarının veya Mevcut Sahaların Modern Yapıda Olmaması	K1, K2, K3, K14	4
	Maddi Destek Sağlanmaması	✓ Belediyeler Tarafından Gerekli Maddi Desteğin Sağlanmayarak, Spor Tesislerinin Yapıtılmaması	K8, K14	2
Eşit İmkân Sağlanmaması	✓ Maddi Kaynakların Her Kulübe Eşit Şekilde Dağıtılmaması	K3, K4	2	
Toplam				15

Tablo 12 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri illerde karşılaştıkları sorunları “Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı”, Tesis Yetersizliği”, “Maddi Destek Sağlanmaması” ve “Eşit İmkân Sağlanmaması” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı” ve “Tesis Yetersizliği” temasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bazı katılımcıların “Bölge Yapısı” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Son dönemde belediyelerin kulüplere destekleri artmakta ancak bu bizleri tatmin etmemektedir. Coğrafi olarak, her bölgenin insanının kendine has düşünce ve eylem yapısı var. Dört coğrafi bölgede çalıştım. Kimi yerde, velilerin çok tehlikeli ve saygısız düşünceleri olduğunu, kimi yerde ise, harika bir yaklaşımın varlığını gördüm...” (K3)

“Bölge yapısından kaynaklı metropolde yaşamak trafik geliş-gidiş açısından hep sorun oluyor...” (K5)

“Sporun ve sporculuğun vasıflı birer birey olmak adına bir araç olarak görülmesi gerekirken bir amaç olarak görülmesi gençlerde birçok olumsuzluğa neden olacak

şekilde fazla baskıya sebebiyet vermektedir. Tabi ki belirli bir yaştan sonra araç olmaktan çıkıp amaç olmaya kendiliğinden dönüşmesi kaçınılmazdır ancak eğitim yaşlarında bulunan gençlerin bu ince çizgiden sapmaları onların bireysel gelişimlerini sürdürmelerine engel olmaktadır. Ayrıca bölge yapısı nedeniyle büyük şehirlerde var olan trafik problemi sporcuları hem zihinsel hem de fiziksel açıdan yormaktadır. Bununla birlikte çevredeki insan sayısının avantajları olmakla birlikte sporcuların zihinlerinin saha içine odaklanmasını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Öncelik okula verilecek şekilde sporcuların verimli ve sağlıklı bir okul-antrenman düzeni oluşturması gerekmektedir.” (K6)

“İlimiz de en büyük sorunlardan biri hava şartlarının olumsuz olması bölgemizin çok yağış alan bir yer olması ve saha şartlarının yetersiz olması kapalı sahaların bulunmaması milli eğitimle ilgili gerekli koordinasyonun sağlanamamasından dolayı çocukların okul ve kulüp arasında çelişkiye kalması. Belediye Başkanı, Vali, Millet Vekilleri arasında sadece kendi spora bakış açısında değişikliklerden kaynaklıdır.” (K7)

“Büyük kulüpler, büyük şehirlerin genel olarak bölgeden dolayı avantajını görüyor. Zorluğu ulaşım ve hava kirliliği olabilir.” (K10)

Bazı katılımcıların “Tesis Yetersizliği” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Bu ilde en büyük eksikliğimiz tesis yetersizliği. İlimiz çevresinde birçok düzlük araziler olmasına rağmen çok donanımlı bir tesis mevcut değil şu anda. Belediyelerin bu konuda desteği çok önemli. Sadece bir saha yapmak değil, içinde futbol sahalarının olduğu, tenis kortlarının, basketbol sahalarının olduğu büyük tesisler lazım bu potansiyeli olan büyük ilimize. Amatör takımlarımıza bu imkân sunulmalı. Sporcularımız çok daha güzel imkânlarda çalışmalı.” (K1)

“Bulduğum ilde en çok karşılaştığım sorunlardan biri tesislerin yetersizliği diğeri ise maddi anlamda destek bulamıyor olmamız. Sadece Gençlik Spor Bakanlığına ait tesisler bulunmaktadır. Belediyeye ait bir tane tesis bile bulunmamakta, acilen belediye spor tesisleri yaptırmalıdır. Sadece seçim dönemlerine destek sağlayan belediye başkanları ve milletvekilleri bu desteklerini sürekli hale getirip sporun gelişimine maddi anlamda katkı sağlamalıdır.” (K14)

Bazı katılımcıların “Maddi Destek Sağlanması” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Başlıca sorun parasal borçlar. Yol gösterme fikir alverişinin dışında diğer illerde olduğu gibi herhangi bir maddi destek hiçbir şekilde sağlanmıyor.” (K8)

“Bulduğum ilde en çok karşılaştığım sorunlardan biri tesislerin yetersizliği diğeri ise maddi anlamda destek bulamıyor olmamız. Sadece Gençlik Spor Bakanlığına ait tesisler bulunmaktadır. Belediyeye ait bir tane tesis bile bulunmamakta, acilen belediye spor tesisleri yaptırmalıdır. Sadece seçim dönemlerine destek sağlayan belediye başkanları ve milletvekilleri bu desteklerini sürekli hale getirip sporun gelişimine maddi anlamda katkı sağlamalıdır.” (K14)

Bir katılımcının “Eşit İmkân Sağlanmaması” ile ilgili yaşadıkları sorunlara ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Her kulübe aynı imkânlar sağlanmıyor bazen. Bu da eşitsizliğe yol açıyor ve antrenörlerin motivasyonlarını düşürüyor.” (K4)

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13: Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerine ilişkin bulgular

Kategori	Temalar	Kodlar	Katılımcılar	Frekans
Çözüm Önerileri	Bölge Yapısının Dikkate Alınması	✓ Tesis ile ilgili Yapılacak Tüm Yatırımların Öncesinde Bölge Yapısının Tüm Yönleriyle Dikkate Alınması Gerekliği	K1, K2, K3, K9, K10, K12, K14	7
	Tesis İnşası	✓ Yeni Tesislerin İnşası, Mevcut Tesislerin Güçlendirilmesi veya Çeşitlendirilmesi	K3, K4, K6, K11	4
	Ödenek Ayrılması	✓ Kulüplere Sponsorlar veya Belediyeler Tarafından Maddi Destek Sağlanması	K5, K13	2
	Eşit Fırsatlar Verme ve Denetleme	✓ Devlet Politikası Olarak Her Kulübe Eşit İmkânların Sağlanması ve Bu İmkânların Sağlanıp Sağlanmadığının Denetlenmesi	K4	1
Toplam				14

Tablo 13 incelendiğinde, katılımcıların altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini “Bölge Yapısının Dikkate Alınması”, “Tesis İnşası”, “Ödenek Ayrılması” ve “Eşit Fırsatlar Verme ve Denetleme” temaları altında ifade ettikleri belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok “Bölge Yapısının Dikkate Alınması” ve “Tesis İnşası” temalarında çözüm önerisi belirtmişlerdir.

“Bölge Yapısının Dikkate Alınması” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Kulüplerin bulunduğu bölgeler, şehirler yapısal olarak kulüpleri etkiliyor, trafiği, yükseklığı hatta spor kültürü. Tesisler bu özelliklere göre kurulmalı.” (K9)

“Büyük şehirlerde kurulan kulüplerle küçük şehirlerdeki aynı olmuyor. Şehrin ve bölgenin yapısına göre kulüpler oluşturulmalı ve imkânları buna göre ayarlanmalı.” (K12)

“Tesis Yetersizliği” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Bu bölgede tesisler son derece az. Az olmakla birlikte yetersizde. Mevcut tesisler güçlendirilmeli ve çeşitlendirilmeli. Bununla birlikte yeni tesisler de inşa edilmeli.” (K6)

“Tesisler yetersiz. Çok az sayıda. Şehirdeki talebi karşılayamıyor. Bunun için yeni tesislerin açılması ve modern cihazlarla donatılması gerekir.” (K11)

“Maddi Destek Sağlanması” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Kulüplere sponsorlar bulunmalı ve maddi destek sağlanmalı, ya da il bütçesinden ödenekler ayrılmalıdır. Sonuçta bu kulüpler de ilin bir parçası ve ile katkı sunuyorlar.” (K5)

“Belediyelerin kulüplere yeterli ödeneği ayırması lazım. Sonuçta bu kulüpler aracılığıyla reklam yapabilirler. Yeterli ödenek sağlandığında maddi problemler çözülebilir.” (K13)

“Eşit İmkân Sağlanmaması” teması ile ilgili katılımcıların bazıları çözüm önerilerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Devletin herkese eşit imkânlar yaratması gerekiyor. Bunun önüne böyle geçersin ayrıca imkân verdin denetleyeceksin yanlış mı yapıyor doğru mu? Buna göre yanlış varsa doğru bir eleştiri ile onu yanlışından döndürerek gelişim yoluna doğru bilgiye yönlendirme yapabilirsin.” (K4)

5 TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin tartışmaya yer verilmiştir. Araştırma sonuçları, araştırma sorularına göre başlıklandırılmış ve literatürde yer alan diğer çalışma sonuçları da göz önüne alınarak tartışılmıştır.

5.1 Tartışma

5.1.1 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma

Sporda başarıya ulaşmanın en iyi yollarından birinin de altyapıya önem vermekten geçtiği söylenebilir. Altyapıda temel amaç değer yaratacak biçimde başarılı sporcular yetiştirmektir. Başarılı bir sporcu yetiştirmek isteniyor ise hiç şüphesiz birçok etmenin bu amacı etkilediği sonucuna varılabilir. Örneğin anne ve babanın spor ile uğraşan çocuğuna göstermiş olduğu tutumu, kazanılacak olan bir başarının anahtarı ya da bunun tam tersi olarak çocuğun mevcut yeteneklerinin açığa çıkmasına engel olup tüm gelişim dönemlerinde bastırılmasına neden olabilir. Bunun dışında öğrenim hayatına devam eden bir sporcunun antrenmanlara düzenli olarak katılamamasının da başarılı sporcular yetiştirme de en büyük engeller arasında olduğu söylenebilir. TFF eski Futbol Gelişim Direktörlüğü Bölgeler Sorumlusu Rasim Kara, gerçekleştirilen bir seminer sonrasında doğru ve çağa uygun eğitim yapılmasıyla başarının kaçınılmaz olduğunu ifade etmiş ayrıca altyapıda karşılaşılan sorunlar için de kulüplerin; “Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve TFF ile ortaklaşa hareket edip ve çözüm bulmaları gerektiği (www.dha.com.tr)” şeklinde öneride bulunmuştur. Tüm bunlara ek olarak spor ile uğraşan gencin çevresinin, yapılan spor dalına karşı yanlış algılar beslemesi ve bunun sonucunda yaşanan tedirginlik dolayısıyla gençler üzerinde olmaması gereken kontrolsüz baskılar görülebilmektedir. Bu bağlamda yaşanan sorunların bilgi yetersizliğinden kaynaklandığı, bu tip olumsuz durumlar ile karşılaşmamak adına ailelere ve sporculara, eğitimler verilmesi ayrıca öğrenme-öğretme ortamlarının sunulmasının gerektiği söylenebilir. Gerçekten de sporcu ebeveyni olmak, ebeveynlerin çocukları ile birlikte yeni bir öğrenme sürecine ve çabasına girmesini

gerektirir. Sürecin doğru bir şekilde atlatılması için de sporcunun çevresinde bulunan bireylere düşen sorumluluklar vardır. Ancak bu sorumluluklar yerine getirilirse ahlaki ve vicdani açıdan iyi bireyler yetiştirileceği söylenebilir. Bunun dışında sporcunun çevresinin beklentilerinin çok yüksek olması, sporcular üzerinde ciddi kontrolsüz baskılar oluşturabilmektedir. Bu durumun sporcunun psikolojisini, dolayısıyla performansını olumsuz etkileyeceği kanısına varılabilir. Dolayısıyla sporcuların çevresinin genel olarak baskıcı ve ahlaki davranışlardan yoksun tavırlar içinde bulunmaması Türk sporunda yetenekli gençlerin yetişmesinde fayda sağlayacaktır denilebilir. Ancak bu konuda ailelerin de çeşitli sorunlar ile karşılaşılması adına kendilerini geliştirme yolunda spor, kişisel gelişim ve sporcu psikolojisi ile ilgili seminerlere katılmasının da önemli bir konu olduğu söylenebilir. Çünkü aileler bu gelişim sonucunda spor olgusu hakkında yanlış algılardan kurtulacak ve bilgi anlamında da yeterli düzeye gelecektir. Bu bağlamda ailelerin; sporun çocukları üzerinde başarı, ahlaki ve vicdani değerleri geliştirdiği konusunda bilgi sahibi olmalarının da toplumsal gelişim adına faydalı sağlayacağı söylenebilir.

Alanyazın incelendiğinde, Çevik ve Onağ (2019) Türkiye’de Altyapıdan Futbolcu Yetişememesinin Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma” adlı çalışmalarında, araştırmaya katılan katılımcıların okul saatlerinin altyapı antrenmanlarının yapılabileceği şekilde düzenlenmesi ve bu sayede gençlerin hem akademik hem de futbol kariyerlerini bir arada yürütebilmelerine olanak sağlanacağı şeklinde görüş bildirmişlerdir. Yine Akkoyun (2014) “Türkiye’deki Futbol Kulüplerinin Altyapılarının Yapılanması, Yönetim Biçimleri, İdari Yapısı ve Avrupa’daki Örneklerle Kıyaslanması” adlı çalışmasında, “Futbol kulüpleri kendi akademilerini kurmanın yanı sıra Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı okullarla da işbirliği içerisinde olmalıdır. Okul turnuvaları düzenlemeli, futbolcu adaylarını izlemeli aralarında yetenekli olanları kendi bünyelerine katmalıdır. Bunun yanında öğrencilerin kullanımı için Millî Eğitim Bakanlığı’nın futbol saha ve tesisleri açmasını desteklemeli gerekli olduğu takdirde malzeme ve eleman yardımında bulunmalıdır.” şeklinde öneride bulunmuştur. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili “Altyapı Antrenörlerinin, Altyapı Eğitiminde Sporcuların

Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir.

5.1.2 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine Tartışma

Türkiye’de çok net rakamlar ifade edilemese de spor yarışmalarından alınan sonuçlar ve sporcuların yarışma esnasında sergilemiş oldukları performanslar göz önünde bulundurulduğunda altyapıya verilen önemin ne kadar eksik olduğu açıkça görülebilmektedir. Altyapı eksikliklerinin en başında da antrenman sahalarının ve modern anlamda bir tesisin olmayışı ayrıca altyapıya gerekli bütçenin ayrılmamasının geldiği söylenebilir. Altyapı denilince akla ilk gelen sorunlardan bir tanesi de tesisleşme sorunudur. Türkiye’de çoğu kulüp altyapıya gereken önemi vermemektedir. Kulüplerin çoğunun tesisleşme adına yapılacak harcamaları gereksiz gördüğü ayrıca siyasi anlamda da mevcut iktidarların altyapıda olduğu gibi tesisleşme konusunda da yapıcı bir politikalarının olmadığı bilinmektedir. Aslında sporda ulusal veya uluslararası başarı sağlanmak isteniyorsa öncelikle altyapıda tesisleşme ile ilgili sorunların çözülmesi gerektiği söylenebilir. Kayıkçı (2018)’nin da ifade ettiği gibi “sporda başarıya ulaşmanın tek yolu altyapıya önem vermek, sistem oluşturmaktır. Altyapıda iyi sonuca ulaşabilmek için de; antrenör, tesis, proje, bütçe ve zaman kriterlerinin bir arada olması gerekir”. Yine TFF eski Futbol Gelişim Direktörlüğü Bölgeler Sorumlusu Rasim Kara, gerçekleştirilen bir seminer sonrasında altyapıların en büyük sorununun antrenman sahalarının olmaması olduğunu dile getirmiştir. Kara, “Maalesef 3 büyüklerde de Beşiktaş’ın 1 antrenman sahası, Fenerbahçe’nin 1.5 ve Galatasaray’ın 1.5 sahası var. 8-19 yaş arasındaki öğrenciler aynı saatte geliyorlar tesislere ve buralarda 1 tane saha var. Bu sahada birisine 1.5 saat antrenman izni versen gece 3-4 gibi diğerine sıra gelecek. Mecburen sahanın 4’te 1’inde küçükler çalışıyor, yarı sahada U17 ile U19 çalışıyor. Onlarda 50’şer dakika. Buralarda futbolcu yetiştirmek çok zor. O yüzden tesis bir numaralı problem. Bizler iyi eğitimler veriyoruz. Antrenör eğitimlerimiz güzel ama antrenörler bunları yaptıracak saha zamanı bulamıyorlar. Bu hükümet ile birlikte futbolu kurtarma seferberliği yapılması gerekiyor (www.dha.com.tr)” şeklinde konuşmuştur.

Türkiye’de, kulüplerin yatırımlarını altyapıya değil de genel anlamda yurtdışında bulunan oyunculara yapması aslında maddi anlamda zarar görmelerine neden olmaktadır. Bu bağlamda kulüplerin altyapıya yatırım yapmalarının, kendi yetiştirdikleri sporcuların gelişimlerini sağlayacağı bunun da maddi anlamda kulüplerin geleceklerini güven altına alma da verimli bir araç olacağı söylenebilir. TFF eski başkanı Yıldırım Demirören katıldığı bir programda bu konuya ilişkin “Eksiğimiz var doğru. Altyapıdan oyuncu yetiştiremiyoruz. Kulüpler olmadığı zaman milli takım bir yere kadar gidiyor. Kulüplerimizin altyapıya önem vermesi lazım. Altyapıdaki hocalar hatır için bu işi yapıyor. Ama eğitilmiş kişiler görev almalı artık. Bizim için en önemli şey tesisleşme, altyapıya önem ve mali konular... Görevli hocalarımız bütün Anadolu’yu gezerek altyapıya önemi anlatıyor. Tesisleşme, altyapı ve mali kriterler en önemli şeyler. Antalya’da futbol vadisini kuruyoruz. Riva’da bu tesisin bir küçüğünü yapıyoruz. İzinler çıktı. Devrim yapılıyor ama bu devrimler sancılı olacak. Sonunda futbolumuz kazanacak (www.aljazeera.com.tr)” şeklinde konuşmuştur. Sonuç olarak Türkiye’de spor altyapılarında ciddi altyapı eksikliklerinin olduğu ve bu eksikliklerin giderilmesi içinde kulüpler ve hükümet nezdinde ciddi yatırım ve yapıcı politikaların uygulanması gerektiği söylenebilir.

Alanyazın incelendiğinde, Çevik ve Onağ (2019) “Türkiye’de Altyapıdan Futbolcu Yetişememesinin Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma” adlı çalışmalarında, Türkiye’de futbolcu yetişememesi sorununun “Tesisleşme Yetersizliği”, “Maddi Durumların Kısıtlılığı” ve “Denetim Yetersizliği” gibi durumlardan kaynaklandığını tespit etmişlerdir. Aynı çalışmada altyapı organizasyonları ile ilgili sistemsel düzensizliklerin olduğu, işlerin planlanmadığı, eğitim programlarının eksik olduğu, altyapılardaki bütçe konusundaki işleyişler ile ilgili olarak denetim mekanizmasının yeterli olmadığı ve altyapıya verilen maddi desteğin yetersiz olduğu belirtilmiştir. Abdelhamid Elemiri ve ark. (2015) “Elit Antrenörlerin Algılarına Göre Genç Haltercilerin Eğitim-Öğretim Ortamını Etkileyen Faktörler (Stratejik Yaklaşımlı Değerlendirme Çalışması)” adlı çalışmalarında, spor ortamında eğitim-öğretim faaliyetlerini etkileyen en güçlü engellerin finansman kaynakları ve bütçeyle ilişkili olduğunu bunun dışında tesisleşme yetersizliğinin de en büyük problemlerin başında geldiğini tespit etmişlerdir. Nacar (2011)’da “Türk

Spor Eğitiminde Spor Tesislerinin Yeterlilik Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı çalışmasında, sporun toplumda önem kazanması ve yayılması bununla birlikte devamlı başarıların elde edilmesinde sahip olunan tesislerin modern anlamda işletilmesinin gerektiğini, niteliklerinin ve niceliklerinin yeterlilik ve doğru politikalara bağlı olduğunu belirtmiştir. Ayrıca spor eğitimi veren kurumların nicelik ve niteliklerinin artırılmasının, spor tesislerinin planlanmasının ve kapasitelerinin artırılmasının, spor yönünden eğitim kalitesini artıracaklarını ifade etmiştir. Akkoyun (2014)’da “Türkiye’deki Futbol Kulüplerinin Altyapılarının Yapılanması, Yönetim Biçimleri, İdari Yapısı ve Avrupa’daki Örneklerle Kıyaslanması” adlı çalışmasında, futbol kulüplerinin altyapılarında modern anlamda eğitim vermeleri, bunun için de kulüplerin kendi tesislerinde okul yaptırmaları gerektiğini ifade etmiştir. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili “Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir. Özetle, spor eğitimi veren kurumlarda, spor tesislerinin varlığı o kurumun performansında önemli bir yer tutar. Ayrıca spor tesisleri bir kurumun toplum karşındaki imajını belirler. Bu bağlamda tesisleşmenin kulüpler ve sporcular üzerindeki etkisinin büyük önem taşıdığı ve ülkelerin sporcu yetiştirmek için yapacağı yeniliklerin tesisleşme ile başlayacağı, herhangi bir kulübün bünyesinde var olan altyapı tesislerinin modern anlamda teknolojik imkânlar ile donatılması ayrıca beslenme ve barınma olanakları bakımından kapasitelerinin artırılmasının, antrenörlerin zihinsel olarak rahatlamalarına ve işine daha sıkı sarılmalarına neden olacağı bu durumda başarı sağlamada kolaylık sağlayacağı sonucuna varılabilir. Bunun dışında tüm profesyonel ve amatör kulüpler için ayrı bir altyapı fonu kurulması ve bu fonun federasyon tarafından adil ve rekabeti artıracak şekilde kullanılması ve denetlenmesi gerektiği söylenebilir.

5.1.3 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma

Türkiye’de, futbol kulüplerinin TFF tarafından aldığı men cezaları ve uyarıların son yıllarda gittikçe artmaya başlamış olması, kulüplerin ekonomisinin

sarsılmasına neden olmuştur. Böyle bir durumun yaşanması elbette ki kulüp yönetiminin, teknik heyetin, sporcuların ve taraftarların motivasyonlarını düşürmekte, özellikle sporcular açısından performans düşüşlerinin yaşanmasına da neden olmaktadır. Buradan hareketle günümüz futbolunda ekonomik anlamda sıkıntıları çözülmeyen liglerin veya kulüplerin katıldığı yarışmalarda, rakiplerine üstünlük sağlamalarının mümkün olmayacağı söylenebilir. Bu konu ile ilgili olarak futbol ekonomisti Tuğrul Akşar katıldığı bir programda “Borçlanmanın olumsuz etkileri sportif performansı da olumsuz etkiliyor. Kulüp aşırı borçlanmadan dolayı zaman içinde oyuncularına, teknik kadrosuna ücret, maaş ve prim gibi borçlarını ödeyemediği için kulübün bireysel ve takım bazında bir süre sonra motivasyonu düşüyor, bu da sportif performansın giderek düşmesine neden oluyor (www.aljazeera.com.tr)” şeklinde konuşmuştur. Bu bağlamda altyapıların önem ve değer kazanması isteniyorsa altyapılara ciddi ve karşılıksız yatırımların yapılmasının gerektiği ayrıca A takımlarına harcanan paradan altyapılara da pay ayrılması ve bu sayede kulüplerin ekonomik sıkıntılarının giderileceği söylenebilir. Futbolda başarı için, altyapı eğitimi öneminin çok büyük olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Öyle ki futbolun kalkınması ve gelişmesi; TFF'nin ve ilgili bakanlıkların öncülüğünde kulüplerin altyapılarına yatırım yapmalarına, köklü ve bilimsel olarak hazırlanmış eğitim programlarını uygulamalarına ve spor tesislerini yaygınlaştırıp faaliyete geçirmelerine bağlıdır. Ancak ne yazık ki Türkiye’de futbolu yönetenler tarafından yanlış politikaların uygulanması dolayısıyla söz konusu başarı düzeyine ulaşamadığı sonucuna varılabilir. Denizli Spor eski altyapı koordinatörü Ali Yalçın katılmış olduğu bir röportajda bu konuya ilişkin, futbolun gelişimi için federasyonun da altyapıya ayrı bir ödenek ayırması önerisinde bulunarak “Altyapının maliyetini TFF karşılamalıdır. Altyapıya destek verildiği takdirde, Türk futbolu büyük başarılarla imza atacaktır. Türk futbolunun başarısı, bilinmeli ki altyapının gelişmesine bağlıdır (www.sporx.com)” şeklinde görüş bildirmiştir.

Futbolda antrenör adı verilen futbol eğiticilerinin, futbolun gelişmesinde oldukça önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Ancak günümüzde Spor Eğitimi Dairesi tarafından yürütülen 5-10 günlük kurslar ile futbol antrenörleri yetiştirilmesi tartışılması gereken bir konudur. Çünkü bu kadar az zamanda futbol antrenörü

yetiştirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla bir futbol antrenörünün bilimsel anlamda bilmesi gereken birçok bilgi mevcuttur. Örneğin, bir antrenör, spor hekimlerinden, spor psikologlarından ya da spor bilimcilerinden aldığı bir bilgiyi anlayıp sporcularına aktarma becerisine sahip olmalıdır. Buradan hareketle sadece futbol branşına özgü olmamakla birlikte nitelikli anlamda antrenör yetiştirilmesinin kısa süreli kurslardan geçmediği, ayrıca Türkiye’de antrenör eğitimlerinin yetersiz olduğu söylenebilir. Teknik direktör Yılmaz Vural katıldığı bir programda teknik direktörün ne bilip bilmediğini Türkiye’de ölçecek bir kurum olmadığına değinmiştir. Vural bu konuya ilişkin “Türkiye’de antrenör eğitiminde yetersizlik var. Bunların başında antrenman bilgisi yetersizliği var ama bu bilgiyi verebilecek üniversiteler de dâhil bir kurum yok. Avrupalı bu konuda araştırmalar yapıyor. Konuyu laboratuvara sokmuş ve sana o bilgiyi vermiyor. Türkiye, bu konuda hep geride kalacak, yetişemeyecek (www.indyturk.com)” şeklinde konuşmuştur. Bu tip sorunların çözülmesi, elbette ki küçük yaş gruplarından başlamak üzere futbol alanında nitelikli eğitimlerin verilmesinden ve futbolu yöneten kesimin futbolun içinden gelmesinden geçer yorumunda bulunulabilir. Dolayısıyla ancak bu şekilde futbolun lehine kararlar alınarak başarıya ulaşmak kaçınılmaz olacaktır. Bu bağlamda antrenörlük konusunda yıllarını bir branşa verip kendini geliştirmiş, bu branşta belge almayı hak etmiş eğiticilerin yönetici-eğitici konumuna gelmesinin çeşitli değişkenler açısından performans etkinliğini artıracığı söylenebilir. Teknik direktör Yılmaz Vural katıldığı bir programda futbolu, futbolun içinden gelmeyen, bu konuda eğitimsiz insanların yönetmesinden duyduğu rahatsızlığı dile getirmiş ve konuya ilişkin “...Futbol, toplum psikolojisini dengeleyen çok önemli sosyal bir olaydır. Bu nedenle hiçbir zaman spor olarak düşünülmedi. Bunu yapabilmek için de çok yetenekli ve eğitilmiş insanların yönetmeye aday olması lazım. Yoksa iş adamı, fabrikatör ama futbol yöneticisi ve sahibi oluyor. Ben 40 senemi vermişim bir oy kullanma hakkım yok. Ama futbolla hiç alakası olmayan bir meslek branşından gelip orada yönetici olmuş diye futbolun geleceğiyle ilgili oy kullanma hakkına sahip oluyor. Böyle bir şey yok! Maalesef bu da kimseyi rahatsız etmiyor, kimse konuşmuyor (www.indyturk.com)” şeklinde konuşmuştur. Bu bilgiler ışığında Türk futbolunu yönetenlerin başına futbolu bilen futbolun içinden gelen idareciler-yöneticiler gelmediği, planlı ve programlı bir şekilde sahalara, tesislere ve altyapılara yatırım yapılmadığı sürece,

Türk futbolunun kalkınması ve gelişmesinin mümkün olmayacağı sonucuna varılabilir. Beşiktaş kulübü eski yöneticilerinden Sinan Vardar katılmış olduğu bir programda millî takımın başarısız olma nedenlerini Türk futbolunun futbolu bilmeyen insanlar tarafından yönetildiğine bağlamış bu konuya ilişkin “...Türk futbolu, futbol adamları tarafından yönetilmiyor. Artık yönetenlerin “Biz bu işi yapamadık” diyerek çekilmeleri gerekiyor. Türk futbolu, bu işin içinden gelen ve eğitimini almış kişiler tarafından yönetilmeli, ...20 yaşına kadar futbol topu görmemiş kişiler, futbol sorumlusu oluyor. Futbolun içinden gelen biri emin olun bu kadar yanlış yapmaz (www.hurriyet.com.tr)” şeklinde konuşmuştur. Teknik direktör Aykut Kocaman’da konuya ilişkin benzer açıklamalarda bulunmuştur. Katıldığı bir programda “Futbolu futbolun içinden gelen insanların yönetmesi lazım. O yönetemez bağnazlığı içinde değilim... Sadece futbol adamlarının, futbolun içinden yetişmiş adamların problemi değil bu. Futbolu yönetenler hep futbolun dışından gelmiş insanlar. Bu liyakate uygun futbol adamlarının da buralara gelmesi lazım. Bariyerler olmaması lazım. Bu bir senelik olay değil 50-60 senelik olay. Bu durum bu şekilde dizayn edilmiş yeniden dizayn etmek zor. Çok değerli olan futbolumuzun hızlı şekilde ilerlemesi isteniyorsa futbolu futbolun içinden gelenlerin yönetmesi lazım. Bir futbolcunun orada olması lazım. Burada dengeyi korumamız lazım... Futboldan gelenler de futboldaki sorunları çözmeye çalışsın (www.superfb.com)” şeklinde konuşmuştur.

Alanyazın incelendiğinde Elbir (2018) “Futbol Endüstrisinde Markalaşmanın Türkiye ve Avrupa’daki Profesyonel Futbol Kulüplerinin Ekonomik Yapılarına Etkisinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, Türkiye ve Avrupa’da profesyonel futbol kulüplerinin gelir kaynaklarının hızla arttığını ve daha önceden sadece stadyum gelirleri ile ayakta durmaya çalışan kulüplerin günümüzde çok farklı alanlardan gelir elde ettiğini belirtmiştir. Yine aynı çalışmada Avrupa ve Dünya futbol ekonomisi raporlarında Türkiye Süper Ligi gelirlerinin önemli sıralarda olduğu belirtilmektedir (Elbir, 2018). Bu bilgiler ışığında Türkiye’de spor kulüplerinin altyapılarına gereken desteği vermediği söylenebilir. Bu durum futbol altyapı kulüplerinde ekonomik sorunlara çözüm aranması gerektiğini ortaya koymaktadır. Buradan hareketle Türkiye’deki süper lig kulüplerinin altyapılarına destek sağlamalarının, altyapıların

ekonomik yükünü birazda olsa hafifleteceği düşünülebilir. Çevik ve Onağ (2019) “Türkiye’de Altyapıdan Futbolcu Yetiştirmemesinin Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma” adlı çalışmalarında, araştırmaya katılan katılımcıların antrenör eğitimlerinin altyapıdan futbolcu yetiştirmede yetersiz olduğu yönünde görüş bildirdiklerini tespit etmişlerdir. Akkoyun (2014)’da “Türkiye’deki Futbol Kulüplerinin Altyapılarının Yapılanması, Yönetim Biçimleri, İdari Yapısı ve Avrupa’daki Örneklerle Kıyaslanması” adlı çalışmasında, her futbolcunun bir zamanların öğrencisi olduğunu ve bu futbolcuların ne kadar küçük yaşta keşfedilir ve eğitime alınırsa, hem iyi bir birey hem de iyi bir futbolcu olabileceğini ifade etmiştir (Çevik ve Onağ, 2019). Dolayısıyla bireylere küçük yaşlardan başlanarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda eğitim verilmesi amaçlara ve hedeflere ulaşmada önemli bir kriterdir denilebilir. Bu bağlamda bireylere spora yönelik küçük yaşlardan başlanarak nitelikli bir eğitim-öğretim programının uygulanmasının, geleceğin antrenörlerinin de donanımlı yetişmelerinde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Sonuç olarak altyapı eğitimi düzenli ve sistemli olan kulüplerin başarılı olma şansının daima yüksek olmasının yadsınamaz bir gerçek olduğu görülebilmektedir. Buradan hareketle sporda başarı için, sporda nitelikli eğitim-öğretim programlarının uygulanmasının amaçlara ulaşmadaki rolünün çok büyük olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca sporun kalkınması ve gelişmesinin, köklü ve bilimsel olarak hazırlanmış eğitim programlarının yanında spor tesislerinin yaygınlaştırılıp faaliyete geçirilmesine bağlı olduğu da unutulmamalıdır. Futbolda altyapıya karşılıksız maddi destekler sağlanıp ekonomik sıkıntılar giderildiği takdirde de başarının artması, devamlı olması sağlanacaktır. Dolayısıyla bu sayede Türk futboluna yeni futbolcu gençlerin kazandırılmasının mümkün olacağı söylenebilir. Böyle bir durumda kulüpler yabancı ülkelere milyonlarca Euro karşılığında oyuncular getirmek zorunda kalmayacak tam aksine yetiştirdikleri yetenekli oyuncuları yurtdışına satarak kendileri ve Türkiye adına bir kazanç kalemi sağlayacak ve bu sayede de kulüplerin ekonomik anlamda yükleri zayıflayacaktır denilebilir. Meral (2010) “Ailelerin Çocuklarını Futbol Okullarına Gönderme Sebeplerinin Araştırılması” adlı çalışmasında, spor kulüplerinin, futbol akademisi ve futbol altyapı organizasyonlarıyla gelecekteki futbolcularımızı tespit etmek ve yetiştirme sürecinde önemli sorumlulukları sahiplendiğini ifade etmiş ve yetenekli

gençlerin tespiti ile futbola kazandırılmasının kulüplere maddi olarak getiri sağlayacağını belirtmiştir. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili “Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir.

5.1.4 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliğine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma

Sporda başarı hedeflerine imza atabilmenin yolu iyi yetiştirilmiş ve iyi eğitilmiş antrenörlerden geçer. Bu bağlamda iyi bir eğitim alarak daha sonrasında da kendini geliştirip tecrübe kazanmış ve bunun sonucunda mesleğinde yeterli bir düzeye gelmiş antrenörlerin sporcu gelişimini etkileme potansiyellerinin olduğu, bunun yanı sıra bireysel ya da takım performansını önemli ölçüde etkileyeceği söylenebilir. Bu sebeple donanımlı sporcular yetiştirmenin, donanımlı antrenörlerin başarabileceği bir hedef olduğu sonucuna varılabilir. Ancak ne yazık ki Türk futbolunun en büyük sorunlarından biri de antrenör yetersizliğidir. Tecrübesiz olan ve nitelikli bir eğitimden geçmeyen antrenörlerin aslında kendileri kadar yüzlerce genç çocuk ve kulüplerin de kaderini değiştirdiği bir gerçektir. Türkiye’de de bu sorunun pek sorgulandığı düşünülemez. Çünkü Türkiye’de futbol antrenörlerinin çoğunun gerek taktikler, gerek antrenman metotları, gerek felsefe, gerekse yetenek olarak yeterlilik açısından çok fazla donanımlı olmadıkları söylenebilir. Bu duruma kanıt olarak Avrupa’da herhangi bir kulübün A takımlarının, bir Türk antrenöre teslim edilmemesi örnek olarak gösterilebilir. Yine Türkiye’deki futbolu yöneten teknik adamlara bakıldığında, sistemli bir şekilde oyun inşa edip sistemin içine futbolcu kazandıramadıklarını, oyun ile büyüyen, oyun ile gelişen genç futbolcular yerine, çözümü sürekli transferlerde aradıklarını görebilmekteyiz. Bu açıklamaları destekler nitelikte spor yazarı Uğur Meleke, katıldığı bir röportajda “Türkiye’de şu anda uluslararası seviyede dört antrenör var. Üçü 80’li yıllarda antrenörlüğe başlamış Fatih Terim, Mustafa Denizli ve Şenol Güneş, diğeri de yine meslekte 15-20 yılını devirmiş Ersun Yanal. Türkiye 21. yüzyılda uluslararası arenada geçerliliği olan bir antrenör yetiştirememiş. Antrenörlük gelişirken Türk antrenörlüğü durmuş

(www.aljazeera.com.tr) ...” şeklinde görüş bildirmiştir. Türkiye’de ortalama 20-23 günlük sürede kurslarda teorik ve uygulamalı dersler alınarak antrenörlük belgesine sahip olunmaktadır. Bu durum elbette ki tartışılması gereken bir konudur. Abraham ve ark. (2006)’nın da ifade ettiği gibi antrenörlerden, antrenörlük bilgisini ve uzmanlığını geliştirme girişiminde, çeşitli görevleri yerine getirmelerine ve karmaşık profesyonel durumların sorumluluğunu üstlenmelerine olanak tanıyan yeterlilikler geliştirmeleri beklenir. Buradan hareketle bahsedilen özelliklerin 15-20 günlük bir sürede kazanılamayacağı sonucuna varılabilir. Dolayısıyla tecrübesiz olan antrenörlerin nitelikli bir eğitilden geçirilmesi ve deneyimli bir antrenör eşliğinde tecrübe kazanmalarının bu sorunun çözümüne katkı sunacağı söylenebilir.

Alanyazın incelendiğinde Atav (2020) “Hentbol Antrenör Eğitim Programının Antrenör Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada, hentbol antrenörlerinin, kendilerine verilen eğitim programlarını yeterli gördüğü hatta bu eğitimlerin antrenörlük bilgi ve becerilerine olumlu katkıda bulunduğunu, katılım beklentilerinin karşılandığını, üst düzey eğitimler eşliğinde alınan eğitimden ve süreç sonucunda oluşturulan kaynak kitaptan çok hoşnut olduklarını ve bu sayede tecrübe kazandıklarını tespit etmiştir. Erdoğan (2011) Türkiye’deki Antrenör Eğitiminin İlkesel ve Yapısal Problemlerinin İncelenmesi” adlı çalışmada, antrenör eğitimlerinin kurumsal ve yönetmelikler açısından karmaşık bir yapıda bulunduğunu, tek bir temel yapı yerine birçok temel yapı olduğunu ve bu karmaşıklığında birimler arasına koordinasyonun sağlanmamasından kaynaklandığını belirtmiştir. Ayrıca aynı çalışmada federasyonun düzenlediği antrenörlük eğitimi kurslarında Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Spor Bilimleri Fakültesi mezunlarının kurslara katılımlarda geri planda kaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Sunay ve İmamoğlu (1996) “Türkiye’de Antrenör Eğitim Programlarının Etkinliği” adlı çalışmalarında, antrenör eğitim programlarının yetersiz olduğunu tespit etmişlerdir. ayrıca GSGM ile işbirliği halinde üniversitelerce uygulanacak antrenör eğitim programları için de yeterli olabilecek bir sürenin tespit edilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Mesquita ve ark. (2011) “Hentbol Antrenörlerinin Antrenörlük Geçmişlerine Göre Çalışma Yeterliliklerinin Değeri Hakkındaki Algıları” adlı çalışmalarında, antrenörlerin üç ana yeterliliğinin olması gerektiğini bunların;

birincisinin eğitim ve rekabet, ikincisinin yönetme becerisi ve sosyal kültürel konulara hâkimiyet, üçüncüsünün ise bilimsel bilgi olduğunu savunmuşlardır. Görak (2014) “Futbol Antrenörlerinin Yeterlilikleri, Karar Verme Stratejileri ve Takım Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, antrenörlerin deneyimlerini arttırmalarının, mesleki yeterliliklerini geliştirmelerinin, futbolla ilgili yeni gelişmeleri takip etmelerinin ve uygulama becerisinde yeterli donanıma sahip olmalarının takım performansını yükseltmede etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Rizvandi ve ark. (2019) “Futbol Gelişiminde Antrenörlerin Performans Göstergelerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında, antrenörlerin, teknik, taktik, yönetimsel ve eğitimsel yeterliliklerinin futbolun gelişimi ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili “Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliğine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri” problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir. Sonuç olarak antrenörlerin yeterliliklerinin oyuncuların davranışlarını, duygusal tepkilerini ve performanslarını etkilediği yukarıda belirtilen çalışmalarda da görülmektedir. Dolayısıyla sporcuların başarılarının mimarı denilebilecek antrenörlerin nitelikli bir eğitimden geçerek yetiştirilmesinin önemli bir konu olduğu ortadadır. Bu nedenle antrenör yetiştirmek için uygulanan eğitim programlarının etkinliğinin büyük bir önem taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye’de 20-25 günlük eğitim programlarının uygulanmasından sonra antrenörlük belgesine kolayca sahip olunması bu eğitim programlarının tartışılmasına neden olabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, antrenör eğitimlerinin kalitesinin artması yönünde çalışmalar yapılması gerektiği sonucuna ulaşılabilir. Dolayısıyla antrenörler ne kadar kaliteli ve ciddi eğitimden geçerler ve bunun sonucunda yeterli deneyime sahip olurlarsa yetiştirecekleri sporcular ve yönettiği takımlar da o kadar performans gösterebilecektir. Tüm bu bilgiler ışığında Türkiye’de futbol altyapı antrenörlüğünün olması gerektiği yere gelmesinin altyapı eğitimlerine değer ve önem vermekle başarılabileceği ayrıca futbol altyapı antrenörlüğünün bir meslek ve uzmanlık alanı olarak değer görmesinin Türk futbolu ve toplumu açısından geleceğin teminatı olacağı söylenebilir.

5.1.5 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma

Türk futbolundaki en büyük sorunlardan biri de futbola olumlu bir şeyler katacak adamlar yerine futboldan anlamayan, futbol lehine radikal kararlar almaya muktedir olmayan bilgisiz yöneticilerin, kulüplerin ve federasyonun başında bulunmasıdır. Türkiye’de futbol federasyonu ve futbol kulüplerinin başındaki yöneticiler, geçmişten günümüze baktığımızda genel olarak maddi anlamda parasal gücü olanların bu kurum ve kuruluşların başlarına getirildiğini görebilmekteyiz. Gerçekten de Türkiye’de futbolu yönetme görevi üstlenen yöneticilerde; bilim, eğitim ve yeterlik gibi becerilerin olmasının pek önemli görülmediği söylenebilir. Bu konuya ilişkin spor yazarı Mustafa Demirkesen köşe yazısında “...Futbolu sadece cebinde parası olan yönetir mantığı vardır bu ülkede... Evet Türk futbolunda çok fazla problem vardır. Ama bu kısır döngünün bu arızalı sistemin asıl nedeni ve sorumlusu futbolu yönetenlerin çoğunluğunun bu işten zerre kadar anlamamasıdır... Yola çıkarken sadece cebinde parası olanlarla değil, bu işten gerçekten anlayan, ilgili, bilgili insanlarla yola çıkılmalı (<http://futbolumuz.com>)...” şeklinde düşüncelerini dile getirmiştir. Buradan hareketle Türk futbolunun gelişmesinin yöneticilere ve altyapıya önem verilmesinden geçtiği söylenebilir. Özellikle futbolun üst düzey kadrolarında görev yapacak yöneticilerin spor yönetimi alanında en az lisans ve yüksek lisans seviyesinde bir eğitim almalarının gerekli olduğu, araştırmada da belirtilen spor paydaşlarının görüşlerinde açıkça belirtilmiştir. Donuk (2005)’un da ifade ettiği gibi spor alanında görev alan yöneticilerin, sporu sevmelerinin yanında, kişisel beceri, tecrübe, mesleki bilgi ve spor yöneticiliği eğitimine sahip olmaları gereklidir (Donuk, 2005). Ancak bu yeterliliklere sahip olmayan yöneticilerin altyapılara gereken önemi vermeyerek bu konuda bir vizyona sahip olmaması yönetici oldukları kulüpleri borç batağına kadar götürebilmektedir. Çünkü bu tip yöneticiler federasyonun altyapı eğitimi için kulübe gönderdikleri paraları transfer döneminde gereksiz yerlere harcayarak tüketebilmektedirler. Bu bilgiye kanıt olarak Prof. Dr. Hakan Kulaçoğlu verdiği bir röportajda “Ülkemiz kaliteli oyuncuların eğitimi için gerekli kültürü oluşturmak zorundayız. Bugüne kadar yapılan çalışmalarla ve harcanan ciddi paralara rağmen arzu ettiğimiz noktanın çok uzağındayız. Çözüm için köklü bir yeni yaklaşıma, zamana ve ciddi bir kaynağa

ihtiyaç var. Oysa federasyonun kulüplere altyapı yardımı için aktardığı paralar bazı kulüp başkanlarınca yabancı oyuncu transferinde kullanılıyor. Üst yapıda harcamaları kısarak altyapıya, altyapı tesisleşmesine büyük önem vermezsek durum giderek daha umutsuz bir hal alacak. Genç oyuncuların eğitimine yatırım yapmak, futbolumuzun bir bütün olarak sürdürülebilir kalkınması için öncelikli işimiz olmalı ve bunu lafta, şekilde, sloganda bırakmamalı, pratiğimize taşımamız (www.gazeteduvar.com.tr)...” şeklinde görüş bildirmiştir. Teknik direktör Samet Aybaba da katıldığı bir panelde Türk futbolunun önündeki birinci problemin futbolu yönetenler olduğunu belirtmiş bu konuya ilişkin “Futbolun içindeki insanların tamamı şu anda futbolun dışında. Futboldan hiç anlamayan insanların tamamı da futbolun içinde. Yabancı oyuncu sayısı ile ilgili uygulananlar, hiçbir kriter konulmaması, altyapıdan gelen oyuncuların futbolun içine katılamaması, var olan oyuncuların korunamaması sorunlar arasında. Teknik adamlar inanılmaz baskı ve sorunlarla baş başa kalıyor (www.fotomac.com.tr)...” şeklinde konuşmuştur. Buradan hareketle Türkiye’de futbolu yöneten yöneticilerin spor eğitimi almış kişilerden ya da tamamen sporun içinden gelmiş kişilerden oluşması ve bu yöneticilerin gelişmiş bir vizyona sahip olarak altyapıya değer vermelerinin sağlanması ve altyapı yönetimlerinin ayrı bir idari yapılanmaya giderek bağımsız bir yönetime sahip olmaları önerilebilir.

Türk futbolunda kulüplerin başında olan yöneticilerin takıntılı bir şekilde egolarının olduğu bilinmektedir. Bu yöneticiler başarıyı tek koşul olarak görürler. Başarısızlık durumlarında ise sevgi, şefkat, ilgi, destek gibi duygusal ihtiyaçları göz ardı edip, antrenörlerini hatta futbolcularını bile küçümseme yoluna giderek ve onlara karşı kötü üsluplar kullanıp kendi egolarını tatmin etme yolunu seçerler. Bu bağlamda futbolu yönetenlerin, futbola verdiği anlam ile futbolu oynayan ve bu oyunun gelişmesine, kalkınmasına emek veren antrenörlerin verdiği anlamın aynı olmamasının bu paydaşlar arasında çeşitli çatışmaların yaşanmasına yol açacağı söylenebilir. Yöneticilerin antrenörlere ve futbolcularına kullandığı kötü üslup ve psikolojik baskılar zamanla iz bırakıcı yoğun boyutlara ulaşabilmektedir. Buradan hareketle yönetici konumundaki kişilerin etkili iletişim eğitimi almalarının sağlanması önerilebilir. Aksi takdirde Türk futboluna emek vermiş antrenörleri ve

yetenekli sporcuları daha işin başında kaybetmek kaçınılmaz olacaktır. Karagözoğlu (1994)'nin de ifade ettiği gibi, insan ilişkilerinin olduğu her alanda, yönetim ve yöneticilik özel bir öneme sahiptir. Sporda insan ilişkileri bir bütündür. Bu nedenle, etkili ve başarılı bir spor yönetiminin sağlanabilmesi için sporun başında bulunan yöneticilerin etkili iletişim becerilerine sahip olmaları gerekir (Karagözoğlu, 1994). Bunların dışında antrenörlerin ve futbolcuların yöneticiler tarafından ayrıca ekonomik şiddete maruz kaldıkları bilinmektedir. Maaş ve primlerin zamanında ödenmemesi ve bu durumun antrenör ve futbolcular üzerinde bir yaptırım, tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılması yöneticiler tarafından uygulanan ekonomik şiddete örnek olarak gösterilebilir. Ancak bu sorunların toplumun tüm kesimlerini ilgilendirmesi gerektiği unutulmamalıdır. Çünkü antrenörlerin ve futbolcuların performanslarının istenilen seviyeye çıkarılamaması çoğunlukla bu tür yaptırımların sonucudur denilebilir. Dolayısıyla Türk futbolunda bu tip durumlar engellenmezse ahlaki ve vicdani değerlerden yoksun bir futbol anlayışını, gelecek nesillere aktarmak kaçınılmaz olacaktır. Buradan hareketle yöneticilerin antrenör ve futbolcular üzerinde uyguladığı bu tip yaptırımların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmaların yapılması bu kişilerin, Türk futbolunun tüm yönleriyle gelişmesi için daha fazla çaba sarf etmelerine katkı sunacağı söylenebilir.

Alanyazın incelendiğinde Ataol (2019) “Türkiye Profesyonel Futbolunda Altyapıda Başarılı Olmuş Kulüplerin Yapılanmaları ve Yönetim Şekillerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, Altınordu ve Gençlerbirliği kulüplerinin benimsedikleri altyapı modeli, sporcuya verdikleri değer ve spora olan profesyonel yaklaşımlarının, Türkiye'nin en iyi iki altyapı kulübü olmalarında büyük bir etkiye sahip olduğunu belirtmiştir. North ve ark. (2020) “Birleşik Krallık Antrenörlerinin Sorunları” adlı çalışmalarında antrenörlerin çok çeşitli sorunlar yaşadıklarını belirterek, araştırmaya katılan katılımcıların bu sorunlara ilişkin sırasıyla spor yapılacak yerler (örn. tesisler), oyuncu-antrenör, antrenör-yönetici etkileşimi, ve son olarak antrenörlük bilgi ve becerileri ile ilgili görüş bildirdiklerini tespit etmişlerdir. Yine Eren (2015) “Spor Kulüplerinde Görev Yapan Yöneticilerin Eğitim Durumları ve Yeterlilikleri” adlı çalışmasında, görev süresi 20 yıldan fazla olan spor yöneticilerinin insan ilişkilerini etkili kullandıklarında, sporcular ve diğer

yöneticilerle koordineli bir biçimde çalışabildiklerini, eleştiriye açık olabildiklerini, belli bir konudaki farklı kararlarda anlayış ve hoşgörü gösterebildiklerini, kulübün başarı motivasyonunu yüksek tutabildiklerini ayrıca başarı isteği ve heyecanını tüm kulübe yayabildiklerini tespit etmiştir. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili “Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir. Sonuç olarak Türk futbolunu yöneten yöneticilerin işin mutfağından gelmesi dikkat edilmesi gereken bir husustur. Ancak yöneticilerin başarılı olmaları sadece bu duruma bağlı değildir. Yöneticilerin başarılı olabilmeleri sporcu ve antrenörle kurduğu iletişime de bağlıdır. Dolayısıyla futbol yöneticilerinin paydaşlarıyla kurduğu etkili iletişimin, performansa da olumlu yönde etki ettiğini bilmesi gerekir. Bu bağlamda bir yönetici olmak için sahip olunan belgelerin veya mezun olunan okulun tam olarak yeterli olmadığı sonucuna varılabilir. Ama bunlarla birlikte yöneticilerde insani ilişkilerin ve diyalog becerilerinin gelişmiş olması etkin bir yönetici olmada temel kriterlerdendir denilebilir. Bu bilgiler ışığında yöneticilerin kendilerini bu konuda geliştirmeleri ve yetiştirmeleri önerilebilir.

5.1.6 Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İilde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Tartışma

Spor altyapı ve tesislerinin varlığının, bireylerin spora katılımı için önemli olduğu söylenebilir. Günümüzde, kurulmuş olan ya da kurulacak olan spor tesislerinin sağlık, ekonomi, sosyalleşme vb. alanlarda toplumlara büyük katkılar sağladığı bilinmektedir. Ancak bu tesislerin kuruluş yeri seçiminde bölge yapısının önemli bir faktör olduğu söylenebilir. Öyle ki bireyler, fazla zaman harcayacakları için uzak ve ulaşımı zor olan spor tesislerine gidip gelmek istemediğinden evlerine yakın spor tesislerini kullanmayı tercih etmekte ya da spor yapmaktan bile vazgeçmektedirler. Bu sorunun çözümü için de önceden ciddi ve kapsamlı araştırmaların yapılması gerekir. Dolayısıyla tesisin kuruluş yeri seçimi ve bu seçimi etkileyen tüm faktörlerin ayrıntılı olarak ele alınması sorunsuz bir ilerleme için gereklidir denilebilir. Kozma (2014)’ya göre de bir spor tesisi inşa etmek için sadece bölge seçimine dikkat edilmesi tek başına yeterli değildir. Bu konuya ilişkin Wicker

ve ark. (2013)'da spor tesislerinin inşa edilirken konumuna, tasarımına ve vatandaşların yaşam kalitesini canlandırmaya yönelik olmasına dikkat edilmesi gerektiğini ve tesislerin inşasının çok yönlü ele alınması gerektiğini ifade etmişlerdir (Wicker ve ark., 2013). Bu çalışmadan yola çıkarak tesis planlaması yapılırken çevreye rahatsızlık verilmemesi bunun için de trafik, ışık, ses vb. gibi etkenlerin sistemli bir şekilde planlanmasının, ayrıca bireylerin spor anlamında ihtiyaçlarının karşılanması ve kamu görevlilerinin görevlerini sorunsuzca icra edebilmeleri adına ulaşım faktörünün kusursuzca planlanmasının gerektiği söylenebilir. Yine Wicker ve ark. (2013) bireylerin spor tesislerine yönelik ihtiyaçlarını karşılamak ve onlara maksimum hizmet olanakları sağlamak için öncelikle bu tesislerin mekansal erişilebilirliğinin dikkate alınmasını ve insanların belirli bir spora ne ölçüde katılmaya istekli olduklarının belirlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir (Wicker ve ark., 2013). Bu konuların dışında Türk futbolunda yer alan sorunlardan birinin de tesisleşme yetersizliği olduğu bilinmektedir. Galatasaray eski altyapı direktörü ve kulüpler birliği altyapı çalışma grubu başkanı Emrah Bayraktar bu konuya ilişkin, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na verdiği brifingde altyapıdaki en önemli sorun olarak fiziksel koşulların yetersizliğine dikkat çekmiş, oyuncuların en iyi şekilde antrene edilebilmesi için yeterli sayıda ve nitelikte sahaların olmadığını belirterek çözümün de Türkiye Futbol Federasyonu'ndan geçtiğine değinmiştir. Ayrıca akademi tesislerinin iyileştirilmesi için kulüplerin yetersiz kaldığı noktalarda TFF tarafından kulüplere tesis yapımı konusunda teşviklerin verilmesi gerektiğini savunmuştur (www.goal.com.tr). Bu sorunun çözümü için de kamu ya da özel kurum ve kuruluşlarca tesisleşme hamlelerine önem verilmesinin ve bu konuda gerekli maddi desteğin alt lig-üst lig ayrımı yapılmadan eşit bir şekilde sağlanmasının ülkemiz futbolu adına büyük bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Bu konuya ilişkin Rafoss ve Troelsen (2010) kamu ve özel kurumlar ile gönüllü spor organizasyonları arasındaki yakın ilişkinin, tesislerin inşasını ve genişletilmesini sağlamada önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca spor tesislerinin, organizasyonlarının ve faaliyetlerinin inşasına yönelik güçlü ve kalıcı bir kamu desteğinin özellikle olması gerektiği üzerine görüş bildirmişlerdir (Rafoss ve Troelsen, 2010). Ancak bu tesisler yapılırken de yukarıda bahsedilen kriterlere ve tesislerin modern anlamda çok yönlü amaçlara hizmet etmesi gerektiği de unutulmamalıdır.

Alanyazın incelendiğinde O'Reilly ve ark. (2015) "Kentsel Spor Manzaraları: Gençliğin Spora Katılımının Yönetimine Belirleyici Çevresel Bir Bakış Açısı" adlı çalışmalarında, tesis inşasında bölge yapısının önemli bir faktör olduğunu; tesise erişilebilirlik ve destekleyici altyapının yanı sıra spor tesislerinin kapasite ve kalitesinin de dikkate alınmasının önemini vurgulamışlardır. Ayrıca aynı çalışmada spor tesislerinin sürdürülebilirliğini sağlamak için de tesislerin toplumların arz ve talep ihtiyaçlarını karşılayan planlanmış bir alanda kurulması gerektiğini belirtmişlerdir. Can (2017) "Sporcu ve Antrenörlerin Spor Tesislerinin Kullanımı Konusunda İstek ve Beklentilerinin İncelenmesi" adlı çalışmasında, spor tesislerinin, spor faaliyetlerinin yürütülmesindeki en önde gelen unsurlardan biri olduğunu, bu yüzden bir spor tesisinin yapımı planlanırken dikkat edilmesi gereken en önemli unsurun tesisin ulaşılabilirliği konusu olduğunu ve bunun kriterlerin sağlanmasının da ülke ve bölge sporunun gelişmesine katkı sunacağını tespit etmiştir. Kwon ve ark. (2020) "Metropol Alanlarda Çatı Spor Tesislerinin Kurulumu İçin En Uygun Yer Tahsis Modeli" adlı çalışmalarında, tesislerin kurulumu aşamasında nüfus faktörüne, yeraltı ulaşım istasyonlarına ve yerleşim bölgelerine yakın olması kriterlerine önem verilmesi gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Zsimoova (2020) "Çalışan Bireylerin Spor Tesislerinin Konumuna Göre Spora Katılımı" adlı çalışmasında, aktif olarak çalışan katılımcıların spora katılımını etkileyen faktörlerin bireysel özellikler (cinsiyet, yaş, eğitim, sağlık ve aile özellikleri) ve yakınında bulunan spor tesisleri ve bu tesislere ulaşmada bir ulaşım altyapısı bulunması gibi faktörler olduğunu belirlemiştir. Gerçekleştirilen çalışmalarda, yapılan bu araştırma ile ilgili "Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İilde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri" problemine ilişkin katılımcıların ifade ettiği benzer görüşlere rastlanıldığı söylenebilir. Sonuç olarak Türkiye'de futbolun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için izlenecek yolun ekonomik getiri sağlayacak futbolcuların yetiştirilmesinden ve altyapıya önem verilmesinden geçtiği, bunun da altyapı ile ilgili tüm kaynakların en etkili şekilde kullanılması ile gerçekleşeceği söylenebilir. Bunun dışında Türkiye'de futbol altyapısında tesisleşmenin, başarılı futbolcular yetiştirmede ve bireylerin spora aktif yönelmesinde en önemli unsurların başında geldiği de unutulmamalıdır. Dolayısıyla tesisleşme gerçekleştirilirken en uygun kuruluş yeri seçiminin tesisin faaliyette bulunduğu yerde başarı açısından son derece önemli bir

unsur olduğu da bir gerçektir. Bu bağlamda tesisler kurulurken engellilik durumuna, ulaşım özelliklerine ve modern anlamda nitelikli olmalarına dikkat edilmesi gerektiği önerilebilir. Buradan hareketle futbol için kullanılacak tesislerin gelişmişlik düzeylerinin artmasının antrenörler, futbolcular, yöneticiler hatta ülke adına tahmin bile edilemeyecek ek faydalar sağlayabileceği söylenebilir.

5.2 Sonuç

5.2.1 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Sporcuların Aileleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Antrenman Saatleri” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Antrenman Saatlerinin Okul Ders Saatleri ile Çakışması” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Antrenman Saatlerinin Düzenlenmesi” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Antrenmanın Akşam Saatlerine Alınması” ve “Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) ve Okul Yönetiminin Lisanslı Sporcuları İzinli Sayması” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğeri “Yanlış Algı” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Ailelerin, “Sportif Faaliyetler Akademik Başarıyı Düşürüyor” Düşüncesi”, “Ailelerin, Çocuklarının Akranlarından Daha Yetenekli Olduklarına İnanması” ve “Ailelerin, Çocuklarının İleride Hep Başarı Sağlayacaklarına İnanması” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Yanlış Algıların Ortadan Kaldırılması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Akademik Başarısı Yüksek Sporcuların Örnek Gösterilmesi”, “Sporun Önemi

Hakkında Bilgilendirme” ve “Yeteneğin Fiziksel Gelişimle Doğrusal Olmayabileceğini Anlatma” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise, “Tedirginlik” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Ailelerin, Antrenörlerin Çocuklarına Kadroda Yer Vermeyeceği Algısı” ve “Ailelerin, Antrenman veya Müsabaka Sırasında Çocuklarının Sakatlık Yaşayacakları Düşüncesi” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Tedirginliğin Giderilmesi” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise “Veliler ile Konuya İlişkin Toplantılar Yapılması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan birinin “Kontrolsüz Baskı” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Ailelerin, Antrenörlere Güvenmeyip Antrenörlerin Yeterliğini Sorgulamaları” ve “Ailelerin, Antrenman veya Maç Sırasında Çocuklarına Sözel ve Davranışsal Olarak Gereğinden Fazla İlgi Göstermesi” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Kontrolsüz Baskının Ortadan Kaldırılması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Velilerin Sözel ve Davranışsal Olarak Uyarılması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise, “Bilgi Yetersizliği” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Ailelerin, Futbol Hakkında Yeterli Bilgiye Sahip Olduklarını Düşünmesi” ve “Ailelerin, Çocuklarını Yanlış Bilgilerle Yönlendirerek

Gelişim Süreçlerini Etkilemesi” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Bilgi Yetersizliğinin Giderilmesi” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise; “Velilere Seminer Verilmesi” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.2.2 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verdiği Kulübün Spor Tesisleri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdiği kulübün spor tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Tesisleşme Yetersizliği” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Modern Tesis İmkânların Yetersiz Olması”, “Saha Sayılarının Takım Sayılarına Oranla Yetersiz Kalması” ve “Türkiye’de “Tesis” Kelimesinin Sadece Futbol Sahası Olarak Algılanması” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Tesisleşme ve Modernleşme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Tesislerin Belirli Şartlara Göre Açılması”, “Fonksiyonel Tesisler İnşa Edilmesi”, “Tesislerin Teknolojik İmkânlarla Donatılması”, “Tesis İnşasında Bilirkişilere Danışılması”, “Tesislerde Beslenme ve Barınma İmkânlarının Sağlanması” ve “Tesislerin İçinde Sporcuların Öğrenim Görecekları Okulların Açılması” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verdiği kulübün spor tesisleri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunun ise, “Bütçe” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “İlgili Kurum ve Kuruluşlar Tarafından Ekonomik Katkının Sağlanmaması” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Ekonomik Düzenleme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Altyapıya Daha Fazla Bütçe Ayrılması” ve “TFF’nin Altyapı Harcama Denetleme Birimi Oluşturması” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.2.3 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Futbol Federasyonunun Uygulamaları ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde futbol federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Ekonomik Sıkıntı” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “TFF’nin ve Kulüplerin Altyapı Eğitimlerini Maddi Olarak Desteklememesi” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Maddi Destek” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Karşılıksız Maddi Desteğin Sağlanması”, “A Takımlara Harcanan Paradan Altyapıya Pay Ayrılması”, “Tesis Yapımı, Antrenman ve Müsabaka Kıyafetleri için Maddi Desteğin Sağlanması” ve “Kulüplerin Altyapılarından Çıkarıdıkları Oyunculara Oranla Altyapıya Teşvik Verilmesi” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde futbol federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise, “Yanlış Politika” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “TFF için Sadece Maçın Oynanması ve Maçlara Hakemlerin Atanmasının Önemli Olması”, “TFF’nin ve Kulüplerin Altyapı Eğitimlerine Gereken Önemi Vermemesi” ve “TFF’nin Her Yıl Kural ve Politikaları Değiştirmesinin, Uzun Vadede Plan Yapmayı Engellemesi” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Politikada Değişikliğe Gitme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “İdarecilerin Futbolun İçinden Gelmesi” ve “Antrenör Eğitimlerinin Niteliklerinin Artırılması” kodları altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitiminde futbol federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin

görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sıklıkla ifade ettikleri sorunun ise “Yetersiz Eğitim” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “TFF’nin Vermiş Olduğu Eğitimlerde Küçük Yaş Gruplarına Yönelik Eğitim Çalışmalarının Yetersiz Olması” ve “TFF’nin Yeterli Belgesi Olan Antrenörlerin Eğitim Olarak Yetersiz Olduğundan Yakınması” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Nitelikli Eğitim Verme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Küçük Yaş Gruplarına ve Antrenörlere Yönelik Nitelikli Eğitim Verilmesi” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.2.4 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Yeterliliğine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliğine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Tecrübesizlik” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Antrenörlerin Yeniliğe Açık Olmayıp Kendilerini Geliştirmeye Özen Göstermemeleri”, “Antrenörlerin Nasıl Oyun Oynamaları Gerektiğini Düşünemeyip, Bilgilerini Sahaya Yansıtamamaları” ve “Antrenörlerin Deneyim Kazanmadan Büyük Kategorilerdeki Oyuncuları Çalıştırmak İstemeleri” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Tecrübe Kazanmak için İmkân Yaratma” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Başka Bir Antrenör Gözetiminde Çalışma İmkânının Yaratılması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliğine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise, “Eğitim Eksikliği” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Pedagojik, Antrenman Bilgisi ve Davranış Biçimi gibi

Eğitimlerin Yetersiz Alınması”, “TFF’nin Açtığı Kurslarla Antrenör Olabilmek için Kısa Süreli Eğitimlerin Verilmesi” ve “Amatör Liglerde Antrenörlerin Yeterli Eğitimi Alamadıkları” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Eğitimde Politikasında Düzenleme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Antrenör Eğitimlerinde Verilen İçeriğin Dünya Standartlarına Uygun Olması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliğine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunun ise “Kolay Belge Alınması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Eğitim Seviyesi Düşük İnsanlara Para ile Temel Antrenörlük Belgesinin Verilmesi” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Kolay Belge Verilmemesi” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Her Önüne Gelenin Antrenörlük Belgesi Almaması için Antrenörlük Sınavlarının Ciddiyet ve Sorumluluk Bilinciyle Yapılması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.2.5 Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitimi Verilen Kulübün Yöneticileri ile İlgili Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verilen kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “Sorunlar” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Bilgisiz Yöneticilik” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerin, Alanlarında Yeterli Bilgiye Sahip Olmaması” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Spor Yönetimi Eğitimi Alma” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerin Çoğunun Sporun İçinden Gelmemesi Dolayısıyla Spor Yönetimine İlişkin Okul Ortamında Eğitim Almaları” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verilen kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise “Üslup Problemi” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerin Antrenörlere Karşı Kullandıkları, Kibirli ve Kabaca İfadeler” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Etkili İletişim Eğitimi Alma” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerde Üslup Probleminin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin, Yöneticilere İnsan İlişkilerinde İletişim Eğitiminin Verilmesi” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verilen kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan birinin “Vizyon” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerin Kurumsal Olarak Gelecekteki Hedeflerden Haberdar Olmayıp, Tüm Faaliyetlere Ticari Düşünceyle Yaklaşmaları” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Futbol Geçmiş Olma Şartı Getirme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Futbolda Altyapı Sorunlarının ve Bu Sorunlara Yönelik Yapıcı Çözümler Üretmenin, Kulübün Gelecek Hedeflerine Sıkı Sıkıya Bağlı Futbol Geçmişine Sahip Yöneticilerle Mümkün Olacağı” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı antrenörlerinin altyapı eğitimi verilen kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin düşüncelerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise “Maaş Ödemede Gecikme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yöneticilerin, Altyapı Paydaşlarının Maaş Ödemelerini Aksatmaları” kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “Çözüm Önerileri” kategorisi altındaki önerilerinin “Kulübe Ödenek Ayrılması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise,

“Yöneticilerin Maaş Ödemelerini Aksatmaması Adına, Kulüp Paydaşlarına Yönelik Ayrı Bir Ödenek Oluşturması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.2.6 Altyapı Eğitimi Veren Antrenörlerin Altyapı Eğitimi Verdikleri İlde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan birinin “Bölge Yapısının Ulaşım, Hava Şartları, Tesis ve Kültür Açısından Farklılığı” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise sırasıyla; “Metropol Şehirlerde Tesislere Ulaşım Açısından, Trafiğin İnsanları Bezdirmesi”, “Hava Şartlarının Olumsuz Olması Ancak Bu Sorunun Çözümüne İlişkin Açık ve Kapalı Spor Tesislerinin Modern Olmaması” ve “Velilerin Bir Bölgede Çok Tehlikeli ve Saygısız, Diğer Bir Bölgede ise Hoşgörülü Olduğu” kodları altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Bölge Yapısının Dikkate Alınması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Tesis ile İlgili Yapılacak Tüm Yatırımların Öncesinde Bölge Yapısının Tüm Yönleriyle Dikkate Alınması Gerektiği” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en sık ifade ettikleri sorunlardan bir diğerinin ise, “Tesisleşme Yetersizliği” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Sporun Gelişiminde Temel Yapı Taşı Olan Spor Sahalarının veya Mevcut Sahaların Modern Yapıda Olmaması”, kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Tesis İnşası” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Yeni Tesislerin İnşası, Mevcut Tesislerin Güçlendirilmesi veya Çeşitlendirilmesi” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların

“*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan birinin “Maddi Destek Sağlanmaması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Belediyeler Tarafından Gerekli Maddi Desteğin Sağlanmayarak, Spor Tesislerinin Yapıtırılmaması”, kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Ödenek Ayrılması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Kulüplere Sponsorlar veya Belediyeler Tarafından Maddi Destek Sağlanması” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

Altyapı eğitimi veren antrenörlerin altyapı eğitimi verdikleri ilde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin görüşlerinde; katılımcıların “*Sorunlar*” kategorisi altında en az sıklıkla ifade ettikleri sorunlardan birinin “Eşit İmkân Sağlanmaması” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Maddi Kaynakların Her Kulübe Eşit Şekilde Dağıtılmaması”, kodu altında birleştiği belirlenmiştir. Katılımcıların bu soruna ilişkin “*Çözüm Önerileri*” kategorisi altındaki önerilerinin “Eşit Fırsatlar Verme ve Denetleme” teması altında toplandığı, katılımcıların bu temaya ilişkin görüşlerinin ise, “Devlet Politikası Olarak Her Kulübe Eşit İmkânların Sağlanması ve Bu İmkânların Sağlanıp Sağlanmadığının Denetlenmesi” kodu altında birleştiği tespit edilmiştir.

5.3 Öneri

1. Araştırma sonuçlarına göre antrenörler futbolcuların antrenman saatleri ile okul saatlerinin uyumsuzluğunu önemli bir problem olarak görmektedir. Bu bağlamda, MEB ve TFF işbirliği ile futbolcuların okul ve antrenman saatlerinin eşgüdümlü olarak belirlenmesi,
2. Araştırma sonuçlarına göre antrenörler, ailelerin sporcuların akademik başarılarının ve sportif başarılarının doğrusallığına ilişkin bazı yanlış algılara sahip olduklarını düşünmektedir. Sporculara ve ailelerine hem futbol hem de akademik başarının doğrusal olduğunu daha önceki başarılı sporcuları somut örnekler gösterecek seminerler, toplantılar gibi etkinlikler yaparak bilgilendirilmesi ve yönlendirilmesi,

3. Araştırma sonuçlarına göre altyapı kulüpleri buldukları bölgenin avantaj veya dezavantajlarından etkilenmektedir. Özellikle dezavantajlı bölgelerde bulunan altyapı kulüplerine bölgedeki yerel yönetimler vasıtasıyla altyapı tesislerinin yapılması,
4. Araştırmada altyapı kulüp yöneticilerinin ekonomik ve yapısal anlamda antrenörlere problem yaşattıkları sonucuna da ulaşılmıştır. Buna göre, kulüp yöneticilerinin altyapı antrenörlere maddi anlamda daha fazla imkân sağlayıp, antrenörlerin maaş ödemelerini aksatmadan demeleri,
5. Yöneticilerin, antrenörlerin kendilerini geliştirmesi için katılacakları kurs ve eğitimlerine destek vermeleri,
6. Antrenörlerin alışma ortamlarının daha iyi eğitim verecek Şekilde uygun hale getirilmesi,
7. Kulüplerin futbol branşı ile ilgilenen yöneticilerinin futbolun içinden gelen, ilgili alanda gerekli diplomalara sahip olan, kurslara ve seminerlere katılmış kişilerden oluşması ayrıca bu konuda belirli kriterler koyulması gerektiği konusunda TFF tarafından karar alınıp uygulamaya konması,
8. Altyapı antrenörlerinin eğitim düzeylerinin, TFF ile TFAD tarafından yapılacak olan seminerler ve kurslar ile daha da artırılması ve verilen eğitimlerin daha sık aralıklarla devamlılığının sağlanması, teorik ve uygulama alanında yapılacak olan bu kurs ve seminerlerin yurt içindekilerinin yanı sıra yurt dışı seminer ve kurslarının da yapılması konusunda antrenörlere olanak sağlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Abdelhamid Elemiri, A., & Hassan Mohamed, M. (2015). Obstacles influencing the educational-training environment of the junior weightlifters according to elite coaches' perceptions (Evaluative study with strategic approach). *Journal of Applied Sports Science*, 5(3), 104-118.
- Abraham, A., Collins, D., & Martindale, R. (2006). The coaching schematic: Validation through expert coach consensus. *Journal of Sports Sciences*, 24(6), 549-564.
- Acak, M., & Kurak, K. (2018). 2016 Avrupa Futbol Şampiyonasında en başarılı dört takımın oyun sistemleri ile hücum varyasyonlarının incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 71-91.
- Akkoyun, S. (2014). *Türkiye'deki futbol kulüplerinin altyapılarının yapılanması, yönetim biçimleri, idare yapısı ve Avrupa'daki örneklerle kıyaslanması*. (Doktora Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akşar, T., & Merih, K. (2008). *Futbol yönetimi*. İstanbul: Literatür Yayınevi.
- Alver, F. (2008). Kapitalist üretim sürecinde ırkçılık, futbol ve medya. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 223-248.
- Anılır, M. (2007). *Basketbol antrenörlerinin meta programları ile sporcuları tarafından algılanılan liderlik nitelikleri arasındaki ilişki*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Araújo, F. P., Miller, K. C., & Manner, C. K. (2014). The effect of Brazilian soccer club infrastructure and player experience on individual player success. *Journal of Physical Education and Sports Management*, 1(1), 93-99.
- Arıkan, Y. (2007). Futbolda şiddet ve polis. *Polis Bilimleri Dergisi*, 9(1-4), 109-132.
- Arnulf, B. (2012). Futbolda altyapı okullarının 10 yıllık başarısı. (Ç. Akpınar, Çev.). <https://www.dw.com/tr/futbol-altyapı-okullarının-10-yıllık-başarısı/a-14965799>
- Aslan, C.S., Akça, F., & Müniroğlu, S. (2015). Süper lig futbol takımlarının altyapılarından oyuncu yetiştirme verimliliklerinin incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 103-112.
- Ataol, E. (2019). *Türkiye profesyonel futbolunda altyapıda başarılı olmuş kulüplerin yapılanmaları ve yönetim şekillerinin incelenmesi (Altınordu ve Gençlerbirliği örneği)*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atav, S. (2020). *Türkiye'de uygulanan master coach hentbol antrenör eğitim programının antrenör görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, M. B., Hatipoğlu, D., & Ceyhan, Ç. (2008). Endüstriyel futbol çağında taraftarlık. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26, 289-316.
- Balcı, V. (2003). Avrupa birliği ve spor. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 53-66.
- Başer, E. (1998). *Futbolda psikoloji ve başarı*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (H. Aydın, Çev.). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Bilgin, N. (2014) *Sosyal bilimlerde içerik analizi*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Bridgewater, S., & Stray, S. (2002). Brand values and a typology of premiership football fans. *Warwick Business School Working Paper*. https://warwick.ac.uk/newsandevents/pressreleases/research_finds_eager/premier_league_fan_research_2002a.pdf
- Can, H. (2005). *Organizasyon ve yönetim*. Ankara: Siyasal Kitabevi.

- Can, N. (2017). *Sporcu ve antrenörlerin spor tesislerinin kullanımı konusunda istek ve beklentilerinin incelenmesi (Elazığ İli örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Chester, N. (2001). *Fact sheet 1: Football and football hooliganism*. The Sir Norman Chester Centre for Football Research. Leicester: University of Leicester Press.
- Cooper, J. D. (2000). *Etkili karar verme sanatı* (A. E. Alp, Çev.). İstanbul: Umut Matbaacılık.
- Creswell, J. W. (2018). *Nitel araştırma yöntemleri*. (M. Bütün, S. B. Demir, Çev.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çaha, Ö. (1999). Spora yaslanarak bir nefes almak. *Düşünen Siyaset*, 1(2), 115-125.
- Çevik, S., & Onağ, Z. (2019). Türkiye’de altyapıdan futbolcu yetişememesinin nedenleri ve çözüm önerileri üzerine nitel bir araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 326-343.
- Dever, A. (2013). *Endüstriyel futbol ve taraftarlık: Kayseri ili örneği*. (Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Dimitrow, R. (2008). Gender violence, fan activism and public relations in sport: The case of “Footy Fans Against Sexual Assault”. *Public Relations Review*, 34(2), 90-98.
- Dinler, Z. (2000). *İktisada giriş*. Bursa: Ekin Kitabevi.
- Doğan, İ. (1999). Türk futbolunda potansiyel İstanbul ruhu ve şiddet. *Düşünen Siyaset Dergisi (Futbol Özel Sayısı)*, 1(2), 73-85.
- Doğan, O. (2004). *Spor psikolojisi*. (Ders kitabı). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.
- Donuk, B. (2006). *Türkiye profesyonel futbol ligleri antrenörlerinin liderlik tarzlarının incelenmesi ve bir model yaklaşım*. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Donuk, B. (2005). *Spor yöneticiliği ve istihdam alanları*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- ECA (European Club Association). (2012). *Report on youth academies in Europa: Youth development central for the future of club football*. <https://www.ecaeurope.com/media/2730/eca-report-on-youth-academies.pdf>
- Eker, G. T. (2010). Futbolun dayanılmaz çekiciliği, büyülenen taraftar portresi, fanatizm ve Beşiktaş. *Milli Folklor*, 22(85), 173-182.
- Ekmekçi, A., Ekmekçi, R., & İrmış, A. (2013). Küreselleşme ve spor endüstrisi. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 91-117.
- Elbir, O. E. (2018). *Futbol endüstrisinde markalaşmanın Türkiye ve Avrupa’daki profesyonel futbol kulüplerinin ekonomik yapılarına etkisinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Erdem, K. (2005). *Futbolda kenar yönetimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Erdoğan, B. S. (2011). *Türkiye’deki antrenör eğitiminin ilkesel ve yapısal problemlerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erdoğan, İ. (2008). Futbol ve futbolu inceleme üzerine. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26(2), 1-58.
- Eren, A. (2015). *Spor kulüplerinde görev yapan yöneticilerin eğitim durumları ve yeterlilikleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Eren, E. (1998). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Erişim: <http://futbolumuz.com/haber/futbol-basit-bir-oyundur> (20.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/turkiye-neden-basaramiyor> (20.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).

- Erişim: <https://blog.decathlon.com.tr/2019/09/23/turkiyede-one-cikan-futbol-altyapi-okullari/> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://genclerbirligi.org.tr/alt-yapi/> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://ruveydacecenk.com/2014/09/10/altyapidan-futbolcu-yetistirmenin-psikolojik-etkileri/> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/dort-buyuklerin-borcu-14-milyar-liraya-dayandi/2125658> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.altinordu.org.tr/Altinordu-Futbol-Meslek-Okulu/U19.E.T> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.dha.com.tr/spor/rasim-kara-altyapilarin-en-buyuk-sorunu-tesislesme/haber-1669562> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.fotomac.com.tr/futbol/2011/12/25/futboldan-anlamayanlar-futbolun-icinde> (19.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.gazeteduvar.com.tr/spor/2019/05/30/hakan-kulacoglu-turk-futbolunun-lanetidir-zengin-baskan-yanilgisi> (18.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.goal.com/tr/haber/emrah-bayraktardan-spor-bakanligina-altyapi-raporu/1g7wfj6ots1c013loxik3914iy> (18.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.habergazetesi.com.tr/yazarlar/17925/sporda-altyapi-sorunlari> (17.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.hurriyet.com.tr/futbolu-futboldan-gelenler-yonetsin-22981858> (16.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.indyturk.com/node/271331/spor/y%C4%B1lmaz-vural-t%C3%BCrkiyede-futbol-%C5%9Fekilden-ibaret-i%C3%A7i-bo%C5%9F-bizi-aldat%C4%B1yorlar> (20.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.milliyet.com.tr/skorer/altyapi-tamam-odenek-eksik-6308289> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.sporx.com/altyapiya-yeterli-onem-verilmiyor-SXHBO248441SXQ> (19.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.superfb.com/kocamandan-kapak-sozlerSXHBO47455SXQ> (17.07.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/STATULER/2019-2020/2019-2020-Gelisim-Ligleri-Statüsü.pdf> (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erişim: http://www.zeytinburnudamlaspor.com/index.php?option=com_content&view=article&id=339:nedim-yigitfutbol-altyapi-teknik-direktoerue&catid=88&Itemid=546 (20.06.2021 tarihinde erişim sağlandı).
- Erpolat, M. (2007). *Futbol kalecilerinde esneklik özelliklerinin tespiti ve değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Enstitüsü, Konya.
- Feltz, D., Short, S., & Sullivan, P. J. (2008). Self-efficacy in sport: research and strategies for working with athletes, teams and coaches. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 3(2), 293-295.
- Feltz, D. L., Chase, M. A., Moritz, S. E., & Sullivan, P. J. (1999). A conceptual model of coaching efficacy: preliminary investigation and instrument development. *Journal of Educational Psychology*, 91(4), 765-776.
- Fisher, B., Bhavnani, V., & Winfield, M. (2009). How patients use access to their full health records: a qualitative study of patients in general practice. *Journal of the Royal Society of Medicine*, 102(12), 539-544.

- Gökulu, G. (2008). Futbol haberlerinin sunumunda şiddet, fanatizm ve milliyetçilik. *Toplum ve Demokrasi*, 2(3), 147-164.
- Göral, K. (2014). *Futbol antrenörlerinin yeterlilikleri, karar verme stratejileri ve takım performansları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Doktora Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Griffiths, J. (2012). Academy manager study visit FC Barcelona. *FC Barcelona Presentation*, 3-7.
- Güler, A., Halıcıoğlu, S., & Taşgın, S. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Günay, M., & Yüce, A.İ. (2008). *Futbol antrenmanının bilimsel temelleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Günay, M., Yüce, A.İ., & Çolakoğlu, T. (1996). *Futbol antrenmanının bilimsel temelleri*. Ankara: Seren Ofset.
- Gürkan, H. H., & Müniroğlu, S. (2000). Türkiye profesyonel futbol liglerinde mücadele eden takımların altyapı antrenörlerinin yetenek seçim kriterleriyle ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 23-40.
- Horn, T. S. (2008). *Coaching effectiveness in the sport domain*. (T. S. Horn, Ed.). İçinde: *Advances in sport psychology*. United States: Human Kinetics, pp. 239-268.
- Huizinga, J., & Homo, L. (1995). *Oyunun toplumsal işlevi üzerine bir deneme*. (M. A. Kılıçbay, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- İnal, A. N. (1998). *Futbolda eğitim ve öğretim*. Ankara: Nobel Yayınları.
- İnal, A. N. (2013). *Futbolda eğitim ve öğretim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İşler, H. (2012). *Beden eğitimi ve spor bilgileri rehber kitabı*. İstanbul: Bedray Yayıncılık.
- Karagözoğlu, C. (1994). *Spor yöneticilerinin yeterlikleri, İstanbul örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Konter, E. (1996). *Bir lider olarak antrenör*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Konter, E. (2004). *Antrenörlük ve takım psikolojisi*. Ankara: Palme Yayıncılık.
- Kozma, G. (2014). The spatial development of sports facilities within the cities: a Central European case study. *Geosport for Society*, 1(1-2), 19-28.
- Kunter, F. Ö., & Atasoy, B. (2005). Küreselleşme ve spor. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 11-22.
- Kümbetoğlu, B. (2005). *Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Kwon, Y. S., Lee, B. K., & Sohn, S. Y. (2020). Optimal location-allocation model for the installation of rooftop sports facilities in metropolitan areas. *European Sport Management Quarterly*, 20(2), 189-204.
- Leith, L. M. (1990). *Coaches guide to sport administration*. USA: Leisure Press.
- Meral, S. (2010). *Ailelerin çocuklarını futbol okullarına gönderme sebeplerinin araştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Merriam, S. B. (2009). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber*. (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.
- Mesquita, I., Borges, M., Rosado, A., & De Souza, A. (2011). Handball coaches' perceptions about the value of working competences according to their coaching background. *Journal of Sports Science & Medicine*, 10(1), 193-202.
- Miçoğulları, B. O., & Kirazcı, S. (2010). Sporda kendine güven kaynakları ölçeğinin Türk popülasyonuna uyarlanması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 21(4), 154-163.

- Mohr, M., Krstrup, P., & Bangsbo, J. (2005). Fatigue in soccer: a brief review. *Journal of Sports Sciences*, 23(6), 593-599.
- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 250-260.
- Müniroğlu, S., & Deliceoğlu, G. (2008). *Futbol'da müsabaka analizi ve gözlem teknikleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Nacar, E. (2011). *Türk spor eğitiminde spor tesislerinin yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi*. (Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Nirun, A., & Nihat, Ö. (1990). *Türk sosyo-kültür yapısı içinde adetler, örfler, görenekler, gelenekler, milli kültür unsurlarımız üzerine genel görüşler*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- North, J., Piggott, D., Rankin-Wright, A., & Ashford, M. (2020). An empirical examination of UK coaches' issues and problems, and their support and advice networks. *International Sport Coaching Journal*, 7(3), 283-294.
- O'Reilly, N., Berger, I. E., Hernandez, T., Parent, M. M., & Seguin, B. (2015). Urban sportscapes: An environmental deterministic perspective on the management of youth sport participation. *Sport Management Review*, 18(2), 291-307.
- Ongan, H. ve Demiröz, D. M. (2010). Futbolun Tarihi. *Akademik futbol* (1. baskı) içinde (s.32). İstanbul: Hiperlink Yayınları
- Özsarı, A. (2010). *Amatör futbolcuların antrenörlerde bulunmasını istedikleri liderlik tarzlarının tespiti*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Patton, M. Q. (1985). *Quality in qualitative research: Methodological principles and recent developments*. Invited address to Division Journal of the American Educational Research Association, Chicago, USA.
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative Evaluation and Research Methods* (3rd ed.). London: SagePub.
- Rafoss, K., & Troelsen, J. (2010). Sports facilities for all? The financing, distribution and use of sports facilities in Scandinavian countries. *Sport in Society*, 13(4), 643-656.
- Rizvandi, A., Taghipour Gharbi, M., Esmaeili, M., & Ashraf Ganjooe, F. (2019). The evaluation of performance indicators of coaches in football development. *Journal of Humanities Insights*, 3(4), 246-252.
- Saçaklı, H., Kale, R., Özdemir, Y., & Gökçe, E. (1995). *Futbol*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Yayınları.
- Sevim, Y. (1997). *Basketbol teknik-taktik-antrenman*. Ankara: Tutibay Yayınları.
- Sevim, Y. (2006). *Antrenör eğitim ilkeleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Stone, C. (2007). The role of football in everyday life. *Soccer & Society*, 8(2-3), 169-184.
- Sunay, H., & Kaya, B. (2018). Türkiye ile Almanya futbol altyapılarının karşılaştırılması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(4), 126-139.
- Sunay, H., & İmamoğlu, A. F. (1996). Türkiye'de antrenör eğitim programlarının etkinliği. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 66-84.
- Şenel, E. (2020). *Türk futbolunda altyapı sorunsalı: bir sistem arayışı*. (Doktora Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Talimciler, A. (2008). Futbol değil iş: endüstriyel futbol. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 26(2), 89-114.
- Topkaya, İ. (2013). *Altyapı antrenör yeterlilikleri: Futbolda altyapı eğitimi*. Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi.

- Topkaya, İ., & Tekin, T. A. (2011). *Futbolda genel kuramsal bir çerçeve ve 12-14 yaş teknik beceri 14-16 yaş temel taktik öğretim uygulamaları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Türkmen, M., Yıldız, K., & Zekioglu, A. (2013). Sosyolojik açıdan sporda şiddet ve çirkin tezahüratın nedenlerinin araştırılması: Manisaspor taraftarları örneği. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 15-34.
- Türksoy, A. (2010). *Futbolda liderlik ve antrenörlük*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ulukan, M. (2006). *Futbolcuların kulübe bağlılıklarında antrenörlerin liderlik özelliklerinin rolü*. (Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Vanderford, M. L., Meyers, M. C., Skelly, W. A., Stewart, C. C., & Hamilton, K. L. (2004). Physiological and sport-specific skill response of olympic youth soccer athletes. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 18(2), 334-342.
- Wahl, A. (2005). *Ayaktopu futbolun öyküsü* (İ. Cem, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Wicker, P., Hallmann, K., & Breuer, C. (2013). Analyzing the impact of sport infrastructure on sport participation using geo-coded data: Evidence from multi-level models. *Sport Management Review*, 16(1), 54-67.
- Yardımcı, O. (1996). *Futbol kültürü ve eğitimi*. İzmir: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Matbaası.
- Yaşar, O. M. (2015). *İç Anadolu Bölgesinde görev yapan futbol altyapı antrenörlerinin iş doyum düzeylerinin ve örgütsel bağlılıklarının incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, E. (2008). *Profesyonel ligdeki yabancı futbolcuların, Türkiye’de futbol oynamalarına ilişkin, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan görüşleri ve yerli futbolcuların yabancı futbolculara bakış açıları*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Zasimova, L. (2020). Sports facilities’ location and participation in sports among working adults. *European Sport Management Quarterly*, DOI: 10.1080/16184742.2020.1828968
- Ziyagil, M. A., & Eliöz, M. (2006). *Basketbol antrenman bilgisi-kenar yönetimi-teknik taktik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

EKLER

EK-1 Kişisel Bilgi Formu

1. Görev Süresi
2. Yaş:
3. Öğrenim Durumu:
4. Meslek:
5. Antrenörlük Düzeyi:

Ahmet KUBAT
Yüksek Lisans Öğrencisi

EK-2 Görüşme Formu

1. Altyapı eğitiminde sporcuların aileleri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
2. Altyapı eğitimi verdiğiniz kulübün spor tesisleri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
3. Altyapı eğitiminde futbol federasyonunun uygulamaları ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
4. Ülkemizde altyapı eğitimi veren antrenörlerin yeterliliği ile ilgili karşılaşılan sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
5. Altyapı eğitimi verdiğiniz kulübün yöneticileri ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?
6. Altyapı eğitimi verdiğiniz ilde karşılaştığınız sorunlar nelerdir ve bu sorunlara nasıl çözümler önerirsiniz?

Ahmet KUBAT
Yüksek Lisans Öğrencisi

EK-3 Etik Kurul Onayı

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
BAŞKANLIĞI
ETİK KURUL KARAR FORMU

Etik Kurul Toplantı Tarihi/Sayısı ve Karar No	Tarih:13/11/2020 Toplantı Sayısı:02 Karar No:2020/78
Araştırmanın Başlığı	Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri
Sorumlu Araştırmacı	Prof. Dr. Özer YILDIZ
Yardımcı Araştırmacılar	Ahmet KUBAT
Etik Kurul Kararı	Oy Çokluğu ☐ Oy birliği ☒ Uygun ☒ Uygun Değil ☐ Düzeltme* ☐ Görevsizlik** ☐
Düzeltilme ise gerekçeleri *	
Görevsizlik ise gerekçeleri**	

ASLI GİBİDİR
17/11/2020

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk ERDEM
Etik Kurul Başkanı